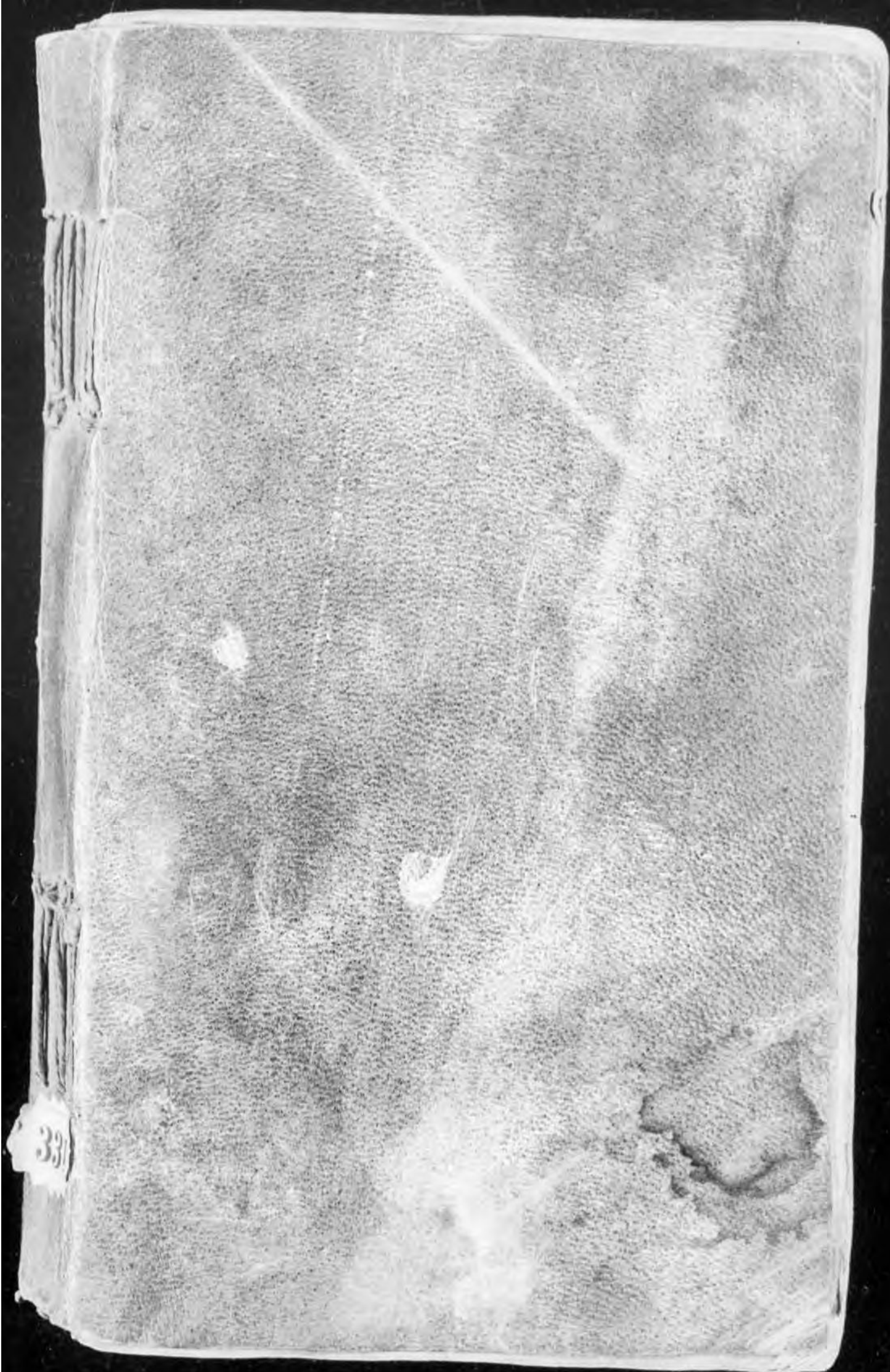

UBL: BKN00G 331

Conte
coll. - 50 -
D

Baekenoogen
331.

accoll.

1831

D U Y F K E N S
E N
W I L L E M Y N K E N S
P E L G R I M A G I E,
Tot haren
B E M I N D E N
Binnen
J E R U S A L E M,

*Haar lieder tegen poer, boes
en lyde.*

Uytgegeven door
BOETIUS à BOLSWERT.

In 's GRAVENHAGE,
By CORNELIS VAN ZANTEN, Ordinaris
Stads- en Klein-Zegel-Drukker, 1736.

O P D R A G T.

Myn Pelgrimagie, ja al myn
doen ende laten, offere ik op,
met al myn kragten en geheel myn
herte, aen u, ó Alderoppersten
Minnaer van myn DUYFKEN,
En dat door de heylige Liefde
van uwe lieve Moeder, Och laet
doch myne Pelgrimagie een goede
eynde hebben.

MJ. DER NED.
LETTERKUNDE
TE LEIDEN

Fol. 3

KORT BEGRYP

Van den Inhoudt deses

BOECKS.

Met t' samen een bysondre
opofferinge aan alle

EERBARE ZEEDEN

E N

DEUGDENRYKE

JONGVROUWEN.

BEminde en Godtvruchtige
Dogters, indien u-lieden be-
liest eenige gemakelijckheit
ofte den rechten Zin van dit Boeck-
ken te genieten, soe wilt niet alleen
een punt hier en daer, maer 't selve
vervolgende heel door lesen; want
dan sult gy veel beter vernoegt en
voldaan wesen.

A 2

Gy

4 VOORREDEN.

Gy sult hier in 't kort sommige punten (die ons dagelyks ontmoeten) kluchts-wys voorgesteld vinden, en dat in maniere als het leven van een dag-reysens en Pelgrimagie van twee Gefusters; d'eene Suster (Willemyken onser aller Maegschap zynde) wilt meesten tyt over al buyten den regten weg loopen. Wiens quade parten, onregeltheden en beletselen, hebben wy hier openbaerlyk ten toon gestelt. Door welke quade seyten (nademael sy de berispinge en waerschouwing van Duyfken haer Suster niet en wil achten) sy geraakt tot een uitterste elende: Maer Duyfken haer verlatende, verkrygt haer gewenschte ruste, vrede en liefde van haar Lief! met eeuwige weervaert; het welck ick u (ô Godvruchtige Dochters) van goeder herten ook toewenschte.

Daer en boven is 't meer dan reden dat ik met behoorlyke heusheyte en eerbieding dit Boeksken op-offer, en dat bysonder op desen

eer-

VOORREDEN. 5

eersten dag van May, op welcken dag gy alle begracyt, begroent, met bloemtjes verciert, met kransjes vereert, en tot liefde verwekt moet worden van Duyfkens getrouwe Vryer, in dit Boeksken verhaelt. Ik verzoek dat myn wensch en offering met so goeder herten by u lieden mag ontfangen worden als 't u toege-eygent wort. My hertelyck aenbiedende in uwe goede jonst en Godvruchtige gebeden.

Uyt Brussel den 1 May, in 't Jaer 1625.

U Lieden Dienstwilligen

BOETIUS à BOLSWERT.

Het eerste Capittel

Duyfken is vlytig om den roep van haren Beminden te volgen: maer 't is Willemynten veel te vroeg, die meer genegen is tot slapen in de Keucken.

Duyfken. **S**uster / hoorst wat ik gehoorst heb: ik stiep / maer mijn herte wachte / en de stemme van mijn Beminde

haren Bruydegom volgen. 7
 minde riep: doet my open / myn Suster / myn Beminde / myn Dapbe / myn Onbesmette: Want myn hoost is vol Dauws / en myn hare blechten vol druppelen der nagten. Ik gae u booz om de plaetsen te bereyden / hebt gy my lief / so word wacker / haest u / supper u / en volgt my tot in Jerusalem / myn heerlycke Stad / en myn Daleys blinckende van goude. Myn ziel is gesmolten doen hy sprack; ik heb de grendelen mynder deuren myn Beminden geopent / ik heb hem gesocht / en heb hem niet gevonden / ik heb geroepen / hy heeft my niet geantwoort / want hy was geweken en voozba gegaen: Maer hy heeft booz my eenige smakelycke Confituren gelaten / om mijs (so ik haer wilde volgen) daer mede op de reyse te versterken. Hoorst gy wel / Suster / wat ik seg?

Willemynten. Ja ik hoor 't wel: Maer maakt gy daer soo veel werkis af / dat gy alreede op de beenen zyt? Hy heeft my ook geroepen / also hertelyk als hy u sou mogen geroepen hebben! hy heeft my ook also goede en also veel Confituren gelaten! dan ik en mag my daerom so niet haesten / noch myn soeten slaep so niet doozbrieken / besonder daer 't noch so vroeg in den moezgenstont is: Maer suster ik moet u seggen / dat ik in dese sake seer verwondert ben / overmits desen Dapbe ons alle bep-

8 Duyfken wil
den dus bynd / dus roept en bemint. Wat
vzeemde dingen zyn dit! het moet wel
een wonderlyken geest zyn: Ook wat
een wonderlyk Lant moet dat wesen /
daer hy meer dan een Bynd mach kles-
sen en beminnen.

Duyfken. Het is doch al een wonder-
lyken Bynd / en ons gebeurt al een won-
derlyk groot geluk / dat hy van so bezre-
ons slechte meysjens alle beyde komt kles-
sen en roepen tot zulken heerlyken staet.
Wat sullen wy seggen / het schynt dat
hy in dat land noch de maniere houd /
die men in oude tyden plach te gedrup-
ken; want wy werten dat Jacob in dien
ouden tyt ook twee Gesusters gekosen
en getrent heeft. Doch wy hebben daer
niet af te ondersoeken; maer ons te
haesten te volgen en te soeken hem die
onse ziele bemint.

Willemynk. Wat hebben wy sa te haes-
ten? laet ons wachten tot naer den noen /
en onse geneuglyken morgenstont soo niet
verquisten met reysen.

Duyfken. Noemt gy dat verquisten /
suster? 't en is niet mogelyk dat wy den
morgenstont beeter ofte geneugelyker sou-
den konnen besteden. Dat sult gy seker
gelwaer worden; staet maer op / en be-
ghint eens / hoe vroeger hoe beeter.

Willemynken. Ik heb liever noch wat
te slapen: Dan dog als gy immers wilt /
en

haren Bruydegom volgen 9
en so dristig zyt: So sal ik dan mede
gaen / om dat gy niet alleen dolen en
berlozen lopen soud. Maer ik moet voor
al onse Keuken mede nemen om met den
eersten wat te ontbyte / want myn Ma-
ge is al open.

Duyfken. Wel / dat doet my bykans
laggen / dat u den lust van den ontbyte
so vroeg doet sorgen: Nochtans de sorg-
vuldigheyt is goet? en dat is een teken
dat het verstant begint wacker te worden.

Willemynken. Suster / gy segt van
wacker worden / ik meynde wel dat ik
wacker was / maer al wybe ik vast den
slaep wyt myne oogen: evenwel en kan
ik niet sien waer ik trede ofte ga / want
nu stappe ik veel te hoog dan te leeg:
nu in plas / dan op een steen. Wat Dui-
velkot / hoe verdrietig en onseker gaet men
ook struikelen en stompvoeten in 't don-
ker

Duyfken. En is 't niet waer / Suster /
hoe aengenaem is 't licht / hoe gelukkig
zyn sy / die dat altoos genieten! siet sus-
ter / hier zyn wy aen de Kibier geraekt /
wascht en supbert u nu wel / gelyk ik
ook verhoop te doen.

Willemynken. Is dit de Kibiere? wel
siet eens hoe dat ik my wassen en plassen
sal / gelyk een jong Endvogelken. Maer
och my / hoe koud is dit water voor den
sonnenschyn. Maer segt my doch eens

Duyfken wil
suset / van waer komt dit klaer water /
en hoe lang sal dit dus wel loopen ?

Duyfken Het loopt en bloept altyd /
't neemt syn oorspronk van Romen / uit
het bergachtig Italien bloeyende tot in
Jerusalem toe.

Willemynten. Dat is boozwaer wel
een groote segening / welke dese Landen
upt Romen genieten / dus heb dank dat
goede Italien.

Duyfken. Dat is doch waer suster /
en aen den kant van dese Riviere moeten
wy ons eenpaerlyk houden / ofte wy sou-
den van den weg geraken : Maer weet
boozseker dat wy nog een veel schoon-
deren vloet binnen Jerusalem vinden sul-
len / den welken vloept upt een fonteyn /
die geheel de Stad laest ende verciert.

Willemynten. Ja laet my dan binnen
Jerusalem komen / hoe sal ik spiegelende
speelen in die Fonteyn / ende daer upt
driinken.

Duyfken. Sult gy seker / och dat gunt
ons God. Du Suster / ik ben gesupbert /
Godt lof / hebt gy u ook afgewasschen ?

Willemynten. Ja / ik heb 't oock al ge-
daen : sie ik ben so net en so klaer / als een
peerl upt den Oosten.

Duyfken. God heb lof Maer wat een
berbersing en verheuging is 't oock als-
men soo supber gewassen is ! wat een
vreugt / wat een leven is 't ! het welk men
niet

niet gewaer en wort / vooz dat men de gron-
dige nuttigheyt proeft. **S**p onnutte vuylen
gront / een walg vooz alle supbere oogen.
O edele nettigheyt ! o bliukende supberheit :
wannier men u waerdeert na behoren hoe
aengenaem zyt ghy / hoe vermaeckelijck
zyt ghy : **O** supbere Minnaer / hoe wel
hebt ghy ons geraden / wat danck zyn wy
u schuldig dat gy dooz u goede raed / ons
dese geneugte van supberheit doet genieten ?
Maer wat danck zyn wy u schuldig / dat
ghy ons (in sulcken vuyligheyt bindende)
niet hebt verfoept / veracht en verlaten :
hoe konden u supbere oogen / sonder afkeer
sulck verdragen : **O** getrouwen Minnaer /
vergeeft doch onse groote onachtsaemheyt !
Wat dank zyn wy u oock schuldigh / dat
gy ons wacker makende / hebt opperoepen
upt dien vergeetachtigen slaep om u te vol-
gen ! **O** wat een deugt hebt gy ons gedaan !
O hoogste goedertierentheyt / wat een
wonderlijcke vrospeckheyt doet hy mijn
hert genieten ! **O** onbegrijpelyke goet-
heyt / u liefde ombange en binde my ; **M**y
is goet mijn Beminden in oprechte sup-
berheyt te volgen / niet anders dan hem
te soeken. Dat ick in my selven bezwijck /
op dat ick met hem mach leven. **M**ijn
alderlieffste Minnaer / hope van mijn ver-
langende ziele / u soeken en volgen de
tranen van mijn inwendigh vierigh hert.
Komt / liebe suster / laet ons blijdelijk
ver-

Duyfken wil &c.
 verzeugen in dese supberheyt / in dit groot
 gelukt / en boben al in onsen supberen ge-
 trouwen Minnaer ; och laet ons nu ter-
 ceren van hem wat van syn goede Con-
 sfituren gebruikken / en met een wackere
 werstighent hem volgen op syne soete
 aenlockinge / en onse geluchtge voyagie.

Geestelijche Uytleggingh.

Ondersoecker. Wat een vlijtig wesen, wat een-
 soeren klap komt daer oock van sommige Meyskens
 voort : als sy verliet zijn, hoe qualijk kunnen sy
 haer lie'de binnen houden, gelyk wy hier ook mer-
 ken aen Duyfken, die heel verliest is, ende schy-
 van haren Vryer gelokt te zyn, tot grooten staet, ja
 tot gulde Kalteelen. Welk dit soete kind gelooven-
 de, is yverig daer af te spreken, en vlytig om hem
 te volgen. Maer d'andere (al is sy oock gevryd) en
 schynt so niet verliest te zyn, daeromme is sy oock
 so haestig niet.

Verklaerder Hoe verstaet gy dese t' samenspraek
 so? My dunkt dat het Geestelyke te verstaen is. Te
 weeten : Dat dese twee Gesusters beyde (als slapende
 vervult, in sonden) door Christus goede inspraken,
 opgewekt worden, om haer door de Bichte (als aen
 een Riviere) te wassen, te suyveren, en hem te vol-
 gen. Welke aanspraken den eenen ter herren ne-
 mende, wil terstont in den morgenstont (dat is van
 hare Jonkheyt) volbrengen : En ontfangt de Consi-
 ren (die my dunken de gratie Gods, en de H. Sacra-
 menten te wesen) waer door sy gesuyvert wordende,
 verfoeyt de sonde als schromelyke vuyligheyt. Maer
 d'andere Suster, en word nactlyks besoert, blyft
 staen, en is traeg.

Het

Het tweede Beeldt.

Het tweede Capittel.

Duyfkens wackeren Geest ge-
 looft hoopt en vlamt, door liefde tot haer
 Lief : Maer Willemynten is koel traeg
 en onachsaeem, spottig ende spytig.

Duyf- **K** Omt Suster / laet ons nu on-
 ken. **K** se liece Mantels aendoen en
 de onse Kepschoeden opsetten / met onse
 Pal-

Valst r. stocken in de hant / als Belgrims
 beginnen te reysen / om te haesten naer
 onsen beminden Liefhebber / die ons vooz=
 gegaen is. Siet eens hoe stillekens / hoe
 heugelyk / hoe blasende / hoe schoon / hoe
 gepurpert / en hoe wonder a. ngenaem
 dat nu den dageraet is opgegaen / hoe
 klaer beginnen de stralen van de goude
 Sonne te lichten / hoe soet / hoe versch /
 hoe vriendelik rieken dese bloemen en krup=
 dekens!

Willemynken. Dat is geassureert Ma=
 seur / so soet als een Duge / neen als
 Muskus / ofte een Muskaet-noot wil
 ik seggen.

Duyfken My Suster / en spotter deg
 niet mede noch en brobbelt so geene vzeem=
 de woorden onder uw redenen / laet ons
 supber onverbalscht onse eigen lands of
 moeders Tale spreken. En merckt eens
 hoe vzolpk / hoe lieffelyk / hoe neerstig
 dat alle dese vogelkens besig zyn om ha=
 ren Schepper te danken / met huppelen /
 quinkeleren / en dooz de lucht te zwieren /
 met singen / schitteren / tierelieren / ver=
 heugen en verwecken alle Menschen. Lie=
 ve laet ons ook God danken en bidden
 dat hy ons wil geleiden. Och of onse
 wegen geschikt en onse gangen volmaekt
 worden in de rechte paden! en dat onse
 voetstappen niet beroert worden tot qua=
 de wegon! hoozt lieve beminde Suster /

nu hebben wy sommige saken te bemer=
 ken / en wel ter herten te nemen. Dat
 is ten eersten: Dat wy doch in geender=
 ley maniere cenigsints mogen twyffelen
 aen de sekerheyt van de deugt / getrou=
 wigheyt / liefde en beloften van onsen be=
 minden Dyer / nog aen eenige spner
 woorden: Want dit twyffelen sou ons
 een perypkel van buyten te blyben aen=
 bzingen.

Willemynken. Suster zyt gy ook so
 slecht / dat gy alles so vast wilt geloben
 dat de Dyers seggen? daer houde ik mijn
 gelt mede: want dat heb ik meermaels
 geproeft. Sy stoffen en roeme / zy
 zwetsen en blasen / sy bouwen so veel
 kasteelen in de Locht / gelijk of sy 't al
 vermochten / so maken sy de Meykens
 wondere fluytkens wijs: Sy loben en
 pryzen de Meykens als of het Godin=
 nen waren / sy stuipen en bukken 't is
 al Matresse vooz en na; ja diene de so=
 len uyt de schoen: Maer wel verstaende /
 rot dat sy se vast hebben: Sy senden gift=
 kens ende geschenken / liedekens en min=
 neziefskens / met goud en zijde toe gepal=
 leert / vol klachten en vriendelyke betwe=
 gingen. Sy geven violensen / banketten /
 tournopen / en kamer-speelen. Sy doen
 schilderen Sinnebeelden en Conterseptse=
 len / die sy in goude oft pboze kaskens
 aen de hals dragen: zijde bandekens / die
 fabeur=

fabeurken en leberhen noemen / aen den
hoed / aen 't rapier / oft aen den arm :
Sy suchten / klagen / lonken en wenken /
gebruyken dunsenderley listen en moerje;
ja konnen tranen laten als of sy smolten
van liefde / besonder als 'er by het Meis-
ken wat te vangen is / willen dan de slech-
te Schaepkens lichtelyk geloven ho / ho /
so is 't vischken haest in 't net / en dik-
wils deerlijck bedrogen. Maer sy sullen
my so haest niet hebben / want ik weet
het al lustig wederom te kaetsen. In-
dien ik merke dat sommige aen my wat
beginnen te vryen / en dat hun liefde be-
gint te vallen / so heb ik dobbel genoegh-
te / want dan gelaet ik my / aen elck een
bysonder / gelijck of elck de liefste in mijn
herte waer. Hier zijn sy dan so schoon
mede / en loopen dan dat sy zweeten / elck
om het seerste / soecken listen en lagen om
in mijn goede jonst te blyven. Also on-
derhou ickse alle / gevende elck een soo
een vryendelijck behagen / waer door ick
ondertussen al schone gifkens krijg: Maer
laet my eens gehout wesen / so wil ick
wel beloven dat ik nog veel meerder vryig-
heyt / gemak en geneugte sal gebruy-
ken. Ghy hebt my nu vryeg wacker ge-
maecht / en opgeroepen / maer dan denck
ik myn vollen lust met slapen te bluschen;
latende my dienen en vieren van Maer
ru Maegt; epischen 's morgens op myn
bed-

bedde een warm kommeken suppen tot
myn ontbryt / daer op dan noch wat sup-
meren / en passen dat ik effen tegen het
Noenmael gekleed en gepalleert ben :
gaen des achternoens wandelen ofte wat
kouten by myn gebruykens / laten also
de sozge van 't huys en hinderen aen myn
Maer en het keuken gesozg aen de Dienst-
maegt Siet dit en nog meer andere wel-
lustige genueglyke saken (hier te lange
om te verhalen) heb ik voorgenomen.
Maer nu ondertussen leef ik met de
Dyers gelijck ik gesent heb / en worde
van veel Jongmans vooz een geneuglyk
wellievende dogter gepresen.

Duyfken. Maer als gy so doet Suster /
dunkt u dat het van een eerlyke degelyke
dochter wel gedaen is? weet gy niet / dat
na sulck doeneen leelyke schandige opspza-
ke volgt? dat een goet Houwelyk dikwils
daer vooz geheel agter gelaten wort? merkt
gy niet / dat veel Jongmans al ist dat
sy u pypsen en vooz rydderyf geeren in
u geselschap zyn / nogtans om die ooz-
saek niet geeren met u houwen willen /
maer agter rugge den spot met u houden /
want een Dochter die so heel gemeen-
saem met alderhande Jongmans is / of-
te giften en gaben van Jongmans ont-
fangt? daer heeft men gemeenlyk al
vryemde gedachten af / en vermoeden dat
sy (gehoutd zynde) seer qualyk dat ge-
selschap

felschap sou konnen afsnyden. Maer als gy gehouwd wesende / so weelderig luy en onbesozgt wilt leven sonder op u Man / op u kinderen en huyshouding te passen / wat ongeregelde slosagtige lasterlyke manieren souden dat doch zyn? wie sou salken vrou konnen lief hebben / of in werden konnen houden? gy meugt dan wel van geluck sprekien / dat gy nog van desen onsen goeden getrouwen Minnaer soo opregtelijk bemint en versogt word: want desen is niet gelyk desulke / daer gy af geseyd hebt / als de lighthoofdige / wulpsche ontrouwz gasten / die de Dogters valscheelyk veel wys maken / uytstrepken / ende ontteeren. Siet alle dese saeken streyden plat tegen de suyvere liefde / tegen de soete eendragticheyt / en tegen de trouwe belosten. Daerom doen de Medysken (gelyk gy wel geseyt heb) seer qualijk en onvoorsigtig / dat sy dikwils soo haast (sonder vaste getrouwe getuygonisse van des Dypers deugt / en oprechticheyt) soo lichtveerdig geloben / maer (om tot ons voozgaende redenen te komen) also wy waerachtig dit geluck hebben / en dat wy weten door sekere getuygen / dat desen onsen Dyper van sulken groten principalen magt en middel is / waer tegen wy van soo kleyenen staet zyn / gelyk hem ook wel bekend is / soo is 't klaer genoeg dat hy ons niet soekt of

oft begeert om syn prosyt / maer alleen / uyt opregte liefde en tot ons voozdeel. Wederom / aengesien dat syn groot achtbaerheyt i an deugt en trouherticheyt soo groot / soo vermaert en soo seker is dat het niet mogelyk is / een de alderminste faute van hem te hoozen / gelyk de getrouwe getuygen ons versekeren / so gaen wy wederom vast / en mogen vastelyk geloben dat alles so is als hy ons geopenbaert / en beloost heeft: want ook sijne lastige verre reys om hier te komen (welk hem so veel arbeyt / zweet en bloet gekost heeft) dat is voozwaer geen kinder spel / oft sotspel geweest / om ons te bedriegen? maer wel een seker teken van oprechte goedheyt en liefde tot ons.

Willemyken. Het mag wel wesen / dat hy om ons so veel moeyte gedaen heeft / en dat alles so groot is / als hy roemt ofte wel opgeeft. Ik heb 't oock eensdeel so wel geloost / om dat er so veel af geseyt word / maer wie kan 't seker weten? als ik het sie / dan sal ik 't noch beter geloben; want hy hier by ons zijnde, en heeft niet anders geweest dan slecht en recht / gelyk onse gebueren Joseph den Timmerman, en Pieter den Disscher / daer hy mede verkeert heeft / veel die hem wel gesien hebben / hebben hem niet veel gezacht

Duyfken. Susster twijffelt doch niet / ten

ten is geen roemen van desen Wijer / want onsen getrouwen Pieter den Visscher die veel met hem verkeert heeft / en alle sijn gelegentheit wel heeft leeren kennen geeft selver ook (behalven alle d'andere) sulken stercken getuygenisse van sijn wonderlijche heerschappije / en uytstekende edele getrouwe natuere / dat het niet mogelijk is sekerder te krijgen / maer dat hy hem so slecht gehouden heeft / dat is alleen geweest om gemakelijker tot ons te komen? waer toe hem de liefde also gedwongen heeft. Die mogen wy nu seker geloven / maer als wy het sien / dan isser geen geloof van noode. Een tweede / op dese sekerheyt van sijn liefde / sijn macht en goetheyt / en daer hy / indien dat wy onse neerstigheyt toonen / om dooz sijn roep / op sijn woord tot hem te komen / soo mogen wy ook wel met reden / grootelijc en sekerlijc hoopen / dat hy ons eenige hulpe / in dese lastige pelgrimage te gemoet sal senden / en dat hy sijn goede beloften sal onderhouden. Dus laet ons grootelijc hopen / ende na hem verlangen / want dat sullen sporen en vleysgels zijn / om ons dapper voort te haesten.

Willemynken Ik hope dat u predikatie haest uyt sal zijn / dat ik haest wat ontbypen sal : belangende daer gy af sprekent / daer heb ik weynig verstant van / want ik sie dat niet : 't is ook so vzeemt en so ver.

verre / wie weet wat daer noch tusschen beyde kan komen.

Duytken Maer Suster / hoe is 't mogelijk dat gy dit niet creffelijker ter herten neemt? daer ons so grooten geluk aengelegen is. Een derden ook / also wy seker weten en beyde belijden / dat hy ons so hertelijc gebeyd ende geroepen heeft / 't welk soo wy geseyd hebben / een seker teekien van sijn getrouwe liefde tot ons is / hoe seer sijn wy dan schuldig hem wederom lief te hebben? daeromme / Och Suster / laet ons doch nu onse herten openen / op dat onse blamme der liefden mogen uytgersten en blickeren tot hem / gelijc hy tot ons doet : laet ons also dooz desen alderedelsten graed van liefde / dooz het beroeren van dit aldersuyberste bloet / dooz dese aldecruytenensten smaek / dooz dese aldergeneugelijcste saeke / beweegt / gedreven / getrocken en gelockt worden / tot hem die alles weerdig is.

Willemynken. Hola Suster / sal ick hem liefhebben / so moet ik daer profyt en voordeel af genieten / want daerom is 't my te doen / oock om tot staet te geraken.

Duytken. En ist niet voordeel genoegh / dat gy van sulken een bemind word / en dat gy hem wederom meught liefhebben? genieten alsos dese onuytsprekelyche vzeughd in u herte? Daer-en-boven als wy

wy hem om syn eegen selfs wille / op-
 rechtelyck beminnen / meynt ghy dat dat
 ongelooft sal blijven ? 't Is immers se-
 ker / hoe dat gy hem meer bemind / hoe
 dat u vzeugt grooter is / en is dat dan
 alreede geen loon / en voordeel genoeg ?
 So behoort dan dese oorzake ons seer te
 bewegen. En wat sake isser ter werelt /
 die ons meer sou kunnen vermaeken / dan
 supbere liefde ? in Hemel noch op Mer-
 den / en is'er niet aengenamer / niet
 edelder / niet heerlyker noch krachtiger
 dan de liefde / peyst wat gy wilt / de
 liefde sal 't al verwinnen. Och laet ons
 alle onse kragten / alle ons verstant / en-
 de geheel onse herte te werk stellen / om
 dese supbere liefde (die ons so gelukkig /
 en hoog wil opboeren / aen onsen be-
 minden getrouwelyk wederom te bewij-
 sen / waer door wy van die honingvloes-
 sende soete geneugte / in ons herte ook
 sullen genieten.

Geestelyke Uptlegging.

Ondersoecker. Gy seyde van Geestelick,
 daer hoort gy nu wel datter niet anders en
 is, dan dat aen de soete vryagie aen 't hou-
 wen en trouwen vast is.

Verklaerder. Ik sou noch al Geestelyck
 seggen, dat door den beginnenden dageraet,
 Duyfkens verstant begint wacker te worden.
 Dat sy ook haer Suster het heylig gelove,
 hope en lietde Christi wil aenprysen, waer
 in Duyfken heel schynt verslonden te syn.

Ondersoecker. Gy legt het naer u sin
 uyt, dat hoor ik wel.

Verklaerder. Ik legge 't dog naer myn
 sin uyt, en dat alleen voor de Dochters,
 die dit toegeeygent is, want voor de geleer-
 de, noch ook voor de neuswys is 't niet.

Het derde Capittel.

Duyfken waerschouwt haer Suster voor alle ongeval, en vermaent haer om bloemkens te brengen aen haer Lief, Willemynten doet veel schoone beloften, maer 't en zyn niet dan blaeuwe bloemen, die sy plukt.

Duyfken. **N**A hebben wy nog te be-merken / liebe Suster / dat onsen Beirinden (dooz uytneimende liefde die hy ons draegt) seer jaloers is om onse liefde volkomentlyk wederom te genieten. Dat hy ook veel bespieders heeft / om alle onse woorden en werken : na alle onse gepeynsen en meyningen te belouren / waer te nemen / en gade te slaen om te weten hoe wy ons in dese pelgrimage tot hem komende / sal dragen : of wy met volle begeerte en liefde alles om sijnent wille ook doen / gelijk dat wel behoort. De sommige van dese spien sullen onse vrienden / ende sommige onse benijdende vyanden zijn : daerom is 't wel nodig dat wy voorzichtig en wijselijck op onse saken letten : want alle ons doen en laten sal dog voorzeker hem ter ooren komen ; ja het geheel hof door verkondigt worden. So laet ons dan met opregter

regter herten (om onse liefde openbaerlijck te toonen) alles doen / daer wy weten dat hy sijn geneugte in neemt. En is / ten eersten wel een der voozuaemste punten (waer van hy ons selber so hertelijck gewaerschout heeft) dat wy dog wel vooz ons sien / en ons wagten van alle vuylichheyt die ons veel ja met hoopen op den weg ontmoeten sal : dat wy vooz al supber en net in sijn tegentwoozdigheyt komen.

Willemynten. Wat seg dy doch ! zijns daer so schrickelijck vies en keurig / so sou ik altijd wercks genoeg vinden / met keeren en kuysschen / ik mogt dan wel een spiegel met een sponsie kopen / om mijn smetten te sien / en af te vagen.

Duyfken. Spiegelt u in de Rivierv / die wy hier sonder onnutte kosten aen de hant hebbe : Hier suldy veel beter de vleckien sien / ende bequame gelegentheyt hebben om terstont supber uyt te wasschen. Ten tweeden / hebben wy te bemerkien / er wel sterk in gedachten te houden / hoe dat wy een verren weg te reysen hebben / ons de tijd seer kort sal vallen / en wy weten dat 'er also ondersproken is / dat wy t'avond met der sonnen ondergank binnen Jerusalem moeten zijn / of anders sullen wy altoos moeten in donckeren nacht in een vzeint Land met onbekent geselschap / sonder eenig gelt of middelen in

B

gros

groote elende / ja in groot perpiel van Straetschenders / Roovers / Moorders / ook van groutwelijke beesten verscheurt en verslonden te worden / daer buiten blijven : uytgeslooten en berooft van al ons levens welvaert / en (dat verre 't meeste is) verstooten en verwoopen van 't lieffelijk / aengenaem / onuytspreeckelijk verheugende aenschijn van onsen edelen Beminden. Dus bid ik / en laet ons doch geen tijd versumpen / want ons hier aen te veel gelegen is.

Willemynken. Wat hebt gy al zorg op uw' hals Suster? hoe moog dy u hoeft met al dese dingen dus quellen? 't Is immers noch lang eer dat het abont is. Wy hebben den heelen langen dag voor handen. Gy zorgt van tijd te kort te komen / en ik weet niet waer dat wy al den langen tijd laten sullen / ik sie geen sonderlinge vermaeckelijckheyt / ofte tijdkortinge op desen weg voor handen. Wat hebben wy ons doch so te vermoeijen met haestig reysen / en sulken forse van tijdverlies aen te nemen. Wat is doch aen den tijd gelegen? daerom ik sou al mede de haestige voor laten loopen.

Duyfken. Aen den tijd Suster / en aen desen dag / hangt immers al ons welvaert / en is daer dan niet aengelegen? Die hem laet duncken dat hy altoos vroeg genoeg komt / die siet men gemeynlyk

lyk te laet komen / waer aen wy wel mogen geleert worden om in tijds voorzichtig te wesen / latende so schandig oock andere niet voor ons loopen. Ten derden / wy moeten alle middelen gebruiken : om in de goede jonste van onsen Beminden / meer en meer bevestigt te worden. Hier toe sou wel kunnen helpen / so wy eenige weerdige gaven daer konden brengen / maer mits wy niet met allen hebben / so isser niet beeter dan dat wy eenige schoone bloemen pluckien om voor onsen beminden daer een kransken af te maekken / want wy hebben verstaen / dat hy gebooren zijnde in een besloten hof / een seer groot liefhebber van bloemen is ; ja dat hy sich selve wel een bloeme des Velts / en een Lelije der delinge genoemd / en oock een groten schone Bloemhof geplant heeft. Daer-en-hoben ons roepende seide hy : staet op / haest u mijn vriendinne / mijn Duyve / mijn schoone / en komt / want den winter is voorby / den regen is weg / en verleden / de Bloemen zijn gesien in ons Land. So is 't seker beminde Suster dat een kransken van subbere Bloemen / en Lelijen / hem wel aengenaem sal wesen / als het hem maer uyt een subbere liefde geschonken word. Wy moeten oock van nu af leeren / so veel als ons mogelijk is) alle weerdigheyt / ootmoedigheyt / eere en liefde aen zijn heer=

heerlijcken Vader te toonen : want hy heeft toegelaten dat onsen Beminden (op ons verliest zijnde) ons tot dien heerlijcken staet souw roepen. Daer-en-boven / gelijs het hoog nodig is / dat een Bruyd ook vziendchap toont aen haers Bruydegoms Moeder / so moeten wy met alle blijd / en sonderlinge genegentheyd / dese uytneimende Vrouwe, dese groote Princesse / ook groote eere, en liefde bewysen : Want dese Moeder Koninginne / algemeen ober 't heele Hof van Jerusaleem gestelt is / sy is boven al 't Hofgesin geeere / en gebiert / konden wy haer liefde tot ons verwerven / so hadden wy wel een groote kans gewonnen. En hoorz eens lieve Suster / my dunkt dat dit wel lichtelijck om doen sal wesen / dooz dien sy uyttermaten barmhertig / beweeglijck / goedaardig / en mede weerdig is / en de Nederlanders seer bemind / aen wien sy veele deugden doet / waer van wy seker bewys hebben. Van gelijken souden 't seer goed zijn / dat wy het ander Hofgesin ook te vziend hebben waer onder veele van onse Landslieden zijn / die ons lichtelijck sullen toe gedaen wesen / en als men also goede vzienden in 't Hof heeft / so blijft men in de goede jonste / en men doet bykans met den Prince al dat men wil. So is dan mijn raedt / dat wy noch eenige bloemen vergaderen / om het Hofgesin

sin aen te bieden : bysondere eenige supbere krooseliranskens maken om de weerdige Moeder van onsen Beminden te vereeren / dooz welke vereering (al is 't seer kleyn) sy lieden nochtans sullen merken / dat wy naer onse macht / dooz goedhertigheyd al doen dat wy kunnen / en al uyt groote liefde tot onsen Beminden. Also sullen wy door haer lieden besonder dooz die goede / milde soete Moeder / meer en meer aengeprese en gebozdert werden / by onsen weerdigen Bruydegom / die die alles seer wel sal behagen. Aldus naer mijn goeddunken sal 't seer goed zijn dat wy ons aen alle kanten besorgen / so veel als 't mogelijk is / om in de goede jonste van onsen Beminden te blijven : de spien sullen doe: alles overdragen. Dit is beminde Suster dat ik u heb willen in-dachtig maken.

Willemynken. Ik heb het al wel verstaen Suster / so dan om hoort te maken / en om u te believen / so seg ik seker dat ter aen my niet gebreken sal / dat beloeve ik u vastelijck. Ik sal my wel van vuypligheyt wachten / ik sal my haestig spoesen / en ik sal met u bloerikens pluckien / so veel als gy begeert / komt laet ons begijnen / siet hoe dat ik plucke / maer heb ik ook eetens genoeg mede genomen? En is 't al wel gekookt? heb ik al sout? heb ik al mostert? Ik vrees dat den edik
B 3 wat

Duyfken waerschouwt
 wat te slap sal zijn / en sou't met dat
 andere sausken / ofte soppelen niet be-
 ter sinaken? och waer ik daer al aen!
 Ik heb sulcken honger. Of mijn Suster
 noch langer plucken sal? Suster hier heb
 ik een groote hoop fraeije blaeuwwe bloe-
 men gebonden / 't is soo schoone ko-
 leur.

Duyfken. Dat is waer / ik heb 't wel
 gesien dat sy al blaeuwwe zijn / maer 't en
 is niet die schone verwe alleen niet te doen /
 sy moeten wel van allerhande soorten zijn /
 maer bysonder moeten sy wel riecken /
 die wy brengen sullen. En dese zijn al-
 so besinoddert / gelijck of sy alle van de
 keuken beroekt waren / daerom vrese ik
 dat sy niet en sullen aengenaem zijn by
 onse weerdigen Minnaer / onsen uytne-
 mende Lief hebber van supbere bloemen.
 gy heerlijcke Minnaer! Gy die daer
 geweyd en geboed word onder de Vellen die
 selver in persoon / uw' Bloemhof met veel
 zweetz bearbeydt beackert ende beplant
 heeft / die selver uw' Bloemhof begiet en-
 de bespysept met een weerdig sap / die
 dagelijck uw' vermaeck neemt in die te-
 sien wassen Die so veel werkliden on-
 derhoud / om't onkruyt uyt te wieden /
 om alle senpuitge gebierten / Spinnelkop-
 pen / Rupsen Slecken / Woetwoymen /
 en schadeycke Voskens die de Wijngaer-
 den en Bloemhoven bederven / te van-
 gen /

haer Suster voor ongeval.

gen / en uyt te weeren. Hoe sorgbuidig
 bestelt gy alles / om supbere Bloemen te
 genieten : Hoe veel verschepte Hofbed-
 dekens hebt gy beplant / hoe wonderlijck
 cierlyk heb dyse al verdeypt / hoe veelder-
 hande soorten van Bloemen heb dy ge-
 zaeyt / hoe kostelijck hoe weerdig / en hoe
 edel worden sy by u geacht! Och dit
 beklaeg ik / met groote beschaemtheit /
 doch neme ik vastelijck voor my / hier be-
 ter op te letten / want ik vrese nadien
 dat gy so veel supbere / schoone Bloemen /
 uyt uwen vermakelijcken Hof geniet dat
 onse magere bestoven Bloemkens u niet
 kunnen behagen / 't en ware dat uw'
 beleefsheyt onsen goede wille aensag / en
 onse fouten soo ten besten keerde. Hoort
 lieve Suster / wy moeten weten / dat
 onsen Beminden / seer keurig / en sume-
 lyk op de bloemen is / dat hyse ook scherp
 sal ondersoecken / en dat hy weerdig is
 d'alderbeste : dus moeten wy wel scher-
 pelijck letten / om supbere / welrieckende
 bloemen te plucken en in dien tijd op geen
 andere dingen ter Weerelt peynsen want
 dit gaet boven al / en sonder dit alleen /
 souden wy ook wel buypen moeten blij-
 ven.

Geestelijke Uptlegging.

Onderzoeker. Hoe Wilt gy nu dese pro-
pooten Geestelyk verstaen?

Berklaerder. Seer wel. Ik versta door
de Bepieders, de goede en quade Engelen.
Door de vuylicheyt, de sonde. Door des-
sen dag of Sonneschyn, ons leven. Door
het sluyten der poorten, het buyten blyven
van den Hemel. Door den grouwelyken
nacht, en quaat geselschap, de Helle, ende
Duyvelen. Door het plucken der bloemen,
verstaen ik bidden en deugdelycke wercken.
Door de bemodderde blaauwe bloemen,
verstroyde gebeden, en flaeuwe goede wer-
ken. Door des Bruydegoms Moeder, en
Hofgesin, onse lieve Moeder, en d'andere
Heyligen. En door den grooten Bloem-
hof is te verstaen de Heylige Kercke. Op
welke saken Duyfken alles wel wil gelet
hebben, tot voordeel van hare Saligheyt.

Het

Het vierde Capittel.

Willemynken wil haren begeeri-
gen lust met brassen blussen: Waer door
sy haer bekladdert, en banckt haer deel
al t' seffens op.

Willemyn- **S**ouden wy wel buyten blij-
ken. **S**ven Suster? is 'er so veel
aen de bloemen gelegen / so moet ik daer
beter op letten. **M**aer gy segt van de
Keucken / 't is waer ik heb al grooten
hanger. **A**p laet ons hier onse Keucken
eens groeten.

Duyfken. **E**n heb ik 't niet wel gera-
den? **W**el aen dan / laet ons een Bene-
dictie seggen. **D**aer eet doch niet te veel/
spaert voort al wat: **W**ant wy weten niet
wat ons noch op den weg ontmoeten of
gebreken sal.

Willemynken. **N**een Suster / en zorgt
niet / maer lachere bouten hoe smaken
sy / als men lust en honger heeft ik moet
noch wat / en noch wat; ja 't moet nu
voort op / al haddet noch eens so veel
gekost / siet daer leyd nu den pot / ha-
den bys / en daer leyd ook den lepel.

Duyfken. **O** Suster / hoe zijt gy so
dertel? 't is te veel / **O** gy doet seer qua-
lijck dat gy niet wat spaert: schaemt u

B 5

dat

dat gy u gedeelte / dat God u gegeven heeft niet beter waerneemt / so gulfig op byast so onachtsaem verquift / ende met de boert stoot. Siet hoe veel isser verlooren gegaen hoe hebt gy u verflabbert gelyk een kint / of sot mensche. Hoe veel beter was 't aen de armen gegeven / die grooten honger lyden; nu dat is te laet / ik moet gedult hebben / wat sal ik doen? komt segt Deo gratias, en laet ons gaen.

Willemynken. Ja gaen gy segt van gaen / ik kan nu niet gaen: Ik ben t' overladen / ik kan niet boort / want ik word qualyk.

Duyfken **O** gy onnut mensch / zyn wy niet genoeg gewaerschoot dat wy ons van alle vypligheyt wachten souden hebt gy niet beloofst en seker gesept dat het aen u niet gebreken sou? is u sterke belofte alreets vergeeten? hoe zyt gy so lichtbeerdig Suster? dat gy niet peyst op u belofte / nog op 't gene dat gy noch gebreke sult hebben: En gy begeeft u dus ten eersten tot dese overdadige gulfigheyt. Siet dus komen veel Menschen tot armoede en groote elende / die sommige met haer onbeswyft dzinken / gielen / slozen / plengen zwieren en tieren. Andere dooz diese lachernijen geen gelt of kost en sparen (gelyk gy nu doet) met snoepen / schynen / smullen / byassen / sicken en
pac=

packen het een op 't ander / den buyk opvullen als tonnen / dan puyften / repken / slapen / snoeken / gapen en geewen ofte doen zweten / steenen / nicken en bragen / byengen hen selver in groote siekten haer hooft ontstelt / ende haer beurse beroopt. Dooz allen welken overdaet / ik u / **O** lieve Suster / noch eens wel hertelyk waerschouwwe / u biddende dat gy voortaan doch voorzichtiger op u beloften en saeken wilt letten / in nettigheyt / in sobere matigheyt / dat een eerlyke / profytelyke / en zeer geneugelyke saeke is: Het sal u gesontheyt bewaren / gy sult veel ligter repsen / het maekt u by al de werelt aengenaem / en in u selfs een gerust en bly gemoet. Daer-en-boven gy zyt van veel vypligheyt bevyd / gelyk gy nu gewaer word / dat de overdaet u dus kladdig beschildert heeft / en waer hebt gy nu u Bloemkens ook gelaten?

Willemynken. Ik weet seker niet / ik soek alle myn schappelacken dooz / maer ik vindse niet.

Duyfken Siet gy wel die zyn nu dooz u ongeschiktheyt al mede verlooren / en is dat niet te beklagen? gaet al u beste weder aen de riblere / en wascht u noch eens.

Willemynken. Suster / ik ben bedroeft / en beschaemt / maer naer u goeden raed / so gae ik my weder wasschen. Hoe ben ik

ik ook so sot geweest / dat ik om die kooz-
te bzeugt om die klepne lachieren smaek/
al myn deel so onnuttelijk v' rdaen heb?
ik sie wel / ik moet wyser worden want
dit sou geen goed eynde nemen / siet Sus-
ter nu ben ik weer gewasschen. Komt
laet ons dit achter om gaen om 't volke
te schouwen. Siet / ay goede Suster /
daer binde ik myn Bloemkens weder.

Duyfken. Dat is dobbel goed / supber
gewasschen / ende de Bloemkens weder-
om gebonden / hier af is 't wel nodig dat
wy God grootelyks danken. Ik ben
hertelyk met u verblyd Suster. Ik bid
laet ons nu voort haesten met de sinac-
kelyke Confituren van onsen grooten
Liefhebber / en al wandelende dese blyd-
schap voeden met gepeysen op den soeten
roep van onsen Beminden. De soetig-
hepd van zyn stemme is noch in myn
ooren / en streelt al smakelyk in 't binnen-
ste van myn herte. Komt (sepde hy)
myn Dupbe / myn Schoone / doet my
open / myn Suster / myn Beminde / myn
Dupbe / myn Onbesinette. Och wat
bziendelyke woorden! staet op (sepde hy)
haest u myn Briendinne / myn Dupbe /
myn Schoone / en komt. Komt zyt gy
beladen / ik sal u vermaeken / sepde hy:
Och zieltreckende woorden / o smeeken-
de stemme! wie sou konnen wegeren te
komen / als hy u so bziendelyk nood?
Och

Och geneugclak komen / och wel geho-
men / tot sulken staet / tot sulken gesel-
schap / en boben al / tot sulken getrou-
wen Minnaer! hoe lacker / hoe aenge-
naem klinkt dat Hemels woord / by dat
sou luyden / dat askeerig wreed woord:
Gaet van my. O gelukkig en ober ge-
lukkig! myn Beminde sepde tot my:
komt myn Briendinne. Wel aen dan
myn hertgrondigen Briendt / ik kome op
uw woort met myn Suster / siet wy ko-
men / en wat een onmenschelyke onacht-
saemhepd sou het wesen / dat wy upt-
felden te komen! daerom komen wy tot
u onsen Beminde / wy komen met allen
ons herte / met alle onse begeerte. Och
Suster / laet ons voort haesten / en niet
luperen te komen tot onsen weerdigen
Liefhebber / die ons so hertelyk geroepen
heeft.

Geestelyke Uptlegging.

Onderzoeker. Maer wat segt gy nu van den langen
Keuken-Kout.

Verklaerder. Anders niet dan gelyk daer staet: dat
Duyfken haer Suster berispt over de vuyle doot sonde
van gulsigheyt, en onnut ydel gelt verquisten, waer door
Willemynken al haer bloemen (dat zyn haer goede wer-
ken) verliest. Dan so sy haer door berouw, en Biechte
(als wasschende aen de Riviere) wederom suyvert, soo
krygt sye wederom. En ten lesten verheugt Duyfken
haer, over den heerlyken roep van Christus hare
Bruydegom.

Het derde Beelt

Het vyfde Capittel.

Duyfken lou geerne voort haef-
sten en tyd winnen, maer Willemynten
vergeet haer selven by een Guychelaer,
en wint daer alle krievelachtige luykens.

Willemynten. **I** Ik sal my nu wel wachten
ken. **S**uster / volgende u als een
simpel supber lammeken. **M**aer wat een
schoon

perykeleuse geneugte.

39

schoon Doorp is dit het schijnt dat het hier
al li. ruis is. het krielt hier so / de Boc-
ren zijn so wilt / so dertel en so dronken.

Duyfken. **E**plaes! sy veranderen den
blijben Feestdag / in boose brooddronken-
schap / en so verliezen sy door haer on-
achtsaemheyt / die goede gelegentheyt van
de vzeugt! en profyt des Feestdaegs :
want in plaets dat sy behoorden hun ree-
keninge effen te stellen / en hen selven te
supberen : so sullen sy hen dickwils meer
en meer besmetten met oberdaet sottig-
heyt. klapperpen / en lauterfanten la-
ten hem also geheel in den gront verbuy-
len / ook hun reekening geheel donker
verwerren / maer soo sullen sy dan ook
den stank / die de buyghent volgt moe-
ten rieken : **D**en onlust / zwaerhoofdige
verdrieten / die de luyghent en verwer-
de teekeninge volgt : moeten verdriegen :
het welk hen al wat hert vallen sal. **D**an
doch wat gaet ons dat aen! goede Suster /
laet ons den Feestdag gebuyken daer hy
ons toe gegeven is. **S**uster waer ver-
toefde gy daer? ik meende dat gy hier by
my waert!

Willemynten. **A**hier / siet eens / hier
zijn Guychelaers / die speelen met poppen /
ik stae wat / en sie toe. **H**et is so drol-
lig / so drollig / ik lach dat myn oogen
tranen : **M**aer my dunkt dat die sielten
my al een luyshen of twee by geset heb-
ben ;

ben : Want het kittelt my so in de borst.

Duyfken Ja op sulken water vangt men sulken visch. Wat hebt gy daer te doen? het riekt daer al van Coebak / en sulke mozigheyt. 't Is al met den sot gespeelt en tydverlies / wat dat men daer doet. Gy stelt u selven daer in perijckel om u borste te verliezen / om geperst en op uw teen getreden te worden : Het welk u wel leet / spijt en spot veroorzaeken mogte / want gy en zijt niet geerne geraekt : en is 't dat gy 't u aentrekt / so word gy nog bespot daer toe. Dit is immers vooz ons al te grooten tyd verlies lieve Suster / 't is beter dat wy wat Bloemkens plucken / op den goeden Feestdag.

Willemynk. Tut / tut / Suster / ik moet immers ook wat geneugte hebben : Den boog kan so altijd niet gespannen staen. Het sou schijnen gelyk ofter geen lust nog leven in ons ware. Meen dat is niet met allen / gy sult my dat niet anders wijs maken / ik moet altemet eens lacchen / dat het aen mijn herteken raekt

Duyfken. Seer wel Suster / maer soekt dan geen geneugte die met vuylichheit / opspraak en tydverlies gemengelt is : Want die bodderpe bederft de soetigheyt van de vermakelijckheyt / vermits sulks een walgende bitter nadenken mede brengh / en alffer dat mede gemengelt is / so kan den grond van 't herte niet recht verheugt /
nog

nog de geneugte volmaekt wesen ; maer als de oorsaek van onse vrylyckheyt supber is / noch onse reyse en verlet / dan is 't seer te prijzen / dat wy niet een bly herte en vrylyck gemoed / so onsen weg korten ; waer toe ons veel sal helpen / dat wy dikwils peysen op den soete name / op de groote liefde van onsen Beminden / en de wonderlyke vzeugd die wy t' avond te verwachten hebben. Og daer sullen wy alle beyde overbloepen van supbere geneugte / die geduerig sonder eenig bitter achterdenken zijn sal. Daer sullen wy oprecht / goet en vermakelijck geselschap vinden. Onsen Beminden onsen supveren Beminden sal ons leyden / in sijne Wijnkelder daer sullen wy dronken worden van den nieuwen Most en van alle overbloedigheyt sijns huys : Met den bloet van alle sijn wellusten / sal hy ons beschenken ende versaden / soo dat geen ooge gesien geen oore gehoozt / noch in geen menschen herte en is opgekomen de vzeugd die onsen Beminden vooz ons bereypt heeft. O Suster dit sal al wat anders zijn / dan de geneugte van onsen weg / die terstond verandert in groote onlust : Dus en laet ons nu desen tyd niet verquisten / dat wy bukten souden moeten blijven / verliezende den waerachtigen vzeugt / om desen korten oogenblik / niet weerdig vzeugd genoemt te worden.

Geeste-

Geestelyke Uytlegging.

Onderzoeker. Kont gy nu desen Feestdag en den Guychelaer wel Geestelyk uytleggen.

Verklaerder. Ja ik. Naer myn dunken foo wil Duyfken dat men den Feestdag heylig sal overbrengen, met Godsdienst, met het suyveren der ziele, en dankseggen van Godts weldaden, maer niet met ydele Guychelarye, daer men niet anders dan vuyle woorden ende quade manieren en hoort ofte leert, die als luyskens voortgroeyen. Sy pryft ook waerachtige geneugte, welke zyn Hemelsche saeken te soeken.

Het

Het sesde Capittel.

Willemynten siet een pronkende Pauwe, ende sy wil haer ook palleren: Maer gelyk de Pauwe lelyke voeten heeft, so maekt sy ook haer voeten vuyl.

Willemynten. **M**er siet eens Suster daer op de gallerije hoe heerlijk staet de Pauwe daer pronkt en draeyt met haer gepluynt hoest / blinkende uytgerekten hals / opsteekende borst / breed uytgespreyden / ende op gesetten staert. Siet wat een grootsheyt toont hy in 't gaen en treden! heh hoe trots staet dat. Ja seker dat gebalt my wel; ik moet my ook wat fraey opstellen / ik ben dit siecht hoofdig kleeft al moede: want men en is aldus by niemant gesien of geacht / maer gelyk wy nu op de Pauwe sien / so vallen alle de oogen op de schoone gepallerde / die worden ober al voortgeset / daer neygt / ende buygt men voor / die kust men de handen / ende die worden bligtig gedient: Summa / de pronkerije is een fraeye / ende groot geachte saeke. Daerom (seg ik nog eens) ik moet my ook wat bercieren / daer en valt geen seggen tegen.

Duyf-

Duyfken En vreesden ik niet wel / dat de luyfken ende poppeken souden werken / en is u lieden niet een supberlijck diecken om te verciereu? peyst eens hoe dat u overdaed u verciert hadde / ende siet nu met de Pauwe eens naer u voeten / hoe schoon dat die gepalleert zijn. Waer af heb gy se doch so leelijck buyl gemaect.

Willemynten Ik hebbe daer terstond in dien grooten verbzabbelden aschhoop getreden; en het hangt so aen / dat het my in het gaen belet.

Duyfken Dit komt van Paewen steerten te sien / en noch veel meer sou't beletten / wanneer gy u ook begoft al te veel te palleeren / met draeyen voor den spiegel / met strijken / lecken / krollen / tuperen / wijven / poeijeren / blanketten / onnutte semelachtige futselerijen kinderachtige sottigheyd / ende overdaed / gelijk veel menschen doen praemen ende belasten hem selven / dat sy hen naeuweink kommen ofte derben verroeren / so aen hun lichaem als in buyshoudinge / veel kostelijcken tijd verliesen / veel verloren arbejd doen / veel ongemak lyden / veel geld spillen / veel moeyte hebben om dat te verkrijgen. En dan is't immers seker dat gy met al uw' pronken / met alle uw' fraey opstellen / ende alle u groote moeyte / u repse so wel niet sould konnen verboz-

verbozderen / dat gy siet wel aen de Paewo / die met sijn pronkenden staert ook soo qualjk boort kan. Maer houd gy u nettekens / gelyk en degelyk / dat sal u gemakelijck vallen / dat verlost u van veel moeyte van veel quellinge; dat maekt u rassigheyt / dat sal seer u weg doen boortspoeijen / en dat sal u groot achtbaerheyd geven by verstandige lieden / die niet alleen na den upterlijcken hals ofte staert sien / maer meer na het binnenste / en na de voeten; want al schijnt het boven en buyten wat bont / nochtans sal het binnenste ofte onderste dikwils niet veel deugen: En al sulke gepalleerde zijn oprechte spotweerdig; ja dat zijn gelyk de Pauwe met sijnen pronkende staert / maer geschubde schurfsde voeten.

Willemynten. Zijnse spotweerdig / hoe komt het nochtans datse overal boorgeset / gezert en gedient worden?

Duyfken Dat geschiede door misverstant van sommige sotte bollen / die alleen op het upterlijck palleersel sien / en niet na den persoon: Want alwaer 't so dat een simpel of slecht gekleed Mensch / supber en net ware / en een opgepronkte van binnen verrotte van buyligheyd / noch souden die sotte bollen / den pronkaert liever dienen en eeren dan d' anderen; maer dat den stinkende mozzelen niet gepalleert ware / so souden sy hem niet smtrent willen

Willemynken wil haer
 len komen : So dwaeselyk word van
 sommige de pronkerij ge-cert ende gebiert.
 Doch ik meyne (als gy de waerheyt wilt
 plaetse geben) dat gy niet my bekennen
 sult / dat desulke niet verder en sien dan
 hun neuse lang is. Maer gy en ik Pel-
 grims zynde. beminde Suster wat hebben
 wy niet sulke een misverstandig oordeel / en
 ook niet soo onnut ofte overdadig palleer-
 sel op den weg te doen : t' Avond in 't
 huyjs van onsen Beminden / daer sullen
 wy kostelijck verciert zijnde / blinken als
 Sonnen. Och mijn Beminde / keert
 doch af onse oogen / dat wy de ydelheyt
 niet sien. Lieve Suster / laet ons hier
 liever wat Bloemen plucken / om onsen
 Beminden te palleeren : Want de liefde
 bereyft dat wy meer voor hem / dan
 voor ons selven moeten besorgt zijn / ook
 wat dat wy aen hem doen / dat sal ons
 eygen cieraet mede zijn : Dit is het al-
 derbeste / en onsen Beminden het aenge-
 naemste / dat wy op desen weg doen kon-
 nen / ende waerom en doen wy niet het
 beste / terwylen dat 'et ook het alderge-
 neugelykste is / dat wy voor onsen lieven
 Beminden Ghydegom doen.

Willemynken Ho / ho ! is dat het al-
 dergeneugelykste ? dat dunkt my niet
 Suster / al stelt gy dat soo hoog. Gy
 begeert de Bloemen ook soo keurig en sup-
 ber : Wie kan daer op altyd soo seherp
 letten ?

letten ? men heeft somtyds saeken in 't
 hooft

Duyfken Doch 't zijn wondere saeken /
 Poppen en Pauwen pluymen die gy in 't
 hooft hebt / waer voor dat gy onse reyse
 verachtet / geen verlangen hebt / noch
 peyft op de soete supbere liefde van onsen
 Beminden Minnaer.

Willemynken Wat sou ik daer op al-
 tyd mogen peynsen ? ik peynse op het ge-
 ne dat ik tegenwoordig heb / dat ik hooz
 en sie.

Duytken. Och lieve Suster / hebt gy
 dan geen trek / geen aenlocking / geen
 geboelen ofte bewegen / van de edele / te-
 dere / hertelike soete liefde / soo laet u
 dan verschrieken / voortperffen en drijven/
 de wrede grouwelyke bittere ellende / die
 wy te verwachten hebben / is het dat wy
 moeten buyten blyven.

Het vierde Beeldt.

Het sevende Capittel.

Willemynten veroordeelt en versmaedt de Verckens, om datse haer van geen vuyligheyt wachten, en sy en be- waert haer eyge tronie niet, van een vuy- len Kalverstaert.

Willemynten. **S**uster gy hebt my daer vyeemde gepeynsen in het hoost gebragt / als gy seyde van buy- ten

ten blyben in bittere elende; voorwaert het waer goet dat ik daer wat beter letten; daerom my dunkt / ik moet met u op een beter wysster maniere beginnen te rep- sen / want als 't al om komt / ik ben so sot niet ik peyse wel dat 't buyten bly- ven / en die elende al zwaerder soude w- gen / dan dese spelende Poppen / en pal- lerende pluymen / daer wy af gesproken hebben / en die ons beletten souden. Ik bevinde ook u woorden waeragtig te we- sen / dat ons veel vuyligheyt op den weg ontmoet: Maer ik ben verwondert / dat dese onnutte Verckens daer geen schroom af hebben. Sietse daer eens inwentelen: Hoep die pyen / hoe zynse bessingert & sy nemen daer geneugte in / ende het staet my tegen / dat ik sulks sie.

Duyfken. **A**p! zyt gy so teerkens Suster / dat is seer goet. De arme schep- sels weten niet beters / ik bid u vriende- lyk / blyft doch van sulken oneerlyken vuyligheyt / schontwt / en wilt u wel wag- ten / want het hangt lichtelyk aen.

Willemynten. **H**oe? wat meynt gy dat ik een Vercken gelyk ben wat quest gy my hier? gy meynt u selven waer ne- men: Ik heb geen meer perpykel van sulke vuyligheyt dan gy doet.

Duyfken **W**el Suster siet toe / ik bid u noch eens vermeet u niet te veel / nochte beschuldigt ofte versmaet de arme schep- selen

50 Willemynken wilt haer
felen niet soo lichtelpke. Het waer betet
dat men haer wat op een supberen weg
lepde

Willemeynken. 't Is haer beestighets
schult / waerom konnen sy haer so wel
niet wagten als ik my doe? wat mag
men dog met sulke Karongien in de
woerelt doen? sy geben niet dan schan-
dael / sy woete altoos in de buylighyt
daer komt ook niet vriendelyks uyt: 't Is
al nozen / knozren, schreutwen byten en
ongeschicktheyd datse doen / so gaen de
Sogen booz / en de Biggen volgen so
naer.

Duyfken. Gy roemt en oordeelt al we-
der / O Suster / dat is een quade saeke.
Gy kent de Natuur van de Schepselen
kimmers niet / nog gy weet ofter ook wat
goeds aen is / wat wilt gyse dan so ver-
oordelen! gy moet weten al is dat haer
Natuur wat trekt tot sulke woeterp /
dat men niet kan pypsen / dat men nog-
sangs van haer wel wat goets kan trec-
ken en kooken: Te weeten; sy toonen
ons hoe leelijk dat sulke woeten in de
buylighyt / dat suur onzedelyk knozren
en schreutwen is / dus behoren wy ons
daer af te wachten / en haer tot eenen
supberen weg te stieren. Hoe zyt gy soo
onboozsichtig in't vonnissen / haer booz
onnutte beesten verfoejende? Siet toe dog
Suster,

Wille-

te veel beroemen.

51

Willemynken. Ap Suster! ik sie daer
genoeg booz toe: Ik kan my van sulks
seer wel wagten / want ik sie liever wat
vzollyk gelyk als daer ginder / daer sien
ik die jonge boeken / en de geptjens in de
klaberen hippelen en danffen / daer moet
ik eens by gaen.

Duyfken Suster 't en is immers niet
geraden dat wy onsen tyd verliesen / met
sulke dans n en hippelen der Geyten te
sien. Wy sullen al andere dans-feeften
by onsen Geminde vinden. Ach! myn
Geminden myn uytverkoren schat! booz
u is al de begeerte myns herten en als
ik op u dans-feeften pepuse op de dans-
feeften der dogters van Jerusalem och
hoe danst dan myn herte hoe verheugt
dan myn gemoet och hoe verlang ik naer
den dans der supbere Maegden van Je-
rusalem daer myn Geminden den Uydgs-
man sal wesen / daer hy booz sal gaen /
ende al de schare volgen / met witte sup-
bere kostelyke klederen / lauwerkranffen
en palmtacken van Jerusalem. Daer
wy sullen vzolpk zyn in de gulde Sa-
letten: Daer wy sullen wandelen in de
groote Lusthoven in de Gallerijen en
Dzeben / die over gevlogten zyn van
Wuranken en Maegdenpalm: In de
Wafbeddekens der kostelyker kryuden in
de velden en waranden gemarmert van
alderhande bloemen / daer myn Gemin-
den

C 2

Willemynten stelt haer den weid onder de Helsen daer wy ons sullen vermaken / onder die vrugetbare Olyfbomen / by die aengenamen Laurieren en Myrthen rusten onder de Populieren / onder de groene Linden aen de bloepende wateren van de groote blinkende en soete Fonteyne. Och? daer wy altoos sullen rusten / onder de soete schaduw' van den genen die wy Geminnen : die schoonder is dan de Son / lieffelyker dan Balzem / soeter dan alle soetigheyt / bytendelyker dan alle andere : ons waerachtig vermaek des herten / onsen band der liefden / onse vzeugd en roem / onse goedhepd en geluk / onse zee van oprechte wellust onser ziele / die ons sal leyden / vermaken / en altoos geselschap houden / daer syn Hemels soet Musijck / sijn Engelsche Nagtegalen ons altijd sullen volgen en outrent sijn. Wat zijn dog alle vuyple dansmerkten en 't ydel gedryl van de lichte Dochters van Babylonten / hier by te gelijke ? Och Suster waer loopt gy daer na de Kudden uwer gesellen ? naer wat wulpsse vuyple springen en hippelen / van de dertele stinkende Boeken en Kalveren ?

Willemynten. Hier ben ik / maer lieve Suster / siet eens / hoe dat ik met somersproeten / in mijn aensicht gemarmert ben.

Duyfken. God zegen ons / wel hoe komt dit doch ?

Wille-

Willemynten. Ik stond daer met een Boerinniken koutende wat kilachtigs / om te laggen / wy aenmerkten met geneugte het danssen en dertel springen der Kalveren : De bebrabbelde Kalveren ende de vuyple stinkende Boeken / daer in de stal / maer sy wipsteertende / om en om en wederom slingerden ons recht in 't aengesicht.

Duyfken. Gy meugt wel roemen / dat gy u wel hond wagten / en staet het u niet tegen? gy hebt 'er wel geweest met u klugtig kouten / u gedachten met geneugte te laten speelen op alsulke oneerlyke vuypligheyt en danssen te sien van alsulke geselschap. Weet gy niet als de koe selvek vuypl is / dat sy dan met den steert slingeret? peyst nu eens hoe schandig dat is roemen en selfs vermeeten uptkomt / hoe leelijck dat het oordeel / welk gy slus van anderen gegeeven hebt / nu op u selven valt : Als gy seyde / dat het hun beestighepts schult was : Wat schult is 't nu ? Nu goede Suster / gy zyt nu in 't bloejen van u jengt / merkt wat een tijdberlies dat dit is / met dit onboozsichtig kycken en gapen : 't Is hoog tijd dat gy weder aen de Kiebiere gaet.

Willemynten. Will ik dat seker doen Suster ? maer waer zijn mijn bloemkens ? O ben ik die al weder quyt : Hem / hier hangense noch in dien hoek van mijn rok /

54 Willemynken stelt haer
sy waren bykans verlooren. Wat het
spijt my dat ik dus wispelturig ben / dan
ik beloof / ik sal my beter wagten / laet
ik my nu maer gewasschen hebben.

Duyfken. Dat booztemen is goed Suf-
ter maer onderhoud het dog ende dankt
God van dese A. viere.

Willemynk Ik sal 't doen Suster / siet
mi gaet 't wel / komt al boozt / al boozt /
laet ons haenig booztlopen / ha / sa sa.

Duyfken Gy zyt en wonder wicht /
nu wilt gy loopen en dan wilt gy niet
boozt: Hoe zyt gy dus becaenderlyk? gaet
maer al goeden tred / sonder vertoebe /
want niet al te seer loopen en sult gy
niet volherden?

Geestelyke Uptlegging.

Ondersoeker. Wat mogense hier seggen
willen door dese Verkens?

Berklaerder. Willemynken doemt en
veroordeelt de Menschen, die in sonden
van onkuysheyt leven, als onnutte Verkens:
Sy vermeet haer selven van sulke sonden
suyver te blyven. Maer so sy lust heeft
in lichtveerdige geselschappen en sulke dans-
seryen, daer veel onsuivere manieren on-
der schuylen, so word sy ook met gelyke
sonden besmet. Maer Duyfken verheugt
haer door den suyveren dans van 't Hemels
geselschap, daer sy na verlangt.

Het

Het vijfde Beeld.

Het achste Capittel.

Willemynken gepresen zynde,
verheft haer om gesien te worden, waer
door sy valt, en wort schandig bespot.

Willemyn- **W**at mag hier te doen zijn
ken Suster / dat hier so veel
volks is? sy sien al op ons / ende ik hoorse
al

al houten / gelijk ofse al verwondert zijn /
laet ons wat langsaem en stillekens aen-
gaen / op dat wy konnen hoozen / wat
datse al seggen : Hoozt gy wel / hoozt
hoe prijsense ons om dat wy so net zijn /
en om dat wy sulken effen kileed aen heb-
ben.

Duyfken. Maer sy hebben niet gesien /
dat gy so fraey beschildert hebt geweest.
Daerom gy weet immers wel / indieuse
ons van nettigheyt prijzen / datse verdoolt
zijn / ofte zijne verwondert / dat is oock
dooz misverstant / want sy meynen mis-
schien dat dit ons slecht kileed wondere
kragten heeft / 't welk altemet veel volk
bedriegt : Het schijnt dikwils so net / so
vast en goet / dat 'er niet op sou konnen
hegten / wat 'er sou konnen aenkomen
van onweer / quade buyen / hagel ofte
heggen : Maer eplaes : 't Is dikwils
regt anders dan het schijnt : Van binnen
geboepert vol quade bodden / bal en pdel.
Dit vzeese ik dat wy oock aen u kileed ge-
waer sullen worden want het laet hem
aensien / dat het stof welk gy draegt /
niet veel deugen en wil. Ag myn Be-
minde : Ik begeer outbouden te zyn van
dit hzoos kileed : Wanneer sal 't komen
dat wy met andere kleederen bekileed sul-
len worden ? Waer blijft gy Suster / gy
meugt na dat pepusen so niet lusteren.

Willemynken. En kijft niet / ik sal u
verblij-

verblijden met Bloemkens / maer eerst
moet ik u mijn ongeluk klagen. Siet
daer by al dat volk op dien ouden muer /
daer wassen van dese geele Bloemen / ik
klaberde daer op / ik was so besig om te
plucken / daer begoft den muer te wag-
gelen / en ik botste met den ouden hzoek
van boben neder sol ober hol / mijn hoed
van 't hooft / mijn rok dus gescheurt en
besmoddert : Maer het spijtigste van al-
len / die verbrabbeide boeren / (besonder
een groote boerin) bleven met opene mon-
den staen gabberen en bespotten my nog
toe.

Duyfken. Wat een slechtigheyt is dat?
en hebt u willen verheffen / om dat gy
van de Boeren wat gepresen zijt : Dat
doet u nederballen. Weet gy niet / dat
dit seker volgen moet : alle die hem ver-
heft / die sal vernedert worden : Daer-en-
boven gy hebt daer willen bloemen pluc-
ken / om dat het van 't volk gesien sou
worden. Dese sottigheyt merken de Boe-
ren seer wel / daerom bespottense en be-
laggense met regt : Want sy weeten wel
dat gy daer verlozen arbeyd doet / en dat
sulke Bloemen niet deugden : Sy zijn
oock sonder sap ofte wortel / werpse vza
weg / en dankt God dat gy u niet meer
gequest hebt.

Willemynken. Weg werpen ? en heb ik
dan anders geen dank ofte loon vooz
mijne

Willemynten gepresen
mijne moepte? so mag ik wel rusten.

Duyfken. Wat dank wil dy hebben van bloemen die niet deugen / of die gy niet geplukt hebt / om de liefde van onsen Beminden / maer alleen om van 't volk gesien te zijn. Wy hebben immers genoeg geseyd Suster / hoe veel aen opregte schoone bloemen gelegen is. Welk men seer qualijk krijgen kan / onder alle dat gedrommel van 't volk / daerse dikwils bestooven / ja geheel vertreden worden. Ook onder het volk heeft men dikwils so veel te kijken en te gapen / dat men op de bloemen niet letten kan / en so doet men al verloren arbeeyd. Maer in een hoek daer geen geloop is / op een effen stil veld / ofte op den smallen weg in eenigheyt daer kan mense binden / stillekens en siet als mense dan wel bewaert bedekt en supber houd / dat zijns / daer wy een soeten reuk en een vriendelijke schoonheyt af genieten / ach Suster dat zijns die onsen Beminden sullen behagen. Daerom mijn goede Suster / hoorz gy wel? Wel waer is sy al weder gelopen? ik sie dat ik al weder wachte moet al ballet my pijnlijk. Mijn herte vliegt en verlangt naer u mijn Beminden / en de liefde van mijn Suster beweegt my aen d'ander kant / dat ik haer geern mee sou leyden : Waer aen (so ik wel weet) ik

ik u ook vriendschap doen sal. Maer wee my : Dat mijn pelgrinagie dus lang verlangt word / seer lang heeft mijn ziel een vzeemdeling gewest / wie sal my bederen geven als een Duyfde / en dat ik mag bliegen en rusten by mijn Beminden? Ach mijn Lief / hoe geneugelyk kittelen my in de gedagten uw gesupkerde woorden u vriendelijke aenlokingen / onder allen als gy eens seyde : Mijn hoost is vol dauw en mijn haren blechten vol droppelen der nachten Is't mogelijk mijn Beminden? is u blinkende haren heerlijk hoost vol droppelen van dauw / om mijnent wille? Og had ik nu van dese droppelen / hoe sou ik my verberschen / hoe krachtig sou ik loopen? ach ik verlang / ik verlang naer een droppelen / van 't hoost van mijn Beminden / om mijn soeten brand daer mede te blusschen. Maer mijn Suster / waer mag sy blijven?

Geestelyke Uytlegging.

Onderfoeker. Hoe fal men dit verftaen? mag men fyn eygen lof niet hooren, ofte geen effen klederen dragen?

Verklaerder. Duyfken berispt haer Suster, dat sy in fulke saken ydel behagen schept. Seyt ook dat de kap alleen den Monnik niet maekt, dat'er een simpel hert by een simpel kleed behoort te wesen, dat de simpel geklede, om haer kleeds wille dikwils niet meer dan andere kunnen verdragen. Sy wil ook dat men niet ten opfichte van de menschen maer ter liefde Gods, goede werken behoort te doen. En eyndelyk geeft sy een Geestelyke suchting tot Christum haren Bruydegom.

De

Het sesste Beeld.

Het negende Capittel.

Willemynten bespot zynde, wilt haer leet wreken: Maer sy haelt een grooten plage op haer hals.

Willemynt- **S**uster hier home ik gelopen/
ken. dat ik zweet / maer krij-
tende en huplende van spijt.

C 7

Duyf-

62 Willemynken bespot zynde

Duyfken. Wat God zegen ons / met het heylig kruys / gy siet 'er uyt als een kooldzaegster die met slijk geworpen is. Gy gelykt geen Mensch. Waer hebt gy soo lang geweest? en hoe zyt gy dus verbaest?

Willemynk: Hoer ik sal 't u vertellen: De loofse Boerinne belagt en bespote my soo schandig doen ik met den ouden muet van boven neder viel: Dat speet my so seer dat ik op myn tanden beet; doch ik bedwong my voor dien tijd / dat ik haer niet in 't gesicht en vloog / want daer was doen al te veel volks by / so dat ik veyngde met een blijde gelaet / maer ik zwoer dat ik my wreken en dat ik 't haer vergelden sou / om so die schande met groote eere te verbeteren / en mijn hier gerust stellen. Dit hoorde een Hekelvrouw / die ook van deselve Boerinne eens belagt was / (so sy seyde) en vzaegde my / of ik met haer wilde aenspannen! en een getuggenisse doen / om de Boerinne wederom eenen schandigen spijt aen te doen? ik dogte dit is een regte gelegentheyt / daerom was ik met haer gereet; wy gingen t'samen naer den Rechter en beklaegden de Boerinne / datse ober sommige dagen van de Hekelvrouw een Kaproen gestolen had / ik zwoer dat ik dat gesien had / den Rechter spotte / in 't eerste wel half met ons / maer wy staeken hem een geschenk in

wil haer leet wreken

63

in de buyst / doen begost hy hem wasselster te houden. De Boerinne wierde ontboden / ende den Rechter gaf het vonnisse dat den Boerinne den Kaproen moeste betalen; daer-en-boven / datse voer boete met een Sotskaproen al het Doorp doer gelept souw worden / tot spot van alle man; en (dat ook om te laggen is) den Rechter gaf den klerk / die 't vonnis sou schrijven / den Inctpot / dien hy ober al sijn lijf stozte. Had gy gesien hoe den Rechter besleutert was: De Boerinne wiert uytgelept / met den Sotskaproen aen: Daer begon het volk ober hoop te loopen; en wy bespotten de Boerinne. Maer een kleyne schelmsen jongen / broeder van de Boerinne / heeft ons verraden / en seyde tegen de andere jongers / dat het al gelogen was / en dat ik sulks niet kon gesien hebben / overmits ik van mijn leven in het Doorp niet geweest had / maer nu eerst van buyten in quam. Daer dzeben ons de jongers alle gelijk naer den Heer van 't Doorp / aen wien sy ons beklaegden / hy ontbood den Rechter / en sy t'samen riepen my alleen / vzaegden wat colour den Kaproen gehad had / die de Boerinne gestolen had? ik was betuert / peysende (hondert duysent Francosen) hoe raek ik hier uyt? niet te min ik moester wat af maken / en seyde een geule. Doen vzaegden sy het de Hekelvrouw ook

64 Willemynken bespot zynde
ook alleen / die was bedeeft / seide een
blaeuwe. Den Heer van 't Dorp straf-
ten ons / en wy moesten openbaerlyk die
loose Boerinne wederom ontschuldigen :
Maer tot boete so wierde my een geele /
ende de Hekelzouwe en blaeuwe Kapzoen
aengedaen / daer kregen wy honderde jon-
gers achter ons. De Boeren alle aen 't
laggen : De Jongers aen 't joutwen /
ons dus ellendig met slijk en modder te
werpen / tot dat wy in des Hekelzouwens
huys quamen gelopen : Wy laptten de
deur toe / de kappen uyt / maer de jon-
gens stieten de deur om verre / ik vloog
agter ober heck en ober dam / siet also
home ik hier.

Duyfken Maer lieve Heer / wat een
grouwel : Och Suster / al hing de ge-
heele Wereld daer aen / soud gy derben
pepsen een valschen Eed te zweeren ?
weet gy niet wat een schroomelyken las-
ter dat desulke volgt ? datse gehaet en
misprisen worden van alle menschen ;
noch en derben hun hoost oprechten by
eerlyke lieden : Nog en zijn in eenige
degelyke Ampten vertrouwt / en moeten
al hun leven den naem van meyn-zedig
behouden ? sult gy dat doen om sulken
slechten saekt ? draegt gy de wzaek / met
een laggenden gelaet so gebeynst in uw'
hert ? **O** vuleyne bebeynstheyt / met u
plupmstrijkende gelaet / gy schijnt vlyend
te

wilt haer leet wreecken. 65
te zijn / tot dat gy u schoonste siet / en dan
steekt gy met uw' fenijnigen steert / wie
sal hem van sulcke Serpents trecken
konnen wachten ? en dat dikwils om
seer slechte beuselingen ? gelijk gy nu ook
doet. Och Suster / wat schizickelyke stuc-
ken zijn doch dat ?

Willemynken. Wie sou ook pepsen / dat
openbaer sou worden / daer het so loose-
lyck besteken was ?

Duyfken Doch te wonderloos / van
twee wyse hoosten / daer een jongen / een
kind / uw' loosheyt konde ontdekken.

Willemynken. Wel den Rechter had het
niet gemerckt / want hy had het vonnis
al tegen de Boerinne gegeven.

Duyfken. Gy had den Rechter met u
giste de hand gebuld / en so ook d'ooge
verblind ; het moest ook wel een wijzen
Rechter zijn / die hem so liet d'oogen uyt-
steken gevende so haestig lichtveerdig **O**z-
deel : Des worde hem sijn boozsichtigheyt
ook fraey betaelt / met het kladden van
den inctpot / welke kladden / al wat lang en
vast sullen aankleven als hy wel gewaer sal
worden. Maer al was 't dan dat 't niemant
ter wereld gemerckt had / soud gy die on-
gerustheyt van sulken leugen en valschen
eede so in u hert mogen dragen ? wat wzo-
genden onlust sou dat dan zijn ? wat raed
nu ook met dese uwe schizickelyke vuylig-
heyt ? 't is al bedorven wat gy om en aen
hebt.

Willemynken belpot zynde hebt. Och Suster hoe veel beter waer 't geweest / (doen de Boerin u belagte) dat gy in plaets van die vileyne wraek / een goed booznemen had gemaakt / van wijser en boozsichtiger te zyn / so had gy rust / eere / vzeugd / en nuttighepd daer gy nu dese hatelijcke schande en vuyligheijt hebt : Hoe sult gy dese schand-bleek uyt krijgen ? 't is niet mogelijk een goeden grond te maken / ten zy dat gy eerst de Boerinne haer eere wederom greeft.

Willemynken. Dat hebben wy al moeten doen / al spreekt het ons.

Duyfken. Neen laet u dat niet spijten / maer laet het u leed zyn / dat gy u selven die schandig verdriet op den hals gehaelt hebt. En laet ons terstond aen de riviere gaen om dit af te kuppelchen. Want dit is al te grouwelijk om by menschen te komen. De honden sullen u aenbassen / want gy gelijkt geen mensch.

Willemynken. Goede Suster / gy beweegt my / als ik my ook wel bedenck / so moet ik belijden mijn groote misverstant. Ik mochte gerust en vzelijk zyn / daer ik nu vol vermoepthepe / wraegen en in groote beschaemthepd ben / maer wat sal ik doen ? liebe Heer wat sal ik doen ? wacker / komt Suster / terstont aen de rebiere : Ik sal 't wel anders schikken / dat beloof ik.

Duyfken. Wy wascht u doch supber / en

en slaet niet over : Ik sal niet u gaen / om my selven ook wat te supberen / en wijft doch de vleckken wel uyt ; want onsen Beminden siet seer scherp / komt sijn versterkende confituren sullen ons helpen

Willemynken. So / so dat is nu so wel : Och had ik nu mijn Bloemkens wederom / die ik nu gelaten hebbe by de Heerkeelvrouwe / daer ik eerst dien boosen raed toegestaen heb. Willen wy dat stillekens ter zijden om gaen / sien oft ikse by abontuer daer in dat huys noch binden kan ?

Duyfken. 't Is dog wel de moepte weerdig daer naer te soeken : Maer wacht u wel in dat huys van vuylighept / by alle dat vlassen en hekelen.

Willemynken. Dreeft niet Suster / ik sal my wel wachten. Drouken hoe vaerde gy al ? en hoe zijt gy doch de jongers ont-komen ?

De Hekelvrouw. Ik heb 't niet met de gup-ten en sielten quaed genoeg gehad / siet hoe datse my toegemaakt hebben / soo waert gy immers ook gestelt / hoe zijt gy nu so net weder opgeschikt ? Maer pepst eens de duvelsche Boerinne / hoe sal ikse noch eens door den Mooster slegen.

Willemynken. Sus sus bepepst u wel / 't is ons eygen onbedachtthept schult : hadden wy t' samen wat mede gegabbert / doen sy ons eerst belachte / so hadden wy alle dese groote moepte en schande ont-gaen /

68 Willemynken bespot zynde
gaen / vzeene en vziendschap gehad. Maer
also dat nu niet te herdoen is / se en is-
fer nu niet beter / dan dat te vergeten / te
vergeven / sich selven weder supber te ma-
ken / en op een ander tyd weder voor hem
te sien.

De Hekelvrouw. Wel wys-hoofst / soo
spzaecht gy niet / doen gy zwoer u te sul-
len wreken / en doe wy t'samen aenspan-
den / want doen meynde gy / dat wzaecht
te nemen / uw' grootste lust en eer sou
zyn.

Willemynken. Dat is waer / maer de
onbedachte sotte buyen hebben ons alle
dit spel gemaecht.

De Hekelvrouw. 't Is ons secker de
waerhepd: Ik mocht 't mede wel verge-
ten / my in vzeede stellen / en ook wat af-
kupschen.

Willemynken. Liebe doet dat: En wilt
niet de Boerinne niet kijven; maer ik sie
hier al vast om naer mijn bloemen / wel-
ke ik hier verlozen heb: Gy doet die ven-
sters eens open. Siet daer liggense ik
ben verblijd / in 't doncker had ikse ver-
lozen / in 't licht vinde ikse wedet. Ik
wensch u vzeede vrouken / besonder met de
Boerinne. Komt Suster / gaen wy nu
voort / al eer my iemand siet / ik ben
verheugt met mijn bloemkens.

Duyfken. Danckt God Suster: Weest
voorzichtiger / en word so niet van u qua-
de

wilt haer wreecken

69

de dylsten vermeestert. Peyst hoe schandig
dat alle quade stucken zyn: Dat wijst de
nature selver; want siet gy soekt nu ter-
stont al uyt 't gesicht van de menschen te
zyn? peyst ook al eer dat het stuck gedaen
is / hoe dat het des menschen gesicht toe-
lacht / en heftig daer toe ophist met een
dullen blinden dylst / maer daer na toont
het een pselijkt droef gelaet / en gedaen
zijnde / moet altoos gedaen blijven / nog
men kan 't niet weder outdoen / hoe seer
dat men daer na beschaemt is; ook het
leelyck gerucht en sterft nimmermeer / ja/
alwaer dat een mensch hem dan keert
ofte went: Het gemoet / als vezrot en
bedorven / blijft heel ongerust.

Geestelike Uptlegging.

Ondersoecker. Hier schynt al veel spels
uyt het bespotten van dese Boerinne geko-
men te zyn.

Verklaerder. Dat is waer, sulcken ver-
bitterhepd, valsche getuygenis en zwarigheyt,
komt altemet uyt sulken kleyne saken: Waer
door den mensch leelycke sonden (welcke
grootte vuyligheyt is) op zyn ziele haelt,
also word ook desen Rechter besmet, om
dat hy een lichtveerdig vonnis gaf. Wille-
mynken door haar boos besluyt, hare goe-
de wercken verloren hebbende, krygt die
wederom door goet voornemen, en biegt-
ten of zuiveren der ziele.

Het

Het zevende Beeldt
Het tiende Capittel.

Willemyken wilt naer hoogheyt
 loeren: En een kleyne hooghte, doet haer
 vallen.

Willemy- **I**ck heb my immers daer in
 ken. **I** dat Hekelhuyt wel gedragen
 Suster / en so denck ik voortaan altijd te
 doen /

naer hoogheyt loeren. 71

doen / want ik sie wel dat ik my selve
 wel wijselijck kan bestieren / als ik daer
 maer op let: Ik kan andere oock wel
 goede raed geven; waer dooz ik wel ge-
 acht en ge-eert sal worden / ja oock wel tot
 staet geraken als ik so altijd doe / is't
 niet waer Suster? Suster sie daer / sie ho-
 la / daer val ik dat ik pos.

Duytken. Hoe komt gy te vallen?

Willemyken. Ik strupkiel daer ober
 dien hoogen heubel ik sag naer de vogelen
 die daer vliegen alom dien tooren. Siet
 gy wel? daer sit een Arent boven op den
 spits / houdende syn grootshepdt als heer
 en Meester; alle d'andere vogelen / vlie-
 gen elk om 't hoogste / al rontom den
 Arent. Wy hoe frap is't oock in hoogen
 staet te zijn? hoe verre wordense gesien /
 hoe moet mense achten en eeren / ay waer
 ik mede in staet gestelt / dat ik oock wat
 hoog sitten heerschen en gebieden mochte.

Duytken. Maer wat een verblindhepd
 maecht de ydele eergierighepd? ghy wilt
 hier op den weg hoog sien? en gy merkt
 niet dat een kleyne hoogte u daer nu doet
 vallen; wat wilt gy doch dingen op den
 weg begeeren / die u beletten souden? siet
 gy niet wat al beletselen wat een last wat
 al bekommeringen dat hier een hoogen
 staet in heeft, en hoe hooger geklommen/
 hoe meerder perijckel van zwaerder val?
 maer hier tegen / hoe onbesozght / gerust /
 hoe

hoe stilletkens / lief-getal / hoe by en loch-
tig kan een gemessen nedzig Mensch voort-
spoejen? hoe zijt gy dan so slecht / dat gy
tijd verliest en treed u effen gangen mis /
om naer dese hooge dingen te sien? Wilt
doch wyser wesen Suster / laet ons aen
hun (die hier in hooger Staet gestelt zijn)
de behoorlycke eere bieden / gaende simpe-
lyk voorby. t'Avond dan sal 't onsen keer
zijn / en dan sullen wy dat met rust en
brede genieten. Ach mijn Beminden / als
ik peyse op u groot agtbare hooge heer-
lyckhepdt ober dat vermaert Land / ober
de wijd-beroemde Stad van Jerusalem /
hoe slecht schijnen my dan alle de hooge
Staten en Heerschapppen op desen weg /
in Poppen en Plecken. Soo dat al de
trots en pracht / die dese arme bukten lie-
den op hun hoge staetkens willen voeren
en schijnt maer kinder-werck / belacchens
weerdig want het heeft doch te seer klei-
nen glans van heerlijkhept / togen alle de
ongeruste moepten en perjkelen die daer
aen vast zijn. Maer den heerlijcken staet
van u / mijn Beminde: die steekt uyt /
die blinkt van edelhept / die is vermaert /
machtig en hoog gemengelt met brede /
breugt en geduerige sekerhept: waerach-
tig weerdig om te begeeren Hier na ver-
lang ik met een groot verlangen. Liebe
Suster 't is weerdig dat wy hier groo-
te moepte om doen / met alle moge-
lycke

lycke listen en lagen: En om hier toe te
komen / so heeft onsen lieven hoogen Prin-
ce selver ons een groot vertrouwen ja een
sekerhept gegeven: Te weeten / door sijn
liefde die hy ons draegt / so dat wy seker
gaen / is t dat wy selver niet en verbod-
den / welken Staet sal voor ons hoog
boven alle Staten zijn. O Suster laet
ons doch wacker / tot desen hoogen Staet
spoejen / waer blijft gy nu so bezre ach-
ter.

Geestelijcke Uptlegging.

Ondersoecker. Dit punt is licht om te
verstaen; elk een is bykans begerigh om ho-
gen staet te hebben.

Verklaerder Den hoogen staet op de
wereldt, doet meenige menschen in sonden
vallen, en veel deughdelycke werken ver-
suymen, maer den Hemelschen hogen staet
is weerdig te beminnen en te soecken.

Het elfste Capittel.

Willemynten wil haer tegen een
bassaert verweeren: En sy maect haer
selven hoe langs hoe vuylder.

Willemynt- **S**uster / ick moet my hier ver-
ken. **S**weeren tegen een nydigen
hondt / hy bast op my en bijt op mijn
stock / dat hy schuddeboilt: Daerom woyp
ick hem weer met een steen in syn grinnen-
de hackhuys: Want ick kan dit bassen
doch niet verdragen.

Duyfken. Maer siet gy niet / dat gy u
selver noch al vuylder maect / met het
werpen van die vuyde steenen?

Willemynten. Ick moet my immers ter
weer stellen Suster.

Duyfken. Suster wilt gy allen bassen
van de honden beletten / so hebben wy
lang werk. 't Is veel beter al stillekens
vooyb gegaen / tergen hem niet: Want
dat hy op den stok bijt / dat quest u niet.
Komt vergeet dat / laet ons hier wat
bloemkens plucken / want hier is nu van
dese sooyten / seer goede gelegentheyt.

Willemynten. Heen / ick en kan my nu
niet bukken naer de Bloemen.

Duyfken. Ende gy kost u wel bukken
naer de steenen.

Wil-

tegen 't bassen verweeren.

Willemynten. Wel en wat is 't nu? wat
heeft dien nydigen grimmer op my te bas-
sen / en hy weet van geen ophouden.

Duyfken. Hy kent u misschien noch van
dat gy so sottelyck met den sats kappoen
dooy het Dooy gelopen hebt. Ofte hy
heeft misschien geroken dat gy ook op den
Coozen woud bliegen. Ofte ook gy meugt
hem wel een steen in den wegh geworpen
hebben.

Willemynten. Geb ick hem een steen in
den beck geworpen / dat is om sijn bassen
te beletten / en dat hy sijn hersebecken
toe sou houden.

Duyfken. Dan sal hy doch / hoe lang
hoe meer bassen en veel vinniger. Daer-
om wilt gy wel doen / gaet stillekens vooy-
b. Doch als gy u wel bedencht / gy hebt
wel wat aanbassen verdient. Dat heb ick
u al van te vooren geseyt / dus weest daer
niet in verwondert. Maer wilt gy vooy-
taen geen aanbassen meer hebben? so moet
gy so veel spels niet meer maken. maer
u gerust houden / en noch sal 't quaed ge-
noegh zyn. Doch als wy hen niet tergen /
ofte geen oorfake geven / so behoeven wy
dat niet te agten: wat willen wy ons
ontstellen op een bassert? 't is beter dat
wy onse reyse verboyderen / en volgen on-
sen Beminden / met sijn goed geselschap /
onse lands-lieden die ook desen weg af
dooy gereyft zyn / en hebben hun reyse om
het

het baffen der honden / niet verachtet. **O**
 gy heerlyck Hofgesm! hoe gelukkig hebt
 gy u reyse volbragt / en zyt nu in vrede
 in dat hoffelyck Hof / in dat glorieus Pa-
 leys / in die stercke Stad geraekt. Hoe
 vlytig / hoe goetwillig / hoe gerust dient
 gy nu met malkanderen / aen onsen en
 uw' weerdigen Prince. Hoe wel hebt gy
 geleert sijn goede milde natuure te helle-
 ven / en gelijk te zyn. Wat een liefde en
 vzeugt. Wat een eer en groot agtbærheyt
 maecht dat onder u alle? gy weet nu van
 geen nijd / van geen aenbaffen ofte jalosi-
 je / van geen bitterhepd ofte trotshepd /
 van geen veynsen ofte valsche pluimsrij-
 kerp / 't en is niet dan oprechte liefde /
 vzeughd en eere dat gy malkander bewyft.
Och liebe Suster / waren wy ook al in hun
 gelukkig geselschap / och waren wy daer al?
 Ik bid u / laet ons aen hem eenige bloem-
 kens vzenen / laet ons aen hem eenige
 eere bewyzen / op dat sy ons een goed
 woord verleenen by onsen Beminden en
 ons met liefde in hun vzedig geselschap
 ontfangen: Maer dit alles om de liefde /
 om de waerdighepd tot meerder heerlick-
 hepd van onsen lieven Prince en Brude-
 gom.

Geestelycke Uptleggingh.

Ondersoecker. Die van den nydigen hont
 en verstaen ick niet seer wel.

Verklaerder. 't Is gemeynt de sonde van
 nydige menschen, die over al wat op we-
 ten te seggen, besonder op de geene die in
 eenige saken wat uytsteken, gelijk Wille-
 mynten gedaan heeft, en also sy dat al met
 herrige woorden wil verantwoorden, so
 be met sy haer selve met nog meerder son-
 de. Duyfken prijft het navolgen der Heyli-
 gen, die geen oorsaeck van nijd ofte op-
 spraecken gaven, noch ook om kleyne saec-
 ken hen en stoorden, en gerust nu in den
 Hemel zija.

Het achtste Beeldt.

Het twaelfste Capittel.

Willemynten wil den Stier niet
wijcken, soo krijght sy een kloppeken voor
haar scheen

Willemynten. **H**elpt my Suster / siet hier
ken. **H**is het al wederom te doen.
Hier

Hier staet een stommen Stier recht in mijn
wegh / ick stoot hem op sijn pens. Hy treed
my op den voet.

Duyfken. Waer zijt gy oock gequest &
Willemynten. Neen ick maer 't doet my
seer / ja tot 't binneste van myn voet. Ik
meet sijn stijven neck met desen stock: Hy
dreygt my met sijn hoornen / en slaet achter
uyt / dattet my wel dapper voor de schenen
springt.

Duytken. Gy soud selver wat ter zijden
gegaen hebben / indien ghy wijser dan den
Stier wilde zijn / wat hebt gy u doch tegen
een overstandigh schepsel te stellen? 't is
veel beter alser so wat quaet ontmoet / dat
ghy dan al stillekens wat wijckt / ter zijden
omgaet / ofte verdoeght het / en trecht het u
niet eens aen / op dat u geen meerder leedt
geschiede; Want gy siet wel dat desen Stier
hoornen heeft / om te quetsen.

Willemynten. En of hy hoornen heeft /
ick heb een stock: sal ick verdoegen dat sul-
ken hart-neckigen Bul / my in den wegh
blijft staen / ofte sal ik hem moeten wijcken?
sal hy my op den teen treden? sou ick hem
de eere geven / dat hy my vermeestere?
sal ik my laten verbrullen van hem? of-
te sal ik de minste zijn.

Duyfken. Waer siet eens / hoe zijt ghy
daer nu op de hol geraekt? Waer is nu u
wijsselijck besteren / daer gy flus oock van
geroemt hebt; Mercht / hoe dat Lucifers
blaes-

blaes-black u nu op vult / van verstant
berooft / verwert en ongerust maecht.

Willemynten. Is het mijn schult? 't
is immers den Scier / die upt den wegh
niet wilt gaen.

Duyfken. 't Is u hobaerdije dat gy hem
oock niet wijcken wilt.

Willemynten. Souw ick sulcke domine
stijben koppen wijcken / en hem toegeben /
dan soudense noch trotser zijn / en dan
souden andere meynen dat ick groot on-
gelijck / ofte geen moet en hadt.

Duyfken. Gy merckt selver niet / dat
ghy misdoet / hoe veel dat men 't u seydt /
siet met wat een blaewen misverstant dat
gy u hobaerdije noch wild verbloemen: Het
had immers veel wijffelijcker gedaange-
weest / dat gy den onberstandigen wat had
toegegeben / hoe eerlijck en degelijck soude 't
geweest hebben / dat gy sijn stijben sinen /
niet sachtmoedighepd wat in 't gemoed had
gekomen / hoe vzedig en gerust / dat gy met
ootmoedighepd sijn trots wat gewecken
had / so sau ghy oock niet op den teen
getreden / noch vooz den scheen geslagen
getweest hebben.

Willem. Ja / by de beleefden kan men
niet beleefshepd wel eer en prijs behalen;
maer de onberstandige en verstaen geen be-
leeftheit noch de trotse geen ootmoedighepd.

Duyfken. Wel / de sotte en verstaen oock
geen wijshhepd / wil ghy daarom tegen hen
al

al ben sot zijn? en altijd gelijcke personagie
speelen? Wat eer ofte kunst is 't / dat ghy
den genen die goed doet / met goedhepd we-
der bejegent / of wie sou u dat dank weten?
maer dat gy den onbeleefte met wijshhepd
en deugd ontmoet dat is 't punt van eer en
wijshhepd. Merckerkt eens hoe dat gy nu
gestelt zijt / als oft ghy de Hell' opgeblasen
had / met 't hayz om 't hooft / bezweet en
bemoddert.

Willemynten. Ick zweer by gansfacke-
drocke potten / ick sal dien botten dick-kop
sijn breezen bek vooz opscheuren / dat hem
dusffent katte-klaewen op sijn pensfack
moeten baren / om sijne schurfsde huyt
wat te krabben.

Duyfken. My Suster / bloecht noch en
zweert dog so niet: want het is een grou-
wel vooz degelijcke Menschen te hooren in
schrieken en schroomen van sulke woorden /
en ghy hebtse so gereed in den mond / sae
so vooz een gewoonte / dat gyse al geseydt
hebt / eer ghy 't selve merkt. Daer-en-bo-
ven pepst oock hoe qualijk dat 't krakeelen /
ongeschiedt spreken / en alle sulcke onge-
teinde manieren. een vrouw-persoon / maer
besonder een dochter betamen hoe worden-
se bespot en wat een groote schande is het
als een dogter so onvzedelijck / stuer /
krabbelijck-achtig / upt-verstende van onge-
schikte woorden ofte daden is / maer daer
tegen (gelijck wy secker weten) so is de
grootste eer ende 't meeste cieraadt van een
doch-

Willemynken wilt
dochter / schaemte / beleefthepdt / mildheyt
stilligheyt / ootmoedigheyt / simpere nettig-
heyt en sulke goede zeden ? hier dooz wordse
geacht ge-eert / gepresen / bemint / en
grootelijcks verheben.

Willemynken. Ja ick hooz wel wat ghy
seggen wilt / dat men al stil-zwogen en ver-
dragen sal. Maer neen / ick houd meer van
sulcke manieren / daer men hem niet laet op
't hooft trararen / maer dat men lustigh
stof weerom geeft / ofte ook altemet pe-
mant pzebe / ofte hy wel wederom kiam-
pen en beck-roeren kan.

Duyfken. Sustet / dat zijn wel manieren
van ydele quade helle-begen maer niet van
eerbare / stille / zeedbare Meyshens. En
sulcke ongeschikte manieren en souden niet
ober een komen / met dat stil vzedig Hof-
gesin van onsen Beminden / daer wy geerne
hy souden woenen ; Want hy / als Prince /
en sijn waarde Moeder als Koninginne /
van alle heusehe goede manieren en souden
dat so niet verstaen. Daerom bid ick / laet
ons in de gedachten dzuken de edele vrien-
delijcke manieren / van onsen liebe Prince /
van sijn hofgeselschap ? van sijn liebe Moeder
en hare Staet-vrouwen : al de Wereld
heeft de oogen op haer / al de geene die wel
leert en ontfangt / goede manieren / gr oote
deughden / en vziendschappen van haer.
Daerom is al de wereld soetelijck ge-
dwongen / haer te beininnen ; Maer be-
sonder de geene die tot Jerusalem gene-
gentheyt hebben. Geez

Geestelike Uytlegging.

Ondersoecker. Dit vecht-spel tegen den
Stier, is dat ook al geestelijck te verstaen.

Verklaerder. Ick versta dat gelijk als
daer staet, dat men de onverstandigen
ofte stijfsinnigen (als 't eenigints Godt-
vruchtigheyt kan by brengen) wat behoort
te wijcken ofte toe te geven, en so de ha-
telijcke trotse sonde van hovaerdye door
ootmoedigheyt de uytfinnige sonde van
gramschap, door sachtmoedigheyt te schou-
wen ? navolgende de goede manieren en
exempelen van onsen Christus, en onselie-
ve Vrouwe, en andere Heyligen,

Het dertiende Capittel.

Willemynken wilt den Armen schouwen, en daar door krijgt sy een soppeken over haer lyf.

Willemyn- **F** Luskens hebt gy gelieven / ken. doen woudt gy hebben dat ik wijken. en wat ter zijden om uyt den weg soud gaen / alffer wat quaeds ontmoeten / nu vzaegt ghy waerom dat ick sulckx doe? is dit niet een onverdzagelijcke sottighepdt? ofte spot gy openbaerlijck met my? sendende my willens en wetend dus in dit Bedelaers sop.

Duytken. Wat is dat nu weder te seggen Suster?

Willemynken. Wat sou't te seggen zijn: En hebt gy niet gerooken / dat daer een viesfen quaden reuck uyt dat Bedelaers Gasthous quam en daerom ghick ick die achter om. Want ick mag doch dien sieken / beroyden / verschimmelden hoop / niet sien of riecken / sy sender uyt als of sy van de galg gedzopen waren. En effen met dat ick om dien hoeck kome / soo worde daer seep-sop uyt-gegoten / welck my aldus over al mijn lijf gestort worde.

Duytken. Maer wat onbescheydenheyt is dat Suster / en weet gy anders geen verstant te gebzupcken / waer dat gy wijken ofte

ofte niet wijcken moet? suldy d'arme Menschen versmaden / en die uyt den weg gaen ofte en meugt gy die niet sien ofte riecken / daer gy behoort tot hen te lopen / om dienst en hulp te doen. Ach Suster / hoe zijt ghy dus aberchts? Wat onverantwoordelijcke quade stucken doet ghy. Ay bewijst doch meer liefde en getrouwicheyt tot uwen eben Mensch / tot u eygen Broeder / die in noot en pijn is. Depnst oft gy in gelijcken staet waer / hoe aengenaem sou u een behulpigen trouwen vrient zijn. En wat een weemoedigen saecke is het vooz de arme menschen / dat men hem versmaed. Sy lieden bidden / roepen / weenen om hulp / en ghy zijt so afkeerigh / dat gy hen niet ontrent komen en wilt / alle den troost die ghy daer geeft / dat zijn versmadige woorden / suere gesichten / en vileyne namen. Hoe zijt ghy so wreed / so hert en onbeweeghlijck? Wie sou konnen mede-lyden met u hebben / of u oock renige elende ober quam: Want het is een gemeynen regel / met sulcken mate als men uytmeest / sal men in gemeenten woorden. Daer en-hoben / beminde Suster / oberlegt eens wat een groote faute dat het is / merckelijck om ons in de haet ofte ongunste van onsen Beminden te vrienten: Want de arme elendige menschen / dooz hare benaetheyt (als sy sien datmen haer niet helpen wil / ja afkeerig van haer is / krijgen licht en nydig her-

te op ons / ende sullen groutwelijck wzaek
 ober ons roepen. Welck de bespieters ver-
 nemende / sullen ons dapper aen onsen
 Beminden Szuydegom beschuldigen / en
 hoe qualijck sal hy dese saken nemen / als
 hy verstaet / dat wy ons niet beter naer
 sijn milde nature en exempel boegen? Hoe
 meynt gy / dat onsen Beminden dit ver-
 staen sal? Wat sult gy doch antwoor-
 den / als hy u hier af onderdragen sal?
 Ghy segt datse een quade vieselocht ober
 hun hebben / maer siet of en rieckt gy nu
 selfs dese vyplighejdt niet / daer ghy van
 den hoofde tot de voeten in steeckt? **O**
 Suster waer is u verstant? En pepst gy
 ook niet / dat wy op dese reyse van nie-
 mant meer hulp oft dienst te verwachten
 hebben / dan van de arme menschen?
 Want seer selden vindt men rijcke die die-
 nen willen. So dan / als wy d'arme op
 de beenen helpen / hebben wy dobbele
 deugt / en loon daer af te verwachten:
 Ten eersten / hun vlijtigen dienst: Ten
 tweeden hun liefde en danckbaerhejdt.
 Maer ghy haer uyt den wegh gaende /
 om dat ghy haer niet sien of riecken
 meugt / aenmerkt eens hoe dat het te pas-
 se komt / dat gy nu onverschens en tegens
 uw wille noch verdrietiger sien en riecken
 moet / dat is het dick sop daer haer be-
 smeurde doeken in gewasschen zijn / welck
 gy ober uwe ooren krijgcht: oordeelt sel-
 ver

ver eens / of gy 't niet wel verdient hebt.
 Maer ik blijbe noch bekommerd in dese
 groote saecke / vreesende! dat de bespie-
 ders (besonder die ons benijden) die al te
 qualijck sullen overdragen. Daerom roep
 ick / o gy bespieters / gy die onse goede
 vrienden zijt? ghy die siet en weet / al
 ons doen en laten: ghy wackere / snelle
 en getrouwe Dienaers van onsen Prince /
 gy die sijn heerlijk hof tot een woon-plaat-
 se hebt: die in sijn blinckende Mogent-
 heyt glorieert / die in sijn lustige Warande
 wandelt: die in sijn vreedige vzeugd zwenit:
 die in sijne vperige Liefde blaect / die
 in sijn goede vzienschap bevestigt zijt: die
 sijn soet en vvolijck aenschijn geniet / die
 gereed zijn tot sijn wencke / die u meeste
 lust scheidt pet tot sijn eere te doen / die
 altijd vermaeck neemt in wackere goede
 wercken. **O** ghy goede bespieters / die
 getrouw in uw voodschappen zijt! die
 het alderminste punt van denghden / dat
 gy in ons merken kond / niet sult vergeten
 oft verzwijgen: die gesonden zijn om onse
 daden gade te slaen / die altoos seer be-
 geerigh zijn om eenige goede tijdingen aen
 u en onse Prince te dragen. Is 't dat gy
 van ons pet siet ofte verstaet / welck ghy
 weet dat onsen liebe Prince sou misshagen /
 ik verclare en getuyge vooz sijn blincken-
 de oogen / vooz sijn heerlijk Hof / dat
 ik in het alderminste niet wil toegelaten
 in

in eenige saecken / die hem souden mo-
gen on-aengenacm zijn: Maer dat ick
my met een vol ober-gegeven herte naer
sijn lieben wille begeer te voegen en tot
hem wil komen. Is het dat wy / ik ofte
myn Suster / eenige misweden gaen / of-
te beletselen krijgen / ick bid in ontschul-
digh onse fouten / verantwoord ons vooz
onsen Prince / tegen soo veel ons benij-
dende bespieders / die doch geen goed /
maer alles ten quaedsten sullen overdra-
gen / die ons beliegen / bedriegen / en
over al in den weg sullen zijn. Och onse
goedgunstige bespieders / toon doch u goet
herte / verwilligt doech vooz ons eenige
goede vrienden in 't Hof. og maekt dog
dat wy de vriendschap van de waerdige
Moeder van onsen Beminden mogen heb-
ben / dat sy een goed woord vooz ons wil
sprecken / op dat wy in de goede jongste
van onsen heerlijcken lieben Byndegom
mogen blijven. Komt goede Suster / de
grote faute moet verbeterd zijn; Hebben
wy de ellendige arme menschen ge-
schoutwt / laet ons nu haer gaen soeken /
en niet vrientschap dienen.

Geestelike Uytlegging.

Ondersoecker. Dit punct van de arme
menschen is wel duydelijk, behalven 't laet-
ste van 't Capittel en verstaet ick niet wel.

Verklaerder. Duyfken vreest dat de Duy-
velen (welcke de quade bespieders zijn, haer
over sonde van onbarmhertigheyt: (die
Willemynten aen den arme Menschen doet)
voor Christus grootelijks beschuldigen sul-
len: daerom roept sy die goede Engelen te
hulpe datse haer willen verantwoorden,
want sy weet dat Christus sulcken fouten,
waer door Willemynten hier nu besmet is,
zwaer wegen sal.

Het negende Beeldt.

Het veerthiende Capittel.

Willemynken hitst twee Honden
samen, en alsoo wort haer Rocksken met
Bloedt bekladt.

Willemyn-**S**uster tegen alle mijn booz-
ken. **S**gaende verdziet / hebbe ick
daer nu sulcken geneugte had. Daer wa-
ren

Willemynken wilt &c.

91
een twee Honden: d'een kuaegde cen
been / den anderen stont en grinde daer
op / Ick klopte in mijn handen en histe-
se aen malkanderen / daer hebbende so
dapper gepluck hapzt; ja hy moest 't been
verlaten / en den anderen heeft hem so
gebeeten / dat hem het bloedt om sijn
muyt schuynde? het sou noch langer ge-
duert hebben / maer sy worden geschep-
den.

Duyfken. Hebt ghy mede gebochten
dat gy oock so bebloed zyt?

Willemynken. Heen ik / maer den quaet-
sten rekel met sijn bebloeden beck: quam
al strijckende en schudden aen mijn Tijf.

Duyfken. Ik hoor wel het bised van
den Onschuldigen komt mede op u. **S**
Suster / en zyt ghy niet een wonder men-
sche / dat ghy oock u vermaeck neemt in
't twisten en krackeelen van andere / daer
gy haer daer toe ophitst / in plaetse dat
ghy schuldigh zyt peys en vrede te ma-
ken? en dan staet gy en lacht'er om / en
is dat niet een quade nature? hoe ist mo-
gelijk liebe Suster / dat ghy meer ge-
neugte neemt in dat helsch onrustig twi-
sten / dan in soeten / vriendelijcken / pro-
fytelijcken vrede; Alle schepselen / ja
Hemel en Aerde / belijden en roepen
immers dat vrede een alderoprecht-
ste / een aldersoetste / een aldersmae-
kelikste / fonteyn is: een bewaerster een
moet

moeder en een vermeerster van alle goe-
de saken / buypen wien geen vzeugt / geen
volstandigheyt / geen vertrouwen / nog
geen rust en is; hoe zijt gy dan ons
dwers tegen alle menschelijcke vzedige ge-
meensaemheyt tegen alle hemelsche soe-
tigheyt / en vziendschap? Och hoe sult
ghy t' avond uwe dwaesheyt en u schan-
dig tijd verlies beklagen? En ick vzeese
dat gy al u bloemkens weder verliesen
sult met alle dese spreutelingen: Waer
zijntse? bewaertse doch wel.

Willemynken. Ho / ho al langh ver-
loren met het krackeel tegen den hont en
den stier.

Duyken, Ach Suster / hoe ben ick be-
dzoeft over uw' schande / over uw' on-
geregelde praten / en gy selver neemt 'et
niet ter herten? Ach waer ick by mijn
Beminden? by mijn heugelijcke troost?
Ach sal de kortheyt van mijn tijt niet haes-
stig een eynde nemen / so magh ick myn
ongeval wel bewenen: Nu goede Suster /
en kan ick dan soo vziendelijck niet bid-
den / dat ghy alle dese quade stucken ach-
terlaet / en met my haestig voortspoept?
Lieber Suster laet u bewegen en aenloc-
ken de groote wonderlijcke Stad / dat ko-
stelijk Paleys / dat aangenaem geselschap /
dien overtreffelijcken schat / de wytnemen-
de vzeugd / en boven al d'ontwaerdeerlijcke
liefde / daar onsen Beminden ons mede
bemint. Gee-

Geeftelpke Uytlegging.

Ondersoecker. Dese honden t'samen te
hissen en is maer geneugte, waerom magh
sy daer soo over kieven.

Verklaerder. Men is schuldig de onvre-
dige tot vrede te brengen, so is 't wel se-
ker datse groote sonden doen, die meerder
krackeel en onvrede (sonder eenige reden)
soeken te stoken: en ook de geene die oor-
saek is dat den onschuldigen verdruckt wordt,
die haelt het bloedt der selve, als wraeck
roepende, en al soo een groote sonde op
zijn ziele.

Het

Het vyftiende Capittel.

Willemynkens leckere tonge
wilt snoepen, en sy krijgt een flecksken
in haar mont.

Willemyn- **O** dat gy so vriendelijck
ken. spreekt / ende de faken so
groot maakt / so nu dan Suster / de
heftighepd van sluskens is nu wat over/
komt ick haest my met u voort. Maer
siet eens / hoe schoon staet het Hoou daer
en bloept? Hoe sterck riektse? en siet hoe
aangenaem staen de Wijngaerden? Wy
dunckt datse daer ginder nieuwen Wijn
persen / liebe laet ons die eens proeben /
liebe Susterken.

Duyfken. Neen / neen Susterken / de
hop die speelt u eensdeels in de kop /
souden wy nu noch watenwen Most gaen
driucken / hier / daar wy sulcken sozgeijc-
ken reyse vooz handen hebben / dat sou
al quaet werck maken / gelijk heden
morgen u ontbijt dede.

Willemynken. Maer ghy zijt oock vies
Suster als gy begint. Ik moet noch-
tans wat Duyfkens snoepen.

Duyfken. De Duyfben en behooren u
immers niet toe / Suster / gy en meugt
die so niet begeeren. Plucht lieber een
Bloemken. Siet toe dat u de lust niet
bedriegt.

Wille-

W. lackere tong wilt snoepen. 95

Willemynken. Neen Suster / ten heeft
geen noot en de vuzgen die aen den weg
staen die zijn vooz alle man. Wy hoe lac-
ker zijns / Ick heb gepeuselt dat ick
moede ben / ick en mach niet meer. Maer
ick sie daer wat anders / daer moet ick
nu eens achter: esy / esy den fenijnigen
toverbos.

Duyfken. Hoe spreekt ghy soo heftig?
Schaemt u.

Willemynken. En souw ick niet heftig?
spreken? Ick ben dul op dien bzaembos.

Duyfken. Gy meugt dul zijn van alle
u Wijnbesien / Wat let u op de bzaem-
hage?

Willemynken. Ick weet wel wat mijn
let: Ik ben verzaed van duiben / en sie
daer leckere bzaembesen / waer van ick
plucke / maer op een van die sit een slec-
ke / die ick niet gesien heb / daer byt ick
in dat my het sijn om de tanden strykt /
esy dien gedzongen / scherpenklontervos.

Duyfken. So neemt dat vooz u lecke-
re tonge: Dat komt'er af dat gy uw'
lackeren lust niet in den toom houdt. So
moet hy varen die hem van sijn lusten so
laet vermeesteren. De nature is met so-
berheyt / met slechtigheyt seer wel te vze-
den / geboet en seer wel te pas. Maer
den begeerigen onberzadelijcken lust soeckt
altoos wat anders / en weet niet wat hy
wil: Dan is dat te soet / dan te suur / dan te
bersch /

96 Willemijnkens lackere tonge
versch/ dan te out/ dan te bet/ dan te ma-
ger: Dan is 't te groen/ en dan te blaeu:
Daer sit den armen lackermont/ ge-
boept van sijn lusten/ al sijn gedachten
besigh en ongerust met sijne lackere ton-
ge. Oelendigh kieken hoeft/ wat geeft
gy u selver al verloren hoeft zweer/ en
haelt een spot? een hatelijcke mis-gonst
en laster op u hals. Maer nu/ om dien
smaek wat te vergeten/ komt pluckt
wat wel-riekende bloemkens/ en onthoud
u wat van u begeerige lusten.

Willemynken. Wat Bloemen plucken
neen/ mijn hoeft staet daer nu al te licht
toe: 'k sie dien gehoorden kruppert:
noch is my dat sijn in den mont.

Duytken. Wel komt dan/ en spoelt u
mont aen de riviere/ dat sal heel den
quaden smaek veranderen: en repnicht
u met een van alle dese onnuttigheyt
daer ghy niet op en pepnst.

Willemynken. A! sy mogen walgen so
sy willen: Wat heb ick daer mede te
doen? 't En lust my nu niet aen de ri-
viere ten gaen/ die my niet mach sien/
die mag sijn oogen sluyten/ ick pas ner-
gens op.

Duytken. Ach! mijn Beminde/ dat
ick u geen meer vruchten kan brengen/
en dat ick niet tot u kan vliegen/ hoe
leet is my dat? och mijn wonderlijcke
Koninck en edel Triompheerder/ met
on-

wilt snoepen. 97
onnuytsprekelycke soetigheyt. Geen tonge
kan uytspreeken/ nog geen schriften be-
grijpen/ maer die 't geproeft heeft mach
't gelooven/ wat sake dat 't is/ mijn
Minnaar te beminnen. De gestadige
liefde van mijn Beminden is my een ge-
duerige vzeughde/ is 't dat ickse maer be-
ware! Och mijn goethertige/ mijn goed-
willige/ mijn liebe milde ontlaste/ mijn
lust/ mijn vzeedes hoe verlange ick nae
u? en mijn Suster past nergens op.
Siet hoe ongeregelt/ hoe ongebonden/
hoe onbedacht loopt sy daer henen.
Ach of sy wijs waer/ en verstant/
en dat sy haer uytterste boozsage. Waer
loopt gy daer nu weder Suster? Dat is
immers onsen rechten weg niet/ hoe moet
ghy zijn.

Geestelycke Uptlegging.

Ondersoecker. Also in een Sleck te bij-
ten, daar sou ick seker ook niet veel smaek
in vinden.

Verklaerder. Daer zijn al veel menschen
die om hare lusten te voldoen, van d'eene
spijse tot de andere begeerigh zijn, en door
hare leckere tonge, dickwils haer Ziele
met sonden besmetten. Duytken raad haer
Suster die sonde en alle d'andere af te suy-
veren; maer Willemynken verwoest van
sinnen, en wilt naer geen Bichten hooren.

E

Het

Het thierende Beeld.

Het seftiende Capittel.

Willemynken wilt een affcheyt
of verkeerden weg loopen, en valt met
de alderbootste koe in den gracht.

Willemyn- **W**ilt ghy noch kijben Su-
ken. **S**ter? en ick ligger hier by-
hang tot de ooren toe in den modderpoel/
en

een verkeerden wegh.

99

en hebt ghy anders geen liefde / oft me-
delijden met my.

Duyfken. Dunct u dat men behoort
medelijden met u te hebben / als gy ner-
gens op en past? Zijn dat behoorlijke
woorden van een jonge Dochter gely-
ken? en zijn dit behoorlijke daden / die
gy doet? kond gy my noeh beschuldigen
dat ick kijbe / gelyck oft ick daer geen
reden toe had? Och mijn beminde Su-
ster / de groote liefde / die ick u drage /
perst my tot medelijden over u doolingen /
en daar uyt volgt dese beryspinge: ick bid
u wilt 't my vergeeven / en ick sal be-
kennen / dat ghy my oock waerachtig
lief hebt / als ghy my in mijn doolinge
oock wilt bekijben en berispen. Maer 't
valt my te pijnlijcken in 't herte / dat gy
segt nergens op te willen passen / dat gy
den rechten wegh niet wilt volgen / maer
naer u eygen quaden sin een verkeerden
wegh kiest: noch en siet meer van u dan
den blinden mol.

Willemynken. Hoe? Wilt ghy hebben
dat ick vooz my sal sien? Het vooz my
sien heeft my bedrogen / en in desen moe-
vas gebracht. Want ick sagh vooz my
desen gemeynen ganch van de koeijen /
die my dogte fraep en geneuglijck te we-
sen / waerom dat ickse oock volghde; De
eene koe gingh vooz en d'ander nae / maer
in den weg was desen quaden slag / daer
valt

balt de eene hoe in: maer hoewel de andere wisten te wijcken / en ter zijden om te gaen / soo heb ick effen het ongeluck oock / dat ick mede by dit domme beest in den vuple-braest valle.

Duyfken. **O** ghy dom meysken: waert ghy o wijs ofte so voorzichtig niet als de andere koeijen / die wel ter zijden wisten om te gaen / en den anderen slaghe te schoutwen? besonder doese sagen dat d'eene hoe daer so leelijck gevallen was? en was u dat geen exempel genoegh? Hoe foud ghy klaerder konnen gewaerschoutwt zijn? en wilt ghy aldus een verkeerden weg nemen / volgende so onbedacht de alder-botsste van de onwetende schepselen / hoe sullen wy dan t'abont geraken daer wy geerne zijn souden? Dat is immers niet mogelijck / noch dit u doen en is niet te verantwoorden.

Willemynten. Ick volgde also met haer gemeynen gangh / Suster / wat kon ick weten waer heenen datse leyden.

Duyfken. Soos moet ghy dan wel heel blint ofte sot zijn / dat ghy willens en wetens een wegh neemt / die ghy niet en weet waer heenen dat hy leydt / daeren-boven in dien gracht loopt / niet tegenstaande ghy wel siet datter een ander in gevallen leyt. Gy toont u veel botter dan de koeijen / die wel wisten ter zijden om te gaen. Siet Suster ick moet

u waerschoutwen / so ghy nergens op en wilt passen / noch oock dooz bidden u guade parten wilt laten / so sal ick u moeten verlaten? Want ik kan of behoort my selven niet te bederven / en mijn groot geluck te versumpen / om uwent wille / oock sal ick sonder u veel gereeder reysen tot mijn Snydegom / wiens liefde my noch krachtiger behoort te zijn dan ghy my zijt.

Willemynten. Suster / 't is secker mijn schult / maer letter eens op / ik sal my boortaen so nae u believen schicken / dat gy geen reden meer sult hebben over my te klagen.

Duyfken. **O**ch! hadden wy dat geluck / mocht dat geschieden / dat wy volkomelijck volbrachten het gene / dat wy boornemen ende beloven! **O**ch dat wy mochten op den rechten weg blijven ons niet en supber houden / en dat wy t'samen een lijn trocken / met wat een geneugte soude wy dan reysen? Al den tijdt die wy nu met sulken moete te krakeelende verdrietigh verliesen / dien souden wy mogen met vzeugd gebuycken / om sulcke Bloemen te plucken. **O** wat een moed / wat een lustige wackerheyt / en wat een groot vertrouwen sou ons dat geven / om in tijds binnen te geraken / om wel ontfangen te worden / om aengenaem en welckom te wesen by onsen herteliken Minnaer! **O** heerlijken Lief-

Willemynten loopt
 hebber / ghy gaet ons voor / gy hebt
 ons den rechtsten koosten weg gewesen.
 Wy sien en kennen u voetstappen / even-
 wel loopen wy ter zijden verlooren / en
 vallen in den gracht. Hoe ist mogelijk
 dat wy so onvoorsichtig zijn. Wat isser
 doch dat ons so verblind en verleydt / dat
 wy op uw' voetstappen niet letten? Och
 dat wy uwe gangen sonder missen vol-
 den / hoe seker / hoe gerust / hoe gemak-
 kelijck en hoe onbesozgt souden wy dan
 t'abondt by u komen? En waer mede
 sullen wy ons doch ontschuldigen / is 't
 dat wy verdooft en verlooren loopen?
 daer ghy u treden so seker / soo wel be-
 kent ons voort geplant hebt? komt goe-
 de Suster / wy sien het spoor wy kennen
 de treden van onsen Beminden / wy wees-
 ten dat hy den sekersten weg heeft gekosen;
 waerom willen wy doch een anderen wegh
 nemen? verliesen veel tijds en stellen ons
 selven in sulken perijckel; Ja wel / siec
 wat helpen alle hare schoone beloften?
 hier is sy nu al weder verloren. Och wat
 is dat een ongerust licht hoost!

Geestelike Uytlegging.

Ondersoecker. Hier heett Willemijnken
 hier wel bottelijck gedragen in desen ver-
 keerden weg te kiefen.

Berklaerder. Soo bottelijck doen de
 menschen die so verkeert buyten den weg
 van Gods geboden lopen. Men siec, ey-
 laas, klaer voor oogen dat de sulcke tot
 de keel toe bykans versmoort in seker son-
 den liggen, evenwel willen sommige an-
 dere haer daer af niet wachten, maer ook
 door den selven quaden ongoddelijcken weg
 in den moras van sonden loopen en verla-
 ten den suyveren gerusten sekeren weg van
 Gods heyligen wille, die Duyfken prijft
 te volgen.

Het elfde Beeldt.

Het seventiende Capittel.

Willemynken wilt te Paerde rijden, verfmadende jock en breydel, en brenghet haer selven in perijckel om hals en been te breecken.

Willemyn- **H**ewel ik weet / liebe Sij-
ken. **H**ster / dat ghy my al weder
wat bekijven sult / so moet ik u nochtans
ver-

breydel en toom verfmaden. 105

vertellen in wat een perijckel en gebaerdaer
ick in geweest ben. Ik sag daer twee offen /
die waren so gemjedigh / so simpel / datse
haer van selfs voeghden onder een jock dat
haer den Meester opleyde / en lieten haer
drijven soo hy begeerde. Desgelijck een
Peerd / dat liet hem zadelen / too neu / bry-
delen bereyden wenden keeren / lopen / en
stilstaen / al met een wenck van de meester.
Ik bespote haer / endogt: wat een groote
onwetenheyt / wat een bottigheyt / is dat
ten eersten / van de arme beesten / die souden
mogen bry en bryanck lopen springen / loch-
tigh onbeladen / eeten en drijnken van d'eene
wepde in de andere / aldaer 't haer sou lusten
en gelleben niemant bykans sou haer kon-
nen batten ofte bedwingen / als sy haer ter
weer stelden naer hun kracht en rasigheyt /
en sy geben haer selven soo slechtelijck onder
sulcken bedwanck. Ten tweeden ook ware
een misberstant van den Meester / die hem
selven alle dat werck op den hals haelt met
alle de gereetschap te maken / te schikken en
als dan dat den tammen schepseien aen te
hangen / te binden / te veteren / te trecken en
te dwingen : daer sy dan mede geladen gaen
en daer den Meester dan moet op passen ;
Ik aldus pepnsende / sag daer een ander
Peert / jonck / ongebonden / dat sprong /
dat huppelde / het had hondert dupsent
breyde. Ik pepnse / hier sal ick dien
botten hupsman / en ook sijn plompe bee-
sten

sten wel tonen / hoe onbeladen / hoe onbes-
kommert / hoe geneuglijck dat wy allega-
der konnen leven / sonder dit dwingende /
belastende / moeilijcke gereetschap. Ick
nam een roepken van Haege / en ick sprong
te Peerd / sonder jock sonder zadel / son-
der toom / sonder bzeidel / ick kittelde met
mijn roepken het peerdeken wat van ach-
teren / daer setten wy den Hups-man booz
by / die lachte om my / en ick om hem :
maer achter na / dat verbrabbelde Peerd en
wilde geen wegh houden : Want wat ick
sloeg / schreeude of tierde / 't was soo langhs
so erger / en 't paste nergens op / 't sprongh /
stepgerde / 't sloeg achter upt / 't bloog
dooz dick en dun te veldwaert in / of 't den
hoosen nicker gesien had. Ick was in duy-
sent pijnen / en ten langen laetsten dus loo-
pende / so schiet het tot den rugge toe in een
diepen moras / daer lagen wy alle beyde /
't is wonder dat wy 't leven noch behouden
hebben

Duyfken. Dat is doch wonder / en dat
meugt gy God danken. O Suster / wat
zijt gy booz een ongebrzeldt licht-hoof !
Siet daer had gy recht uws gelijck gebon-
den ? want eben alleens zijn u ongeregelde
parten oock : Nu hebt gy geproeft met u
jonck ongetoomt peert / dat sijn eppen kop
volgde / hoe wepnig dat het hem selven kan
bestieren / hoe wepnig dat 't wist wat goet
of

of quaet was / dat 't geen weg kon houden /
en dat het hem selven met u t' samen in sulc-
ken grooten perijckel bragten / om den necke
en hals te bzeiken. Bekent dan nu hoe won-
der wijselijck en wel datse doen die haer la-
ten geleypden / haer onder sulken jock en toom
begebende / waer dooz datse van alsulcke
grootz quaden sekerlijck bewaert worden.
Indien alle schepselen elck hun bypighet
gebruycken / gelijck gy wilt hebben / soa
soude den een den anderen bederven / welck
sulcken verwerthept in de wereltd bzingen
soude / dat het niet mogelijck soude wesen te
leven. Hier aen kondt gy mercken / hoe
noodig / hoe nut / hoe profijtig / hoe oozbacc
dat het jock en den bzeidel is / soo wel booz
de gene die hun daer onderwegen / als oock
booz den genen die bestierder oft leydtzman
moet wesen : Want al heeft dese gereedt-
schap wat veel maerken en stellen aen / het
geeft nogtans een groot behulp om gemac-
kelijck en wel te bestieren. Dus hebt gy dien
hupsman / noch oock de Schepselen niet te
beschuldigen van onberstant in dat stuck ?
maer bekent doch u eppen ongeregelthepte
en besiet eens u schroomelijcke bypighet /
men bzeest dat men ontrent u komt. Hoe sult
ghy also durven komen in de tegenwooz-
dighet van onsen Beminden. O goede
Suster laet ons hier opletten / heeft on-
sen Beminden (dooz liefde tot ons) hem
selven onder ons jock en bzeidel bege-
ven /

108 Willemynken wilt &c.
ben / laet ons / og laet ons doch om de
kiesde van hem sijn exempel volgen. Ik
bid u supbert u doch / laet ons hertelyck
hernemen / en beter booz ons sien.

Geestelike Uytlegging.

Ondersoeker. Dit Paerde rijden was
wel geneugelyck, maer periculus voor
Willemynken.

Verklaerder. Alsoo schynt de ongehoor-
same vryigheyt wel geneugelyck, maer is
vol perijckel van groote sonden en veel
quaets, waer van de geene die in geoor-
saemheyt leven, vry zijn gelijk Duyt ken
bewijst, en sy wil de Exempelen der ge-
hoorsaemheyt van Christus haren Bruyde-
gom volgen.

Het

Het twaelfde Beeldt.

Het achtende Capittel.

Willemynken aenbied haren
dienste met Hooftsche woorden, maer is
traeg in het volbrengen, want sy is meer
keurig om den Hasen-nest te besnuffelen,
en krijgt een quaden locht in de neus.

Willemyn- **S**uster / nu heb ick door u rede-
ken. **S**nen verstaen / dat het beter is
ander

ander Lieder raed te volgen / dan sijn eygers
ja ook beter dat men hem laet commandee-
ren dan dat men het self wil doen : daerom
ben ick van nu voortaan tot u dienste? votre
Servante, employeert my byvelijck naer u
believen / ick kan u doch niet refuseren. Siet
Masseur / ick wensche dat ick u eenige dienst
mocht doen : my sal eer geschieden dat ghy
my commandeert : en ick sal my vooz ge-
luckigh achten : is het dat de Fortuyn so
favorabel belieft te wesen / dat ick meede
magh sozteren onder de gene die u gehooz-
saem zijn : want ghy meriteert dit en noch
meer. Dus bid ick laet u commandement
gaen / doet my de erre en gebied my / want
ick kusse uwe handen.

Duyfken. Siet van waer komt dit nijgen
en buygen? hoe spreekt ghy dus beleeft / en
heus? van waer komen dog de Hooffe Ce-
remonion / en nu al weder alle dese uytland-
se woorden gemengelt met u moeders tale.

Willemynken. Suster als men coztopse
manieren wil gebuycken : gelijk ick nu
denck te doen : so is sulcken maniere van
spreeken het eieraet van de tale / want an-
ders gaet het so bot / so effen / slecht en
dat staet so schandigh.

Duyfken. Ghy doet u selven en oock u
Moeders Cael schande aen / dat ghy sulks
seght / en weet ghy niet dat onse Cael so
rijck en overbloedig is dat sy dikwils een sin
met drie ofte vier verscheyden woorden kan

te kennen geben / en dat wel so beleefdelijck /
dat sy daer in oock geen andere Talen be-
hoeft te wijken? Waerom wilt ghy dan uyt-
heimsche woorden leeren / en die daer onder
bybbelen? houdende daer vooz onraedt /
gelijck oft een goedt kostelijck eenparigh
kleed verciert kan worden met alderhande
gekoleurde lappen daer op te plecken. Ghy
maekt met alle de vzeemde woorden sulken
verwazringh en sulcken onklarighed in de
tael / dat dickwils u eygen Lands-lieden u
niet verstaen. Is dat noch beleefthepdt en
cieraet? 't Is een groote verdwaelthepdt /
dunckt my. Ick vzeese dat ick met dese u
schoon-schijnende aenbiedinge oock wel
mocht bedrogen worden : daerom kon ick
my op sulcke hooffsche treecken niet vertrou-
wen : Ick achte veel meer slechte sinpele
woorden / oprechte meyninge / en getrouwe
daed. Dan doch beminde Suster / ghy weet
immers wel / dat ick u dienst soo niet ver-
soeck : maer alleen dat ghy (tot u eygen pro-
syt) wat beter vooz u wilt sien / en u suiwe-
ren van de onnutte buylighepd.

Willemynken. Ghy segt wel Suster / ick
sal my eens supberen maer 't komt nu nog
niet wel te pas : als wy wat voozder zijn :
Daer sal dan beter gelegentheyt zijn / en
dan sal ick dat geern om u doen.

Duyfken. Doet het niet om mijn / maer
om de liefde van onsen suiberen Beminden.
Wy hebben immers hier de vbiere met seer
goede

112 Willemynken wil besnuffelen
goede gelegentheyd aen de hand. Waer na
wilt ghy beden?

Willemynken Sus / sus / ik sie daer wat
bzeemds / soep de karongie.

Duyfken. En bzeemde ick niet wel dat u
schoone woorzen niet anders dan schuyin
ofte pdelen wint en souden wesen? Wat
hebt ghy dan nu weer in 't hooft?

Willemynken. Ick sagh daer een Haes
spzngen achter dat boschken / ik moest eens
snuffelen waer dat dien geflapan had / ende
de pzy wippende van daer / rupint met den
stanch / dat komt my regt in de neus : soei
dat lichte pzyken.

Duyfken. Waer is dat mogelijk Suster
dat gy sulcke nesten wilt onder soecken daer
u gantsch niet aen gelegen en is: Hoe zijt gy
so keurigh? ik bid u / verliest doch geen tijd
met sulke onnutte nieuws-gierigheyt: Wilt
doch op u eigen saken? en niet op andere let-
ten. Want wat baet het u / als ghy 't alles
van andere al dooz-bzaegt oft dooz snuffelt
hebt / en als gy 't al weet wat huys dat an-
dere houden / waer sy slapen of waer sy wa-
ken / wat sy doen of wat sy laten / waer sy
loopen of waer sy reysen / waer sy herber-
gen / of waer sy verteeren / wat sy koocken
oft wat sy sparen / wat sy eeten oft wat sy
dzyinken / wat sy winnen oft wat sy verlie-
sen / oft sy krijben dan oft sy singen / oft sy
krijten dan oft sy lacchen / oft sy wercken
dan oft sy wandelen / wat vzienden oft wat
maeg-

wat andere doen.

113

maegschap / wat huys raed oft wat kleede-
ren / wat middelen ofte wat bedryf dat sy
hebben. Wat is u doch aen sulcke en veel
andere beuselingen (die u niet raken (gele-
gen? Och mijn Beminde / hoe verkeert zijn
wy van sinnen! wy zijn keurig en begeerig
te onder soeken dingen / daer ons niet aen ge-
legen en is / en vergeeten de saecken die ons
selven wel dapper treffen / en die ghy om
onsent wille so sozghvuldigh gedaen hebt.
Waerom doen wy oock so niet? Waerom
verliezen wy doch den tijdt met bzeemde sa-
ken / en nemen het soet vermaeck niet om
oock keurigh en scherp te onder soecken / te
overleggen / de wonderlijcke goed-hertige
daden van u onsen oprechten getrouwen
vyper? Waerom onder soeken wy niet dooz
wat oorzake gy u Daleys / u Gijck verla-
tende / so slecht en armelijck tot ons geko-
men zijt? Dooz wat oorzake dat ghij u so
ootmoedigh en verworpen gedragen hebt?
Sulken spijt sulken smaet geleden hebt / in
wat manieren in wat tijd / en hoe gy die alle
te werck gestelt hebt; Wat gy al gedaen en
wie dat gy zijt die dit al gedaen hebt? Wat
soete vziendelijke woorzen wat heerlike ge-
denkenis gy ons al gegeven hebt? Waerom
seggh ick dooz-snuffelen wy dese treffelijke
saecken niet? Daer wy nochtans doozseker
(van elck dit punt grondigh en wel te dooz-
soeken) geen quade locht / maer wel een soe-
ten reuck van oprechte getrouwe Liefde
dooz

114 Willemynken wilt besnuffelen.
dooz souden genieten / die kragtig sou we-
sen / om in ons op te werken een verwonde-
rent gemoed / en danck seggende herte? en
een ober groote blijdschap, om upt te locken
beweeglijke soete tranen / met schaem-rote
kaken / ober onse onachtsaemheyt; en met
een vast voornemen / om u meer te bemin-
nen met vlijtiger na-volgingh: op dat alle
uw' moepte en goede beleydingen niet ver-
looren soude zijn. Ap goede Suster / laet
ons nieuwigierigh zijn / om dit keurigh te
ondersoeken / want dit treft ons zelven:
maer van andere saken mogen wy onse oo-
gen vpyelijck wel wat booz ons houden / en
bedwingen.

Geestelijcke Uptlegging.

Ondersoecker. Willemijnkens heusheyt
word bespot hoor ick wel: maer de quade
lucht van 't hasen-nest verstaec ick niet wel.

Verklaerder. Valsche beleeftheyt en pluym
frijkery is sondig, en bespottens waerdig.
Duyken seyt dat veel menschen een quade
lucht (dat is vuyle sonden) scheppen door
haer nieuwigierigheyt om te onderloeken
wat andere doen, daerse geen en last over
hebben; daarom raedse liever te onderloeken
de wercken van Christus onsen Salig-
maker.

Het

115
Het negentiende Capittel.

Willemynken wilt een Valckx-
ken in de locht vangen: maer sy stoot
haer scheenkens datse hinckt.

Willemyn-
ken. **J**A / ja Suster / gy soud mijn
Jogen wel willen bedwingen /
Ebenwel ick sie al weder wat
vermakelijckheyt / daer ik wel sin in sou
hebben / kon ick daer maer aen geraken.
Siet daer, sie gy? amp! daar stoot ick mijn
scheen dat ick gaen hincken. nochtans / ap!
dien schoonen Vogel. Siet Suster wat een
fracien Valck vliegt daer in de lucht. Ick
bid u laet ons die sien te vangen.

Duyken. God bewaer ons wat hebt
gy al kremerijen in 't hooft? seker gy moet
droncken zijn. Wilt gy een saek vervolgen
daer gy noch hulp noch gereedschap noch
konst noch wetenschap noch gront / noch
middel toe hebt? noch daer eenige gelijke-
nisse ofte gelegentheyt toe is om te krijgen?
Wilt ghy u tijd verliezen en u sekere pzoofje
versumpen om sulcke onsekere saken om
sulken Vogel in de locht te vangen? Wat
wonder is 't dan dat gy also lopende u hooft
en scheenen stoot tot hinckens toe? ja tot
spot van al de werelt? Hoe meught gy dog
op sulcke sotte dingen peysen?

Willemynken. Peysen segt ghy / en ghy
peynst ook niet dat my den wegh so verdrie-
kelijck

telijck valt / en dat ick geern mede wat ver-
anderinge en veruoegte sou hebben / 't is al-
tijd met u haesten / voozt / voozt.

Duyfken. Genoegte meer dan genoegh /
dat heoben wy gesept / en dat sal seker gaen
is 't dat wy maer voozt haesten / en t' avont
komen by onsen beminden Bzupdegom /
dus bid ick u / laet ons voozt-spoeden : want
het spoeden is selfs oock heel genoeglijck.

Willemynten. Dat is al weder-aen van
voozt. Ick seyde dat my den wegh verdoziet
en hoozt gy dat niet ? Wat hetz / alu / ick
gaep en geuu / 'k weet niet wat ick seggen
wil : hier val ick dat ick supsebol daer stoot
ick mijn scheen / hier is een quade smaech /
daer een vuylen reuck ; Icy selver sou on-
berduldigh worden.

Duyfken. Dat komt al van de oberdaed
der Dzyppen / die gy gegeten hebt van u
bzoot-dzoncken lusten / en naer Vogels in
de lucht te sien.

Willemynten. Wel Suster / ghy hebt
self al een valk upt de locht gevangen ; mag
ick dan oock mijn best niet doen.

Duyfken. Ho ! dat is wat anders : Dien
Valck is u / also wel als my / van selfs ter
hant gekomen / en hy wilt gevangen zijn.
Daerom laet ons vuyelijck ons uysterste best
doen om by hem te komen / hem te vatten /
en vast te houden : ja 't sou vooz ons al te
groote schande ende schade zijn / dat wy
sulckz niet deden : mits hy (die sulcken heer-
lycken

lycken schoonen valck is) al de Valckenie-
ren souden ons met recht bespotteden / dat
wy desen Vogel oft vangst ver suymden. Hy
toont oock sijn goede getrouwighedyt dat
hy ons so langen tijd verwacht / en daer-en
hoben aen 't gene / dat hy vooz ons beyden
bereyd heeft.

Willem. Vooz ons beyde bereyd heeft /
dat seght ghy wel soo / maer nochtans gy
sult het liefste kind zijn : ghy moet alleen
gesuykert koeckysken meer dan ick hebben /
dooz dien dat gy so veel flesackeri om sijnent
wille in 't hooft hebt / en so veel werckz daer
af maect : te weten / dan met alderhande
bloemen te soeken die oock vooz al wel moe-
ten riecken / of sy deugen in utw' sin niet /
dan wilt gy om sijnent wil alle geselschap-
pen schouwen : dan soud ghy niet een treed
bupten spooz der ven wijcken / nog een ozuis-
ken of groen erreken bupten den wegh der-
ben snoepen / maer besonder alffer een dzypp-
ken of stofken vuylighedyt omtrent u komt /
och daer zyt ghy dan al verdozben / daer is
het dan te doen : daer is het terstont / water /
water gelijk of het al verbzanden sou daer
loopt gy aen de ribiere wasschen en wzyben
tot bloedens toe / ick moet'er om lacchen.

Duyfken. O Suster wilt ghy daer mede
lacchen en spotten ? Wilt gy seggen dat sulck
doen / benauthedyt en quelling is. Het is im-
mers recht anders : want alle u benauthedyt /
u ongeballen / en quellingen / die zijn u aen-
ge-

gekomen / om dat ghy buyten den wegh lo-
pende u selven buyl gemaect hebt. en dat is
altoos seker de rechte oorzaak van de quel-
linge : Welck onsen Beminden wel weten-
de / en vooz ons besozgt zijnde / heeft ons van
sulke so seer gewaerschoutwt. Maer het blij-
ven op den rechten wegh / en de nuttigheyt /
dat is een uptnemende genoegte / een lust /
een leven ; ja een soete vriendelijke gerustig-
heyt ; 't is een eer / een behagen / en een aen-
genaemheyt by al de menschen diedaer door
oock gelockt en getrocken worden / om het
selve te volgen. Maer boven alle dit / naer
dien dat wy seker weten / dat onsen Bemin-
den een besonder Liefhebber van de supbere
nettigheyt is / wat kander dan in de wereld
zijn dat ons oock aengenaemer behoort te we-
sen ? Met wat verwonderinge word daer
oock gesproken vande blinckende supberheyt
van u liebe Moeder / vrienden / en al u Hof-
gesin : Hoe sterck en scherp behoren wy ons
dan in de nettigheyt te bewaren / om u te be-
hagen.

Geestelyke Uytlegging.

Ondersoecker. Hoe sal ick dit van dese
Valck te vangen verstaen.

Verklaerder. Duytken berispt haer Suster
van sotrigheyt, dat haer seker protijt versuymt
om veel onsekere saken te bejagen, en seyde
datse den Hemelichen Valck Christus, die
haer van selfs ter handt gekomen is, wel waer
behoorde te nemen ende vast te houden. Wil-
lemynken bespot Duytken over haer devotie
datse om Christus wille haer soo scherp van
sonden wacht; maer Duytken prijft de ge-
rustheyt, de waerdigheyt van het suyver
wachten der sonden, en het oeffenen der
deugden om Christus en den suyveren.

Het derthiende Beeldt.

Het twintigste Capittel.

Willemynten wilt luy liggen en
slapen, sy kragt haer voerkens in de sporen.

Willemyn- **S**uster ick hoor wel gy maekt
ken. al veel werckis van de nettig-
hepdt / en u stem sou daer af so langh due-
re /

luy liggen slapen:

124

re / dat my den slaep sou overbassen: Want
ick ben dog moede van reysen, daerom moet
ick wat rusten. En siet gy wel / daer gaet
ick liggen so langh als ick ben / by dit tant
beestken Hola hef / dat dich pots elemente
daer leyt een paer beslijchte sporen in 't stroo
daer val ick in / en steeck mijn voeten datse
bloeden.

Duyfken. Is 't mogelijk Suster / dat
ghy hier op den wegh: en buptens tijds u
wilt vergeten met slapen / hier op dese mest-
hoop? Daer wy t' avont wel riekende bedden
verwachten? En konnen de sporen ook u
vuypligheyt niet opwecken? Wat sal ick dan
doen? Gedult moet ick hebben. O mijn Be-
minden! Wie sal mijn hoofde water geven/
en mijn oogen een fonteyne der wateren / en
dat ick sal weenen dagh en nacht? Want
mijn leven vergaet in pijnen / en mijn jaren
in suchte: Dooz dien ick dus belet worden-
de / niet haestigh kan komen by mijn soete
vruyt / noch met alle mijn klachten / bidden
en smeken / mijn Suster niet kan doen voort
haesten / ofte opstaan uyt de vuypligheyt. O
Suster / suster ick schreeu met al mijn herte
wozt doch wacker / onsen tijdt verloopt.
Ach' wat een on-uytsprekelijke vergetent-
heyt is 't / dat gy hier op niet en pepst het
schijnt dat u verstant heel betovert ofte dood
is / dat gy all' ons levens welvaert dus in de
waeg-schael hangt / dooz uwe groote on-
achtsame luygheyt.

F

Wille-

Willemynken. **O**my! Gy wilt van my seggen? **S**uster: **M**aer wat zijt gy selver een ongerust mensch? **H**oe meught ghy my doch so haest wacker maken uyt sulken gerusten slaep.

Duyfken. **G**erust? kondt ghy rusten in sulcken vuyligheyt?

Willemynken. **'t** **I**s immers heyligdagh **S**uster / en dan is het tijdt om te rusten / oock heb ick nu anders niet te doen.

Duytken. **E**n of het heyligh of wercken-dagh is / hebt ghy anders niet te doen / dan so lang so luy te liggen slapen?

Ick bid u wederom / peyft doch eens wat dat we hier zijn in een vzeemt **L**ant en waer dat wy t'avond geern souden wesen: **H**oe seer dat ons den tijdt onderloopt en hoe bezre dat wy noch van onse rechte rust-plaetse zijn. **D**aer-en-boben merckt doch oock / dat de luyse ledighepdt een mis-hoop is van alle soorten van luyghepdt (gelijck ghy hier nu oock met den luyen **E**zel gekosen hebt om op te rusten) so datter geen stinkender poel kan gebonden worden.

Willemynken. **I**s ledigheyt soo quaed als ghy dat op-heft / hoe maken 't dan de rijke menschen / die immers niet te doen hebben / nog behoeven te wercken?

Duyfken. **A**l behoeven de rijken niet te wercken om gelt te winnen / so zijnse noch-tans niet altemael luy oft ledig: **W**ant veel seffenen haer de geleertheyt en helpen de gemeynte

meynthe / veel zijn besigh vooz de welvaert van 't **L**and / andere gaen arme siecke menschen besoecken / andere arme gebangenen helpen / onwetende kinderen leeren / doende dier gelijcke loffelijcke saken. **M**aer die met luyse ledigheyt beseten zijn / die soecken altijd uytvluchten: dan is 't te zwaer dan te moejelijck / dan te hout / dan te heet. **E**n wan-neerse eens een uytken wel besteden / daer stoffense terstont op / meinen dat het wonder veel gedaen is / souden geern hebben dat 't al de werelt wiste en groot achte / hoewel dat haaren meesten tijdt niet anders besteed en word / dan om vuyligheyt te vergaderen.

Willemynken. **M**aer **S**uster / souden sy dan oock beginnen te wercken / die dat van te vooren in langen tijdt niet gedaen hebben / dat sou immers al te grooten schande en ongewoonte zijn.

Duyfken. **'t** **I**s schande in een quade gewoonte te blijven: **M**aer wat schande is 't dat d'eene mensch meer dan den anderen werckt als 't so te pas komt? **E**n is 't niet dupsendtmael meer schande en schade / so luy ledigh te gaendruppen / den tijdt te verquisten / dan met neerstighepd wel te besteden? sich selve lustig en eerlijck dooz te redderen ofte wat goeds te doen tot profijt van de gemeynte / en behoefte menschen; **M**aer de luyghepd doet / datse hert noch zin hebben / de luyghepd plaegt en regel-dooz haer so / datse selver niet weten wat haer let.

Maer hier tegen de edele neerstigheyt die ontlast die maecht ruyen / rijckelijc eerlijc / loflijc / helder / wacker / gerust en vrolijc. Die sult gy seker gewaer worden: Suster gaet maer aen de sibiere / maect u desen vuylen luyen last quyt / en proeft dan eens de soetigheyt van de voorszichte neerstigheyt.

Geestelijcke Uptlegging.

Ondersoecker. Dat is oock een vrecmt ongeval daer Willemijntje so onnosel haer voeten in de spooren komt te krabben.

Verklaerder. 't Is een bewijs dat de sonde van luyigheyt wel dapper gestraft sal worden. De luyigheyt is oorsaek van veel quaets, van veel sonden, so dat een luydigh mensche eenen mesthoop van sonden, een oorkussen van den Duyvel genaemt wort.

Het een-en-twintigste Capittel.

Willemynten wil eere van een Aelmoes hebben, en sy maect selver datse al schande krijgt.

Willemynt-Suster / sullen wy hier in denken. **S**ie Verbergh niet wat eeten? **I**ck ben flaewt van hunger: **A**n laet de Waerdin eens wat lustig opschaffen.

Duyfken. Suster / ghy zijt flaewt van luyse vuylichheyt / ick sprack van geen opschaffen: en oock gy hebt wel een dicke boerse om

om lustigh op te schaffen / is 't niet waer? **I**ck heb u gebeden en bidden u noch dat gy aen de sibiere wilt gaen / om u suyber te wasschen: komt goede Suster / ick sal met u gaen / om oock van die stof (dat my altoos wederom quelt) gereynigt te worden: **E**n laet ons dan wat van onse goede confituren gebruikken / die sullen ons seer verstercken.

Willemynten. Men de sibiere seght gy: **I**ck ben beschaemt. **S**eker Suster / daer komt so veel volks / ick ben beschaemt datse my niet sien sullen.

Duyfken. Daer is geen belangh aen / waerom maect gy u so toe.

Willemynten. 't Is waer: **H**oe plaegh / ben ick oock dus onvoorszichtig? **M**aer nu dan / sie daer ick schep een nieuwe moed en seg noch eens / ick sal beter voer my sien / en daer mede gae ick my wasschen. **H**a wat een verberfinge is dit / ick ben een andere mensch / **G**od lof: laet ons nu een wepnig eeten en terstont al voort. **V**oort hier Waerdinneken / brenge ons wat t' eeten / indien 't u belieft.

Waerdinne. **S**eer wel **J**uffrouwkens / gaet daer in de kamer / mijn Dienstaeght sal u terstont brenge het geen dat ick heb. **M**aer hier komt een armen jongen gelopen dat hy zweet / over den wegh die gy gegaen komt / hy brenge wat bloemkens: **H**ebt gy die oock verlooren?

Willemynten. **I**a ick Waerdinneken.

Willemynken wilt eere
Maer is dat mogelijc dat ick mijn Bloem-
kens weder krijge? Houd daer manneken/
daer zijn twee schone noten: siet Waerdin-
neken / ick geef daer aen dien armen jongen
die groote noten.

Duyken. Maer hoe dwaeslijck doet gy
Suster / moet dat oock ymant weten dat
gy die geeft? Gy soud liever met een trom-
pet doen uythblasen / dat ghy twee noten
aen een arm mensch geeft / diese nochtans
wel dobbel verdient heeft Gy arm schaeps-
hoofse / en is dat niet een groote slechticheit/
dat gy selver gaet roemen en openbaren dat
gy wat goeds doet? Ik bid u liebe Suster /
weest doch so sot niet / wilt ghy wat goeds
doen / roemter niet af / houd het heymelijck/
en laet u slinker hant niet weten / dat uw
rechterhand wat goets doet / dan sult ghy
oprechte eere hebben.

Willemynken. Ghy droomt oock / Hoe
kan ik eere en lof hebben van 't geene dat ick
heel heymelijck hou / en dat ick niemant
late weten.

Duyken. Heen Suster / bedeckt of open-
baer? dat is in sulke saecken al even spotte-
lijck: Want sulcks te openbaren / om lof te
hebben: dat is den lof op straet geworpen /
oock als men lof ofte eer in dier manieren
wilt soecken / so falsche doch van u wech bli-
gen: Maer is 't dat ghy den lof en eer van
sulke saecken heymelijck by u selven be-
waert / so sult gyse vatten en gevoelen in u
ge-

genoeglijck gemoet en dan sal den genen die
de w:ldaed ontfangt / aen u een hertelijcke
danckbaerheyt tonen / en u lof verbruyden.
Daerom bid ick u nochtans / wilt doch wij-
ser zijn / of 't opeen ander tijd weder te pas
quam / en wilt peysen op de weldadige exem-
pelen van onsen Minnaer. Onbegrijpelij-
ke Prince / onsen uytgesonden Lief-heb-
ber / hoe kleyn is ons verstant / en hoe groot
onze edelheyt? hoe groot is u goede wijsheyt
sonder veranderinge! Gy doet weldaet op
weldaet / wy fauten op fauten! gy hebt ge-
socht en soeckt noch door weldaet ons te loe-
ken tot de aldergrootste eer / om uw en-
gen Bruyd te zijn. Och wat eer en wel-
daet is dat! Een Bruyd / een eygen uyt-
verkoren Bruyd te zijn van sulcken Brui-
degom / van sulcken Prince / in sulken
rijck! Gekroont met sulcke glorie / en
hier noch toe gelockt te worden door wel-
daden! wat wonderlijcke saecken zijn dit!
en daer staen wy simpele Wichters / slech-
te bloeders en weten niet / of wy ons
voeten daerom eens willen versetten. Wy
mercken of achten de waerdigheyt van
de eere niet gelijk oft sulke aengeboden
eere ontwoerdigh ware. O liebe suster /
laet ons met meerder wijsheyt / niet
meerder begeerte / seeckerheyt en heer-
lijckheyt / de groote weldaden / de
groote aangeboden eer van onsen uyt-
stekenden lieven Bruydegom danckelijck
F 4 ont-

128 Willemynken wilt eere van &c.
ontfangen / en na syn exempel oock wel-
daden doen / nae ons vermogen. Laet
ons blijdelijk God dancken over onse
weder gekregen bloemkens: desgelijks
oock dan de spijse / laet ons metter haest
wat eeten / en dan al voort sporden.

Geestelijke Uptleggingh.

Ondersoecker. Willemynken moest wel
een vuyle morsibel wesen, datse so onge-
wassen aan 't eeten wil vallen.

Berklaerder. Dat niet alleen, maer Duyf-
ken wilt principalijk hebben, datse haer
door de Biechte van alle vuyligheyt der son-
den sal suyveren, en de gratie Godes met
de H. Sacramenten gebruycken, 't welck
doende. so verkrijgt sy haer verloren goede
wercken wederom, Maer Duyfken berispt
haer dwaesheyt, datse fulke kleine ydele
eere van een aelmoes wilt soecken, en de
waerachtige groote eere van den Hemel
versuymt.

Het

Het veerthiende Beeldt.

Het twe-en-twintigste Capittel.

Willemynken wil een Dienst-
maegt bekijken: ende daer door breeckt
een vuyl ey in haer hand.

Willemyn- **M**er Suster / wat een ma-
ken. gere keucken is dit! Wat
een viesse kost! Wat hert sullen wy hier af
kon-

5

konnen hebben om noch so verre te gaen? De mosselen die stinken / d'epereu zyn vuypl / en het bier is suur. Komt hier ghy klompboet / siet wat epereu dat ghy ons hier gebracht hebt.

Dienstmaegt. Ey zyn de Epereu niet goed? Juffrou / dat is my leet. Ick heb mijn best gedaen / en heb geen verscher konnen krijgen: vergeeft het my / mischien sullen d'andere beter zyn.

Willemynten. Tead tead/keack keack/ vergeeft het my? Is 't niet waer holblock / dat d'andere veter zyn. Houd daer vodde als gy zyt / rieckt oftse beter zyn. Aw / dat dy de padden kroopen / daer breekt dat vuyple ey in mijn handt / dat het dooz mijn vingeren druypt. Ick brots het u wel in u magere kinne-backen / gy berooide / kate / plat-bak-hups: fluckx gy modde van gompem / haelt my hier een natten doek om dit af te vagen.

Duytken. O Suster / gy komt daer eerst van de Riviere / en maecte u terstont wederom so vuypl. De sinpele Dienstmaegt heeft immers geen schult; Sy doet na haer beste verstant / dat men haer belast / sy bid vergiffenis van de misdaed / en gy daer tegen zyt heel onbescheyden / met u ongeschikt klyven en quade namen te geben

Willemynten. 't Is maer een kael ma-

ger huer-peerd daer kan men immers niet aen misdoen.

Duytken. Wat een groot misverstant / kan men aen de arme huerlingen niet misdoen? sy moeten slaven en werken / de slechte spijs eten / altoos achter af sitten: sal men haer dan noch met quade namen / quade woorden en suer versmadig wesen ontmoeten; Wat onredelijke wreedheyd is dat.

Willemynten. Wel ghy zyt ook wel onbedacht Suster men moet immers den boten ploeg-ezels gebieden / en sy moeten ons dienen.

Duytken. Ny Suster / ick worde rood in mijn aensicht / en nijp mijn oogen toe van beschaemtheit / dat ik u so hoor spreken. De arme dienstmaegt is blytigh en gehoozsaem om ons te dienen / maer om dat sy een klepne foute gehad heeft / so behaelt gy nu vooz u selven wel aen groote misdaden / met dese uw onbeleeftheit. Wilt ghy haer gebieden / suster / dat behoest niet geen klyven oft qualijk spreken te geschieden / maer verstant gebuyken: de / soo kont gy met beleeftheit en vrient-schap wel gebieden / daer sult gy duyfsentmael meer met winnen / dan met bulderen / preutelen / suure gesichte / handwen en snautwen: sy heeft haer verstant alsoo wel als ghy uwe. En ghy geeft haer oozaecke (dooz u onbeleeftheit) dat sy achter

Willemynken wilt achter rugge over u te klagen en quaed van u te seggen heeft. Is sy kael / arm / of wat sechter van verstant / dan gy zyt / dat meugt gy haer niet verwijten? sy is so goet en misseken veel volmaeckter dan gy zyt / al is het dat sy dienen moet.

Willemynken. Is sy so goed als ick ben? Sy? En wilt ghy my by sulken beroopden woet-wozm gelijcken.

Duyfken. Siet / daer speelt nu al weder de dwase hobaerdy / dan schijnt het oft ghy heel van sinen berooft zyt. En pepnst ghy niet eens lieve Suster / hoe snoo dat ghy selve altoos als een Woet-wozm in de vuyghheit woet? Waerom zyt ghy dan beter dan sy? om dat sy haer tot werken begeeft? Dat helpt tot haer deugt en beterschap / en dat is haer meerder eer dan u ledigheit is / 't welke u tot ondeugd en sehande helpt. Sy doet immers veel beter met haer ootmoedigheit haer selven niet achtende / dan gy met u trotsheit veel van u selven te houden / oft met u hoveerdigh heerschen en gebieden.

Willemynken. Ap Suster / ghy maecht my so wat wijs / ick wilde wel dat ick myn eygen keucken weder had.

Duyfken. He kameraecten wat segt gy nu? Hadde het niet beter geweest u deel wat te sparen?

Willemynken. Die plaegh sou oock pepsen / dat'er so qualijk wat te krijgen sou zyn.

een Dienstmaegt bekijken.

zyn. De plompe Doeren zyn ook niet met alleen voorzichtig.

Duyfken. En gy ceedze voorzichtige Aufvrouw / soud ghy nu wel willen de boeren beschuldigen? Dit is van te voeren wel genoegh geseyt: nu sult ghy moeten te vreden zyn / en u behelpen met het sober dat'er is. t'Abond sal het beter zyn / tzoost u daer aen / by onsen Beminden / ach by ons lief leven.

Willemynken. Ghy seght wel! Suster van t'abond: maer ick worde so vies / ick weet niet dese spijse niet voort te geraken / ick ben dit aldus niet gewoon / ick walgh al.

Duyfken. Sus / Suster wie komt daer?

Geestelijke Uptlegging.

Ondersoecker. Ick vraegh u, en had Willemynken hier geen reden om over dese Dienstmaegt te kijven.

Berklaerder. Duyfken leydt neen, en berispt haer datle komende van de Biechte, haer terstont niet soude door kijven en qualik spreken wederom so vuyt maekt, en dat om sulcke kleyne oorfake, om een vuyley.

Het vijftiende Beeldt.

Het drie-en-twintigste Capittel.

Willemynten acht niet op de Gefanten, maer op het huppelen van den Exter.

Gefanten. **G**odt zegene u jonge Dochters.
 ten. **W**y komen van wegen u Beminden / die u dese smakelijke Confituren
 fend / om u op den wegh wat te verber-
 schen

op de Gefanten.

135

schen te verstercken / en te helpen. Hy heeft vooz u een wonder kostelijck Paleys / en tegen t'avond een hoffelijck banquet doen bereyden: Hy wagt u komste met groot verlangen / so oock allen sijn Hups-
 gesin: Hy doet u vermanen dat ghy / Er.

Willemynten. Siet / siet Suster siet daer dooz den venster den Exter eens huppelen.

Duyfken. Swijgt gy ydele dante / hoorz wat dese mannen seggen: 't Is om on-
 sent wille datse komen: En laet haer doch niet te vergeefs haer boodschap doen.

Gefanten. Hy doet u vermanen / dat gy doch recht voozt wilt komen sonder ver-
 toeden: Want so gy u tijd verliest / en de poorten geslooten word met der Son-
 nen onderganck / so sult gy noopt ont-
 fangen worden / maer sult dan buyten moeten blyben in donkeren nacht / en
 gruwelijcke elende. Dus weest gewaer-
 schout: laet u niet beletten oft bedriegen van eenlige saecke: maer wilt gy wel doen /
 so sluyt wat u oogen / stopt wat uw ooren /
 laat u tong wat zwijgen / u herte wat ruste van de onnodige bekommeringe; laet u niet
 verdrieten de pijn of moijelijckheit op den weg: Het sal alles so wel besteed zijn / dat gy
 't wel duysendmael bedancken sult: want u Beminden van groot vermogen zijnde /
 bemint u met een uytnemende liefde. Daer-
 om komt doch voozt / houd u supder en
 niet: Haest u / komt voozt / want de Son-
 ne

Willemynken en acht niet
ne is al over 't hoogste / Adieu.

Duyfken. En hebt ghy hem niet gesien
die mijn ziele bemint? Ick hoor mijn Lief
tot en tot my is sijn toe-heeringe: mijn
Bemінде is mijn / en ick ben zyn: Die
daer weid en gevoet word onder de lilien.
Mijne ziele is gesmolten doen hy sprakt /
Haestig op lieve Suster / hebt gy het wel
verstaen? Ach mijn bemінде / mijn hert
begint te beven. Treckt ons / en wy sul-
len loopen in de reuk van uwe salben.

Willemynken. Lae / seggense dat? Sy
weeten wel te klappen / maer wie weet
oft al waer is?

Duyfken. Wie weet oft waer is? Wat
seggen is dat / Suster? Hou daer proeft de
waerhepd aen dese sinakelijcke Confituren.

Willemynken. 't Zijn secker lecker din-
gen / 't ververscht en versterkt my t'eene-
mael; 't Is mijn schuld / Suster / konit ik
gae met u / maer gaet gy by booz om tijd
te winnen? ick sal onse Waerdhne betalen.

Duyfken. Och haest u dat ick gae wat
booz uyt; Mijn gepeynsen zijn besigh op
de weldaed van onsen beminden en op de
boodschap van sijn Gesanten. Hy wacht
u komste met groot verlangen / sepden sy.
Og mijn licht mijn leven; Gelijk een herte
verlangt na de Fonteyne der wateren /
also verlangt mijne ziele ook na u. Zijt
gewaerschouwt / en laet u niet verletten oft
bedziagen / sepden sy. Wel mijn uytverko-
ren

ren Heere / ick bedank u uytter herten
van u goethertige waerschouwinge. Laet
u herte wat rusten van onnodige bekomme-
ringen / sepden sy. Seker daer moeten wy
op letten: Want het alderneedighste is
ons onse repse te verbozderen tot u onsen
Beminden. En laet u niet verdzieten des
moelijckheids op den weg / sepden sy.
Och neen mijn helper / mijn verstercker /
want gy hebt my hulpe gesonden dooz uw'
waardige Confituren / maer sonder dat /
so moet ick bekennen dat ik maer een krip-
pende Aerdwozin sou wesen / die de moe-
gelyckhepd van den wegh niet sou kon-
nen dooz komen. En noch sepden sy dit:
uw' Beminden bemint u met een uyt ne-
mende liefde. O liefde boven alle liefden! O
goed-dadigen Bruydegom; Hier hebben
wy wederom een secker teecken van uw
liefde / een secker getuygenisse dooz uw
gesant / en een secker versterkingh dooz
uw Confituren. Wat zijn alle liefden te
gelijken by de liefde van onsen Beminden?
O liefde der liefden! soetighepd der liefden /
o mijn uytverkoren Liefhebber / gy nood
ons tot de Wijn kelveren / tot den most van
de vrechtbare wijndruyven uwer liefden?
Ick ben een van de genooden / van de
geluckige genaden / daerom versaecke ick
alle andere vzeughden: mijn Beminden is
't alleen / hy is 't alleen / die my kan
vermaken / die my sal beschencken /
die

138 Willemyken en acht niet &c.
 die my sal dronken maken door sijne su-
 vere druppen. **O** salige dronkenschap /
 met welke ick bevangen zijnde. Verlaet Va-
 der en Moeder / verachte goet en lant /
 overwinne byer en blamine / en alle ver-
 dyet van desen wegh. Siet ick bliège / mijn
 voeten worden licht / ick ben dronken van
 liefde? **G**eluckige dronkenschap! **Maer**
 wat ist? **Dit** dunckt my nochtans maet
 een beginsel te wesen: **Ick** ben noch ber-
 re van 't volle gebuyck van de verheu-
 gende **Wijn** van der volle **Liefde** / en
 noch bezre van de salige dronkenschap daer
 mijn herte nae haekt / daer mijn gemoed
 naer jaegt / welk is 't vriendelijc aenschijn
 van mijn **Beminden**; **O** wanneer / wan-
 neer sal ik hem tegenwoordigh / vollome-
 lijck en dadelijck geneeren.

Geestelike Uytlegging.

Ondersoecker. Wat wil dit van dese
 Gesanten doch seggen.

Verklaerder. Daer worden de Priesters
 en Predikanten mede gemeynt, die van Chri-
 stus gelonden zijn, om de menschen voort
 te porren tot den Hemel, en haer de H. Sa-
 cramenten (die de gratie Godts als verster-
 kende Confituren mede brengen) uyt te dey-
 len. Maer Willemyken en acht niet op hun
 Sermoon, waer over Duyfken haer beschul-
 digt, ende Duyfken het Sermoon wel ter her-
 ten overpeysende, wort ontsteken in de liefde
 Christi.

Het zestiende Beeldt.

Het vier-en-twintigste Capittel.

Willemyken sou de Waerdinne
 betalen, en door argelift ontfangt sy also
 veel gelts als sy geeft.

Willemy- **W**aerdinneken waer zijt gy
 ken. **W**at moet ghy hebben?
Oft

Oft hoe veel hebben wy verteert?

Waerdinne. Zijt ghy-lieden so haestigh / en hebt ghy alreeds gedaen? daer is maer dize stupbers vooz u beyden verteert.

Willemynken. Ja / 't is met ons al haestig / haestig / tegen mijn danck. Siet Moeyercken daer is geld.

Waerdinne. Dit dunckt my is een schellingh / soo moet gy dan dize stupbers wederom hebben. Siet eens wat geven ick u daer wederom? ick kan 't niet kinnen / om dat ick niet wel sie / 't welck een gebrack onder veel oude lieden is.

Willemynken. Dat is waer moeyercken / maer de jonge lieden zijn dickwils oock wel verblind / 't is my oock wel gebeurt dat ick het quaed vooz 't goed gekosen hebbe. Dat gy my hier wederom geeft / dunckt my is een van d'oudste dize stupbers penningen: hy is wat bemurselft / maer ick geloof dat 't goed silber is: ick sal 't soo vooz goet houden.

Waerdinne. Wel so sou't dan recht wesen / zijt ghy te vreden?

Willemynken. Ja ick Moeyercken. Maer ick moet u wat seggen doch op sulcken bespreck / dat gy 't silt en heymelijck silt houden. Ick ben een Edel Vrouwe upt Switserlant / hoewel mijn woningh nu is geballen in 't vermaert kasteel van Sparendam in Hollandt: de ander / die ick daer by my hebbe / dat is maer een van mijn

mijn Dienstmaegden. En al schijn ick hier de slechtste / ick heb t'huys al veel kostelijke kleedinge / en al mijn leuen gehad / midts dat ick Edel opgeboedt ben. Ick heb veel silberwerck en Juweelen / ons kasteel daer ick met mijn Man inwoon / is seer heerlijk en wel gestoffeert / komen de al van onse treffelijke Doozouders / want gy moet wecten / dat ick van het alder edelste berocinde huys van Switserlant ben. Mijn Man is Heer / hy heeft veel volck onder sijn gebied / en in sijn heerlijkheyt voert hy galgh en rad / byer en zweret. Ik heb oock Staet-juffrouwen / Kamemieren en veel boden onder my. Maer ghy soudt u verwonderen wat een fraeije handeling / dat ick heb van alderhande dingen te verciereu / en wat nieuws te vinden / so van lachernije om te eten / als oock van schoon naelde-werk en borduysel waar in ick seer gepresen worde / en bezre boven andere upt-steeck. Daer en boven (dat wel het boornaemste is) mijn aerdige manieren zijn so beballigh en beinint / dat al de werelst (maer besonder al de groote) veel moeyte doen om by my te zijn. Dan doch / gy soud mogen meynen dat ick het seggh om my selve te prijsen: Neen / 't geschiet om dat het so in de reden te pas komt: en nu / om dat ick groot gaende / geern een Bevaert en Pelgrimagie sou doen / so ben ick met dese mijn Dienst-maegd alleen in dit slecht kleedt

kleedt vertroeken: Du is 't dat my die schoonen appel / die daer op u oude schap-para staet / so in de oogen heeft gespiegelt / dat ick daer grooten lust toe gekregen heb.

Waerdinne. Och ja Vrouwken of Mevrouw / die schoonen appel / 't is waer ick hebbe dien al langh bewaert / nochtans ick kan hem u niet weggeren: Houd daer / voldoet uw lust.

Willemynten. Ik bedank u Moederken / vaer altijd wel.

Waerdinne. En gy desgelijcks Mevrouw / ick ben u dienaar.

Duyfken. Suster / Waer blijft ghy so langh? Wy hebben immers sulken grooten haest en verliesen so veel tijds.

Willemynten. Ick heb profijt gedaen / ik moet lachen: onse oude blinde Waerdinne moest drie stuivers van ons heyden hebben; Ick gaf haer een grooten drie stuivers penning / sy seide: Dit is een schellingh / en gaf my drie stuivers wederom: maer hy was so van vuyghheit geladen / dat men qualijck kennen kon wat munte dat 't was / en dat heb ick met de vingers afgewreven: Du en kan ick de blaue smodder niet weder van de vingers krijgen / wat dat ick doe.

Duyfken. O gy Meysken? hebt gy uw vingeren besmet met bedrog? Terstond / komt laet ons dat geld wederom dragen: Want de smettingh sal niet afgaen / nog

u herte en kan niet gerust worden / 't en zy dat gy dat geld wederom geeft.

Willemynten. Wel Suster / sy heeft het selver so gerekent.

Duyfken. Ghy hebt haer met dien grooten halven schellingh in misverstand ghebrocht / en haer verdooft latende / hebt haer bedrogen: Wilt gy dat nog verbloemen? En goede Suster / wagt u doch van dusdanige stucken / en van dit verloos monster / dat bedroggh genoemt is / schouwte doch dese beeste / dat bid ick u / want dit is schou van sijn eugen selfs: daerom 't en derft noyt in den klaren dag komen / maer het hout hem altijd in 't doncker vermomt. 't Is altijd besigh met blinde lagen / verbloemde logen / argeschalckhepdt / dobbeltongheyt / hatelijck beynsen / dooztrapt- heyt / verraderye / meymeedigheyt / en veel andere sinne trecken. Wie dan met dit monster verkeert die wort gehaet en geschuwet als de pest / niemant derf met hem handelen van vreesse uyt-gestrecken te worden: niemant derf met hem ommegeen dooz vreesse van mede so een geacht te worden. Daer-en-boven / wat met bedrog gewonnen wort? dat is also wel onrecht-veerdigh als gestolen goet. En merckt wat een schandigh spreek-woordt dat het stelen volght: Die eens steelt / wort al sijn leven een dief genoemt. Hoe eerlijck en heerlijck is hier tegen een vroom / oprecht ge-
trou

Willemynten wilt
trou mensch vermaert? hoe aengenaem
en hoe veel vertrouwt / dese deugt van op-
rechtigheyt moeten wy nu toonen met
dit geld wederom te geven aen de Waer-
dinne. Siet hier is de herbergh; Waer zyt
ghy Waerdinneken? Hier is misverstandt/
dit geldt moet ghy wederom hebben: want
het was met een grooten halben schelling/
die mijn Suster u gegeven heeft.

Waerdinne. Sod zy u loon dochter / ick
meynde dat Me-vrou my een schelling ge-
geven had.

Duyfken. Geen Me-vrou / Moeperken:
wy zijn maer twee slechte meyskens maer
al zijn wy arm / wy mogen nochtans geen
onrecht doen.

Geestelycke Uytlegging.

Ondersoecker. Dit is klugtig dunckt my,
dat Willemynten de oude Waerdinne soo
aerdig uytstrijckt, maer dat sy haer selven
prijs is sottelijck.

Berklaerder. Sommige menschen houden
dat voor behendige kluchten, als sy ymandt
looselijck kunnen uytstrijcken, ofte alser yets
misrekent word tot haer profijt, dat haer
weder-partye niet en merckt, maer Duyf-
ken houdt dat voor een boose sonde van
bedrogen dieverye.

Het vyf-en-twintigste Capittel.

Willemynten heeft een schoonen
appel gewonnen met logens, met stoffen
en poffen, maer dien is van binnen al
bitter verrot.

Willemynt. O Suster / hoe verbzodt ghy
ken. Het my daer / en hoe be-
schaeamt maekt gy my? Ik had haer wijs
gemaecht dat ik een Edel vrouwe was dat
ik groot gingh / ende dat ick Bebaert dede:
Waer dooz ick desen schoonen appel gekre-
gen heb / maer hy is van binnen so bitter
verrot / dat ick dien quade smaek niet we-
derom van de tonge krijgen kan.

Duyfken. Jae / soo / ick hoor wel ghy
hebt oock u tonge besmet met hoog stoffen /
zwetsen / u selven te pypsen / en oock met lie-
gen. Ach arme! Moest gy so veel stoffeer-
sel soeken om een schoon schijnende appel
te winnen? Oft om dat een onder u my booz
een groote Mevrouwe sou aensien? merckt
eens wat een verfoepelijcke sake dat het lie-
gen is. Daerom al willens en wetens plat
tegen de getuygenisse van sijn eygen gewisse
oste conscientie / en tegen de supere waer-
heyt spreekende is. En wat al moeyte isse
aen vast; hoe moet hy sijn herffenen quellen;
Wat moet hy al vonden en listen te werck
stellen die liegen wil! Hoe dickwils word /
hy achterhaelt / beschaedelijck berispt / en
wat moet hy een stijf onbeschaemt aensicht
heb.

hebben! Nu ter oorzaeck dat ghy wilt stof-
fen van Edeldom / so moet ick u hier eens
een drollige strijt-reden verhalen / die ick dese
dagen hoorde tusschen een Soldaet met
een Boer. Den Soldaet roemde en noemde
hem selven oock een Edelman te wesen /
waer op den boer seyde: Ik meynde dat sig
selven te prijsen oft te roemen van Edel-
dom / onedelheyt en sots werck was. Dus
twijffel ick oft alwaer is / dat gy een Edel-
man zijt: en ick bid u wilt my eens seggen/
waer aen dat ick een seker edel mensch ken-
nen magh. Den Soldaet antwoorde: dat
is klaer genoegh te kennen aen ons maniere
van doen: want het betaemt ons Edel-lie-
den / dat wy ons niet so nedzigh en houden
als andere menschen / dat wy niet so ge-
meyn zijn met andere gemeente: dat wy
uytmuntende gekleet gaen / dat wy gediend
wozden: Dat wy heerschen en gebieden dat
wy ons meer laten achten en eeren dan an-
dere: dat wy geensins de minste en zijn: en
dooz al niet toelate datmen ons op de teenen
creed / oft in 't minste onse maniere van doen
berispt: Want Edel bloet kan dat doch niet
berdzagen. Den boer antwoort: my dunckt
dat gy noch vergeet te seggen / datter oock
veel onder u-lieden zijn / dog 't kan wel we-
sen / dat het hem oock so betaemt) die hen
den dagh den nacht? en van den nacht den
dag maken / want sy verquisten 's avonds
den tijd met geselschappen / en 's moz-
gens

gens bykans tot den noen met slapen: wat
souden sulcke edel zijn? daer sy den alder-
edelsten tijd (welck den heerlijcken morgen-
stont is) so onnuttelijck verlijpen en ver-
liesen? Komt het dan datse eens peynsen te
gaen in Gods-dienst (daer men se selden siet)
so schickense daer 't laetst te zijn / maecten
dat so kort als sy eenigsins kommen: verlij-
ten ondertusschen daer noch den tijd met
klappen en gabberen / met den rugge nae
God gkieert / en het aensicht gints en her-
wacrts na de wereld dzaeyen: komen daer
meer om malkander te groeten / dan om
Gods-dienst te bereeren / daer se qualijck
een knie en een ooz te mogen buigen. Dza-
gen veel minder opsicht oft ontsagh aen de
tegenwoozdigheid Gods dan haer dienaers
aen haer moeten doen: verstooren alsoo de
debotie van andere / geven een ver argernisse
en een seer quaet exempel aen de werelt Van
dact haesten sy haer aen 't banquetten?
dobbelen / tusschen jagten en bochten heele
nachten ober / volgen hun lusten in groote
oberdaed: maken veel schulden / laten hun
werck-lieden en andere dienste schuldig zijn/
maenden en jaren naloopen om de betalin-
ge. Maer blijven dat eventwel edele men-
schen? dat is bezre boven mijn boers ver-
stant: Want als wy Lant-lieden so doen
so seyt men / dat het ongeschikte botte boeren
werck is: dan ick verwonder my seer ober
twee saken in dit punct. Ten eersten / dat
G 2 so

fodanige Edel-lieden / die in veel saken (be-
 sonder in de naem van Edelheyt) so trots
 zijn datmense niet eens raken mag / noch-
 tang in dese sake so nedzigh en ootmoedigh
 zijn datse haer alleen met de naem van edel
 te vreedden houden die haer bupten haer ver-
 dienste maer gegeven word dooz beleef-
 heyt van andere: En laten de Edele daden
 aen veel slechte gemeynte. Ten tweeden:
 Datter sulcke slechte menschen gebonden
 worden / die sulcke Edel-lieden booz waer-
 achtige edele menschen konnen achten / ofte
 ceren: Want my dunkt een groote dwaes-
 heyt te wesen / datmen yemant sal achten en
 eeren booz 't geene dat hy niet is. Den Sol-
 daet ontstact tot gramschap / hy streeck sijn
 hoed booz op / settende de hand op 't ge-
 weer en vzaegde: wel stouten onbeschaem-
 den plompaert / wat wilt ghy dan seggen /
 dan de gene / die van edele vermaerde ouders
 geboren worden / altoos geen waeragtige
 edele menschen zijn: den huyzman dede sijn
 hoetken af / sijn beenken agter uit en vzaeg-
 de wederom: Met oozlof mijn Heer / de gene
 die van vermaerde neerstige ouders geboren
 worden / zijn dat altoos waeragtige neersti-
 ge menschen? Den soldaet seyde. neen boer /
 maer een naem van edel is aen de edele ou-
 ders / en so volgende oock aen alle hun na-
 komelingen gegeven. Den boer vzaegde / en
 dat den naem van naerstigh oock so gegee-
 ven ware / soudeme dan de luyje nakomelin-
 gen /

gen / die luy in der daet zijn / en ebenwel den
 naem van neerstig willen voeren / met regt
 niet bespotten mogen? den Soldaet seyde:
 wel stompert en wilt gy dan den naem van
 edele aen den eenen mensch niet meer dan
 aen den anderen laten? Den boer seyde / Ja
 ick seer geerne en hoe meer hoe liever / maer
 aen de sulcke / die sulcken naem sonder spot
 met waeragtige waerheyt mogen voeren.
 De Soldaet begost te schimpen / en seyde /
 Komt hier geleerden Huyzman / leert ghy
 my dan eens wat dat edelheyt is / ofte waer
 dooz dat somnige menschen sulcken naem
 voeren. Den Boer antwoorde: dat is mijn
 werck niet goeden krijsgman maer gy be-
 hoorst dat beter te weeten / want gy wilt een
 edel jonck Heer zijn. Maer dat ick (seyde
 den boer) Heer over ons Dozp ware / my
 dunkt ick souw onder onse boeren oock ver-
 scheyden graben van Edel-lieden naer mijn
 sin maken. Ick souw een wapen op stellen
 van dese vier deelen: te weeten / sulcke wijs-
 heyt / daermen sijn eygen ydele soete lusten
 mee kon in den toom houden / sulcken groot-
 moedighheyt / daer men sijn eygen quade ge-
 negentheden en dzyften mee kon vermeeste-
 ren: sulcken beleeftheyt / daer men de ge-
 meynen man kan mee overtreffen en deugd
 doen / besonder aen de gene die ons wat bot-
 telijck ontmoeten ofte onse vbanden zijn: en
 ten vierden / sulcken wacker en stoutighheyt
 ofte sulcke levende geestighheyt / daer men
 wat

wat besonders mede tot het gemeyn profijt kon doen. En dan so veel deelen / als p^e-mant van dit wapen kon winnen / so veel graden van Edeldom sou hy meer dan een andere hebben / en daerom souw hy na sijn waerde een heerlijcken naem voeren / en een edeler mensch genaemt zijn: wel verstaende so langh als hy het wapen bewaerde / en dat opentlyk gebuyckte: Maer als hy dit verstoft / verluysterde / en dooz sijn schuld niet meer wilde oeffenen / dan sou hy ook niet meer edel genoemt zijn dan een ander: gelijk als p^emant die geen meerder naerstighend gebuycken wil als een ander / die is in der waerheyt niet naerstiger / noch mach met recht oock meerderen naem van naerstighend voeren dan een ander / al is 't dat hy oock van naerstige ouders / oft selve al eens naerstigh geweest is. Den Soldaet seide: Hoozt geleerden huysman / om dat gy sulcken kloecken verstant toont te hebben van den Edeldom / soo moet ick u dit noch eens v^zagen / te weten. Soud gy dan geen fraeije heerlijcke v^zije Heeren en Edellieden hebben / als sy soo bedwongen moesten leven / en anders geen v^zyghent mochten genieten? souw dat niet slecht en slaefachtig zijn? strydende recht tegen de grootachtbaerheyt der Edelheyt? Den Huysman antwoorde: Souw het niet plat stryden tegen de groot achtbaerheyt der Edelheyt dat sulcke die v^zyheeren en Edel-

den

den willen wesen / als slaven souden gehoozsaem zijn: volgen en dienen haer eygen quade lusten / genegentheden en sotte d^zisten; noch daer over meerder heer schappye / ofte grootmoedigheyt toonen / dan de gemeyne slechte menschen? En waerom souden se dog Edeler genoemt zijn / als sy niet Edeler en doen dan andere menschen? Want alle grote namen en besonderde waerachtige waerheyt van goede loffelijcke deughden / die worden alleen dooz 't doen vercregen. Dus v^zere / beminde Suster / hoozde ick dit haeckelen en haeckelen tusschen den Soldaet en den Boer: maer ick meynt / indien dat den Soldaet een kloek treffelijck Edelman had gewest hy sou den Boer al lichtelijck overwonnen / en veel treffelijck redenen tot bevestinge en waerdigheyt van den Edeldom hoozt gebrogt worden. Maer gy liebe Suster / meugt (naer het seggen van dien boer) geensints van edelheyt stoffen oft roemen: Maer gy hebt al onedele wercken gedaen. Ghy arm ellendigh mensch / wanneer sult gy eens wijs worden?

Willemynten. Wanneer Suster? Siet van mi booztaen sal ick u volgen sonder missen: maer siet eens wat een schoon d^zeeff van bomen sullen wy hier ingaen.

Duyken. Dat is waer / en daer aen konnen wy bemercken ofte overleggen wat schoonheyt / dat wy binnen dat vermaert schoon Jerusalem binden sullen / daer onsen edelen

Willemynken wilt edelen Beminden ons verwacht. Ach onse heuglijken Sonne onsen waerachtigen edelen Prince! ach hoe waerdigh / hoe edel zijn u daden / hoe voorzichtig en wijsfelijk sonder vermeten! Hoe kloeck en heerlijk sonder troshopt! Hoe nedrig en vriendelijck sonder bebenusthepd! Hoe gediensstigh en profijtigh voor ons sonder verwijten is 't dat wy 't maer willen achten en bemercken / tot ons profijt gebuycken! Och hoe naersstigh behooren wy uw' waerdige edele daden te volgen / op dat wy u en uw Edel geselschap niet geacht oft gehouden en worden voor valsche pdele schijn-edelen. Ach wanneer sullen wy komen en verschijnen voor uw aenschijn? Want so lange als ick u mijn lieben edelen Bruydegom in u glorie niet sie / so achte ick het al niet wat ick hier hoore / sie oft heb. Dan also ick noch wat gedult moet hebben / so en weet ick nu niet anders te doen / dan beginnen een kiransken voor uw edele hoofd by een te boegen. Waer zijt gy liebe Suster? En wilt gy oock niet beginnen?

Geestelijcke Uptlegging.

Ondersoeckter. Hier valt al veel te seggen op Willemynkens kluchten.

Berklaerder. Dat is waer, sulck liegen, stoffen en poffen is een schandige sondige saken, daer de ziele door de tongh mede besmet word. Duyfken prijst de gerechticheyt en edelheyt van Christus naer te volgen.

Het

Het seventiende Beeldt.

Het ses-en-twintigste Capittel

Willemynken wilt een konste leeren om haest rijk te zijn, maer sy wordt bedrogen, en verliest haer beursken.

Willemyn- **H**elpt liebe Suster / helpt. ken. Duyfken. Wat isser te doen? Godt beware ons / gy gelycht wel een Coberesse. **S** **WIL-**

Willemynten. Nu my! Hoe ben ick ver-
schriekt! ick kan niet spreken.

Duyfken. Seght my doch / wat isser te
dorn?

Willemynten. Wat sal ik u seggen /
ap my / de lelijke hoeren. Siet daer in dat
oud verballen huys daer zijn twee of drie
vande geele Hef-wijven / die vande Egv-
tenaers: Sy riepen my aen / willen wy
geluck seggen: Ick was keurigh / en
liet haer in mijae hande sien / sy verhael-
den my wonderlijke saecken. Achter na
so komt daer een oude magere schudde-
bol met scherpe haecken / holle oogen /
zwart lanck ongekeemt hayz / een gerim-
pelde geele huydt / yselijck om aensien:
dese bood my aen eenige konsten te leeren /
daer ick seer haest en al mijn leven rijck
genoegh mee sou zijn? Want ick sou lee-
ren de Maen veranderen / de wind ende
het weder nu goed / nu quaed maken /
so ick selver wilde. Ick sou oock leeren
de doodt en geesten bedwingen om my
eenige verborzgen schatten te wijzen / en
noek te openbaren / waer men het vinden
sou so der let verlooren is / desgelijck
wat de upthomste van eenigen aenslag
wesen sal / daer en boven ick sou konnen
tot liesde verwecken al die ick wilde / en
noch meer andere saken. Ick docht /
mijn keucken is berept het wercken lust
my niet / wist ick nu door eenige lichte
konst /

konst / ofte list / alsoo aen rijcdom te
geraecken / dat sou een saecke wesen die
my dient. Daerom ick maekte met haer
verdrazgh / ende sy kreegh also mijn beurs-
ken. Maer sy waerschout my / dat ick
niet verbeert moeste zijn. Ik sepde dat
ick stout genoegh was. So begintse booz
eerst mijn hayz-blechten al los te doen /
daer na streeck en smeerdese my met eeni-
ge salve / ick en weet niet wat het was.
Doen schreeffe met een zwarte roede /
diese in de hand droegh / een rinck op
d'aerde / daer moeste ik midden in staen:
Doozt brochtse oock alderhande vzeemde
dingen in de rinck ofte cirkel / diese elck
op hui plaetse lagh / en na dat ick mer-
ken kon / so docht my dat het waren
leeuwen klautwen / honden oogen / wolfs-
tanden / bocks-bloed / ezels ooren / ver-
kens-stont / ende oock Pauwen pluymen.
Daer na steldese soek om den cirkel veel
zwarte brandende peck toozsen: Sy nam
een boek in de hant / van buyten en bin-
nen al zwart zijnde / daer veel bloedige
vzeemde teekens in stonden: Doen begost-
se te preutelen / te lollen / en boozt te
roepen: Ik zweere u by dese helsche te-
kens die in dit perk staen / by dese bloe-
dige handt-schziften in den boeck / dat gy
terstont hier verschijnt / gy slangen-kop-
pige Hekate / hekate / met u geselschap
dwaelster Nachtloupfier / Luyfstervink /
Weer-

Weer-maekster / Bet-weter / Tijdingstiek /
Bemoep-al / Meusgierigh en Krol-rijster.
Ik docht wat wonderlijk geselschap is
't dat sy roept? daer begoft 't te roocken
en op te Donderen alderhande vreemde
schimmen van afsgrifelijche Monsters.
Ick heefde / en 't bang zweet brack my
uyt. Ick vloogh uyt den cirkel / ick aen-
sagh geen roock of brandende toorfen.
Siet alsoo hebben my de peckige smook-
kende blanimen aldus toegemaecht? en
mijn hapt verbrant.

Duytken. O gy onnosel kindt / en sal 't
dan nimmermeer beteren met u? laet ghy
soo u beurs rooben? Werpt gy soo slechte-
wijck boort wegh 't wepnig dat gy noch be-
houden haddet / en laet gy u soo uytstrijken.

Willemynken. Ick meende die konsten
te leeren om haest rijk te zijn / en so veel
was het immer wel waerdigh.

Duytken. Ja wel arm wicht / siet daer
hebt ghy nu een van de konsten geleert /
te weeten: wat de uytkomst van dien
aenslag is / so profijtelyck zyn altemael
al-sulke konsten. En sagt gy niet aan 't
wesen van die Meesteresse / wat die kon-
sten souden worden? want dat sy so
lichtelyck aen rijkdom kon geraken /
wat hadden sy dan met u klein beurs-
ken te doen / en in sulken armelijck-
ken staet te blijven? Ick bid u Suster /
geloofst doch sulken verdwaeld viesse vassen
niet.

niet: sulke handelijckerijen / planeet lee-
sen / te misdragen / dromen gehuyt en
getier der honden / vogelen / en andere
bedriegelijke beuselingen / daer ghy niet an-
ders van kont krijgen / dan twijffelach-
tige ongeruste sinnen en groote beschaemt-
hepd. Och Suster / die ongeoorlofde
konsten en listige vonden zijn so haetelyck /
dat men liever sijn broodt mochte gaen
bidden? ja liever ongebooren zijn dan
sulcke te leeren: Want elck heeft daer een
schielck af dooz dien datse buyten alle
menschelijck vziendtschap en gemeynschap
zijn / En gy die leerende / soud dan me-
de met sulken geselschap achter land mo-
gen loopen. Ick bid u / weest doch eens
voorsich'igh / en haest u nu aen de Sibiere.

Willemynken. Suster / ick gae: Want
dit smeersel en desen zwarten roock staet
my tegen. Ick wassche ick supber my
met hert en sin! soep het is my leed dat
ick my soo heb laten bedriegen; Hoe
genoegelijck is de nettighepd! och hoe
wel smaectse? Siet Suster daer loopen
de Hup-wijben heen! het schijnt datse dien
hupsman van daer gedreven heeft. Siet
den Hups-man wenckt en roept ons:
Wat mag hy willen seggen. Laet ons eens
hy hem gaen? jae hy toont mijn bloemen:
O God sy geloofst / dank goede Hupsman.

Huysman. Ick lachten flus met u wat
de geele bullebacken u soo uytstreecken /
en

en so verbaest op de jacht hadden. Ick hebse van hier doen gaen / en peynsde wel dat gy dese bloemen (dooz hare bzabbelingen) hier had laten vallen.

Duyfken. Dat is waer goeden Hupsman / Godt wil u loonen / ende wil u bewaren. Liebe Suster? laet ons nu niet vertoeben / maer dien verlooren tijdt met neerstighepd in halen. Maer verscheyden saken / hoe veel verscheyden menschen / dan goede dan quade natueren / ontmoet een mensch op desen weggh; en een persoon die niet gewoon is te reysen / wat ongebal komt hem al over! hoe scherp dient hy booz hem te sien? Wat zijnder al quade wegen / quade slagen / steenen en plassen om te stronkelen / welk so veel tijds doet verletten. Ach dat onse reyse al volbzacht ware / en wy uyt dit groot perijckel van buyten blijven / verlost waren? Ach mijn Beminde / stelt my doch als een teken op u herte / als een teeken op u arm / en vergeet my doch niet. Ach mijn uytverkoren Heer / hoe bzolijck sal ick zijn / als ick ontslagen van dese perijckelen / u sal binden! Och hoe geluckigh als ick mag behouden / en u soet geselschap in rust / in bzede en sekerheyt genieten? Wel Suster / zijt gy al weder op den bzil? Hoe is 't dan mogelijk dat wy wel sullen geraken. Ik heb u nieermael gesept: Indien gy u niet wilt bedwin-

dwingen / noch laten raden / so konnen wy noyt rust noch bzede t'samen hebben / en gy sult oorzaeck zijn / dat wy malkanderen geheel sullen verlaten: Want ghy doet my te seer veel achterdeel.

Geestelijche Uptlegging.

Ondersoecker. Arm Willemynken, hier is sy selven uytgestreken en bedrogen Maer wat mogen die dingen bedieden die de To-veresse in dien rinck brochte.

Berklaerder. Die door sondige werken winst en profijt soecken, sullen altoos haer bedrogen vinden. Het toover gereedschap in dien rinck gebrocht, dat zijn de tekens van de seven Hooft-sonden, welcke sonden, gebruykende, en is geen wonder dat men door den Duyvel vervaert wort, en sijn ziele vuyl maect. Doch Willemynken door de Biechte haer suyverende, krijgt nog eens haer goede wercken wederom. Duyfken beklaegt al de perijckelen der sonden die een mensch in dit leven ontmoet.

Het achtiende Beeldt.

Het seven-en-twintigste Capittel.

Willemynten wilt den Prijs winnen met wulpsche lichte liedekens te singen, ende sy wint een Krans verrotte mispelen, die haer bekladden.

Willemynt-**S**uster kijf niet / maer siet wat ken. **I**ck hier heb.

Duyf-

vuyle Liedekens singen. 161

Duyfken Waer hebt gy geweest? En wat ist dat ghy hebt?

Willemynten Profijt winst Suster het zyn schoone mispelen.

Duyfken. Hoe komt gy aen de mispelen?

Willemynten. Siet daer in 't eynde van 't Doorp / om den hoeck in 't straetken / daer waren eenige Meyshens aen den ronden dans / en songen om prijs onder desen hoedt van mispelen: Hey peynsden ick / ick sal wel beter singen? En ick hies aen en songh een seer vziendelijck liedeken / daer dede ick als de omstanders laechen / en so heb ick desen prijs gewonnen.

Duyfken. Wat was 't booz een vziendelijck Liedeken dat gy gesongen hebt.

Willemynten. Wat het booz een Liedeken was! dat is al evenveel / ick hebber den prijs mede gewonnen.

Duyfken. Maer sommigen winst dooz sommigen oorzaecken gewonnen en deugd niet veel; waerom wilt ghy niet seggen wat het booz een Liedeken was.

Willemynten. Om dat ick weet dat ghy so vies zijt / en ick dichte dat ghy weder kijven sult / oock is 't niet nodigh te seggen. Seker Susterken weest gerust / wat wilt gy daer aen weeten / 't en is niet van noode.

Duyfken. Waerom sou ick over wel singen kijven? Men magh wel vrolijk singen / als de liedekens immers booz al niet quaed maer stichtigh zyn.

Wilt-

Willemynken. Ja geestig was 't / maer van quaed of goet daer en weet ick niet besonders af te seggen dan daer liep so wat luchtigh of kluchtigh om te lachen mee onder / het welck sy geerne hoorde : en als men weet wat den lieden behaegt / so is 't eene sekere abelhepd / dat men hem daer na weet te boegen / dat weet gy immers wel.

Duyfken. Ick sepde van geen geestig / ick segh stichtigh / maer laet 't geestigh en stichtigh te saemen zijn / wilt my doch eens seggen wat 't was.

Willemynken. Wel / als ghy dan soo keurigh zyt / hoozt dan toe / ick sal 't u eens booz singen aldus gaet 't : Een Venus dierken heb ick upverkoren.

Duyfken. Hola / wat is hier van Venus ? Het is genoeg van sulchs : Wat buyser Liedeken is dat ? God zegen ons blijft gy dan al eben sot / is de goede vermaninge van de Gesanten alreeds vergeten / die ons waerschonwden dat wy geen tijd met ydelhepd verliesen souden.

Willemynken. Geen verlies Suster / Ick was begeerigh na winst / en heb desen prijs gewonnen.

Duyfken. Gy hebt wat schoons gewonnen / door u begeerte en lichtveerdigh Liedeken. Gy segt lieve Suster / dat sy sulchs geerne hooren : 't Is waer God betert dat sommige lichte schuyten nemen daer vermaeck in : maer hebt ghy u liever te volgen
na

na het vermaeck van sulcke lichte ydel ruyten / dan na het behagen van de gelijcke treffelijcke menschen ? oft neemt ghy in sulcke soele wulpshepd selver oock vermaeck : so toont ghy dat ghy selver mede sulck een ydel lichte schijn in uw herte zyt. Siet oock hoe hebt gy u alreeds beklad met desen verrotten winst : waer wilt ghyse nu laten ? geestse daer de verkens : Want 't is dog verkens kost / met verkens-sang gewonnen.

Willemynken. Ha / daer liggense dan : En docht ik niet wel dat gy weder preutelen soud : Ick magh nergens na mijn sin wat profijt doen / oft eenige vermakelijckhepd hebben.

Duyfken. Komt / wilt ghy waerachtige vermaeckelijckhepd met singen hebben / ick ben te vreden en sal u helpen : maer laet ons dan een waerdigh genoegelijck Liedeken aenbeerden. En niet beter dan 't Liedeken van 't Hofgezin van onsen Beminden / als hy gebooren wiert / als alle 't Hof verheugt was / alle dienaers besigh groote en klepne Hansen op de beenen waren. Voeren en koningen hem quamen groeten : elck verwondert / elck verblijd / elck al singende loofden Godt over de blijde geboorte van haren en onsen Prince / die met sulcken verlangen verwacht was. Elck na hun gelegenthepd bragten hem door liefde en blijdschap eenige goede giften en gaben. Och hadde ick mede tegenwoordig moge wesen / als gy mijn toe-
ko-

komenden Bypdegom, so met Lof-sangen en singen vereert wierdt / en geweeten had dat ick nu weete / wat vereering sou ick gebragt hebben ! Mijn wille en begeerte / mijn lijf en ziele / mijn dienst en daden souden booz u gereet zijn geweest. Maer waerom segge ick in dien tijd ? 't Is noch tijdt / en noch sal ick het doen / want gy zijt den selben / en hebt my nu nu liefde bekent gemaect. Daerom sal ick u dienen met vperige liefde / ick sal Liedekens tot uwer eere singen / met een verheugende gemoed / ghy zijt mijn meester / en ick ben u Quisken ick blieg tot u / ick ben nergens t'huys dan by u want ick behoor u toe / en niemant anders. Och wat heb ick binnen Jerusalem ? En sonder u wat heb ick gewilt op der aerden ? Ik bid u / lieve Suster laet ons blijdelijck die wacker te werck stellen / en in plaetsen van dien verzotten mispel-krans een welriekende bloem-krans aen onse lieve Bypdegom brengen ; die sal een veel groter winst een aengename en veel loffelijker prijs zyn.

Geestelijcke Uptlegging.

Ondersoecker. Willemynkens prijs met singen gewonnen wordt weynigh geacht.

Berklaerder. Dat geloof ik wel, want sy heeft haer ziele met sondige vuyle Liedekens besmet, en misschien de toehoorders oock. Maer Duyfken wil ter eeren van haeren soeten Christus singen, wien sy vierig bemint.

Het

Het acht-en-twintigste Capittel.

Willemynken wilt de bloemen laten om het seggen van de menschen, maer Duyfken wilt noch meer vergaderen om de liefde van haer lief.

Willemyn- **G**hy dzilt my wel met dat ken. Bloemen plucken : wat mach 't volck pepsen en seggen / dat wy altyt sulcke slechten queselerpe booz handen hebben ? Ick ben daer in beschaemt want veel volcks spot en lacht 'er mede / ja sy walgen daer bykans af om datse so gemeyn zijn / en seggen / wy sullen zwaermocdig worden vandit semelen / dat wy anders geen vermakelijckhepd soecken.

Duyfken. Goede Suster / laetse daer al seggen datse willen / wy behoeven het ons niet te beschamen / want het is een edel / en supber werck / dat dikwils Koningen en Princen doen ; ja veeltijds zijt ghy Koninginne en debote Mevrouwten met bloemen verciert ; ons is oock veel meer aen de bloemen gelegen ; om de goede jonste van onsen beminden te verkrijgen en hem vriendschap te doen / daer alle onse welbaert aenhangt / dan aen 't segge van sommige onnutte spotachtige menschen. Van gelijcken en wilt u dog niet laten wijs maken dat wy van bloemen plucken sullen zwaermocdig worden : Want dat is tegen alle reden / door dien dat de bloemen de menschen verheugen van buiten

ten

ten met haer wonderlijcke schoonheyt / en van bliken met haren uytremenden soeten reuck: soo datter oock geen genoeghte ter wereld aen ons sulcken aengenamen naesmaeck kan geven als de supbere bloemkens doen / bysonder als wy die plucken om de liefde van onsen beminden Bruydegom.

Willemynten. Ghy overwint my / Suster wat sal ick meer seggen? Wat heb ick oock met 't geckaek van 't volck te doen: komt laet ons noch wat plucken: siet daer heb ick noch drie of vier.

Duyfken. **O** Suster / dese zijn alle seer droogh en mager.

Willemynten. Suster / ick sal op een ander tijd beter binden / wy hebben nu groote haest / dat weet gy wel.

Duyfken. Wilt ghy u dan so haesten / so mogen wy t'avond dan aen onsen Beminden op-offeren het best dat wy hebben. **O** mijn Beminden / ghy weet en kent onse ontwijshedyt en onse versumpenissen zijn booz u niet verbergen / want gy by ons zijnde hebt onse natuere en vergetelijckheden wel leeren kennen: gelijk u edele goede natuere / dooz uw verkeeringe met ons en onse goede gebueren: ons oock wel bekent is geworden: soo dat mijn hert noch blamt en verheugt / als ick pepse op uw wonderlijcke groote deughden / als ick hoor de getuygenisse van uw' overtreffende beleefthedyt / behulpsaemhedyt / ende vriendelijcke trouw

trouwherthigheyt; ja dat 'er in ons landt noyt diergelijken Jongman gehoozt gesien oft gekent is / 't geen gy dooz uw mildadigheyt wel getoont hebt / onder allen eens / doen ghy mede ter Bruiloft genood waert / daer ghy alle het geselschap (maer besonder den Bruydegom met de Bruyd) so wist te vereeren en te verheugen dat elck wel grootelijcks verwondert was / waer van al de wereld noch weet te spreucken. Deshalven is 't geen wonder / dat alle de dochters van Jerusalem / u mijn lief (in sulken waerde houden / alle haer gesichten / alle haer gedagten alle haer t'samen spraken / ende al haer genegentheden op u spelen. Wel gelukkig agten sy haer dat sy u geselschap genieten! Maer hoe gelukkig zijn wy / dat gy ons bemint en ons tot u roept / met wat een begeerte behoozen wy tot u te blieden; met wat een bzeugd en naerstigheyt aen u een uytgelesen bloemen-krans te bzingen. Dus / liebe Suster / laet al de spotters seggen datse willen: ik seg noch eens / dat ik sal staende houden tegen al die wil / dat onsen beminden Bruydegom boven alle de andere waerdigh is den Bloemen-krans / den Lelien-krans / en den Lautwerier-krans te dragen.

Geestelijcke Uptlegging.

Onderzoeker. Willemynten heeft veel stoure stucken bedreven, maer hier schijntse beschaemt te zijn. En Duytken daer tegen ontsteekt hier met stoutmoedigheyt.

Berklaerder. Veel menschen sijn stout, vrymoedig in sonden te doen, maer in Godvruchtige wercken, die slecht en simpel schijnen, sullen sy haerschamen, Duytken wordt hier hoe langs so vieriger in de liefde Godts, wil veel goede wercken vergaderen, en ter eeren van haren Beminden Christus daer een kransken af maken? want sy weet dat hy waerdig is bovenal dat 'er is.

Het negentiende Beeldt.

Het negen-en-twintigste Capittel.

Willemynten is begeerigh om te klappen ende snappen; soo word sy van een Klappaert vuyl gemaect.

Willemynten. **S**iet hier liebe Suster / hoe ik gebalsemt ben.

D

Duyt-

Duyfken. Waer hebt gy nu weder geweest / en waerom volght gy niet haestigh / gelyck gy wilde / doen wy bloemen souden plucken?

Willemynken. Ick worde belet: want siet daer aen dat Jonckers huys in de tralle / daer was een Papegan die wist wonder stukken te klappen. Ick bleef wat staen / en was begeerigh om te hooren / vzaegde of het al waer was dat hy scyde. So sit daer boven op 't huys een opebaer dien dieffchen laugh-beck spuyt van boven neder ons beyden recht op het hoost en dus al ober al.

Duyfken. Dat is den rechten loon / daer heeft den eenen klappaert den anderen vuyl gemaect. Uw klappaert is dooz sijn selfs klapperen van een anderen klappaert vuyl gemaect. Gy als klapperen begeerigh in 't hooren / zyt dooz deselve oorzaeck even eens bedraft. Siet hier nu al wederom so veel tups verloren / en alle uw' bloemkens zijn mede bijkans bedorven. Gaet doch terfont aen de riviere en wascht u selven / met oock utwe bloemen.

Willemynken. Wat / wat / dat ik dus besprekelt ben: o goede riviere hoe wel komt ghy my altoos te pas! Wat wesen sou ick doch hebben / indien ick dit water niet had. Siet suster ik ben nu met mijn Bloemkens wederom schoon; Och wat een vermaeck is 't als men so supber gewassen is.

Duyfken. En is 't niet waer Suster / dankt

dankt den geber van dit water: laet ons nu voort haesten / want den avond sal ons onderloopen. O dat wy altyd neerstigh voort gingen? Wat souden wy in korten tijd al wegs af leggen / hoe genoegelijc hoe vriedelijck hoe luchtigh souden wy ryfen / wat souden wy altyd winnen en hoe souden wy onse stukken op 't boozdeel hebben. Och hoe verskert en hoe nettekens souden wy konnen komen by onsen Beminden? Waer zyt gy Suster / volght gy oock?

Willemynken. Ja ick Suster / na myn best vermogen / maer het begint hier so berghachtigh te worden dat valt my moejelijck / het doet my steenen en wel te degeden rugge achter wpt steken.

Duyfken. Neemt suster / versterkt u met dese goede Confituren die onsen Beminden ons daer toe gegeven heeft en schept doch een wackeren moed / wy sullen 'er haest zijn / dien weg begint seer te korten. O mijn Beminden / ick verlangh soo langh soo meer / wie mocht my geven dat ik u binten boude / en dat ik u mocht kussen. Och hoe aengenaem soude my dat zijn / en wat een vermakelijckheid is my uw' soete liefde / hoe ickse meer smaect hoe ick tot deselve meer hungerigh en dozstigh ben / so dat ik niet anders kan begeeren dan u mijn beminden. Komt / bid ick / beminde Suster / laet ons onsen Beminden kloekelijc volgen / waer zyt ghy? Och! sp is al wederom verdoolt gelooopen.

Geestelycke Uytlegging.

Onderzoeker. Dese vuyligheydt komt heel onverfiens op Willemynkens hals.

Verklaerder. So onverdachtsmaeken de Klappaerts en klappeyen malkanderen vuyl, met de hatelyke sonde van achterklap, en veel andere ydele onnutte woorden, daer men voor Godt soo scherpe reekeninge sal moeten geven.

Het twintighste Beeldt.

Het dertighste Capittel.

Willemynken wilt een Gierigaets Spaerpot koopen, en stelt haer in perijckel om haer met slyck te besmetten. Sy wil een Simme belachen, die al verlooren arbeydt doet, en Duyfken beweent haer dat sy de simme so gelyk is.

H 3

Wil.

Het

Willemyn-**H**ier ven ick **S**uster / in dese
ken. **P**ottebackerye / ick moest
eens sien watse hier maeken oock meynden
ick een spaerpot te kopen: want mijn booz-
nemen is nu / ick sal 't al by een schzapen en
vast houden dat mogelijk is / al eventwel
hoe dat ick 't krijgen kan: had ick mijn no-
ren oock noch behouden / ick sou so sot niet
zijn: dat ickse dien Jongen oft perrant so
lichtelijc geven sou. En also ick hier binnen
home so vinde ik hier een **S**imme / die doet
my lachen met haer sotte hueren met spot-
ten en gekken wil sy alles na bootsen maer
het is dog al verloren onnutten arbeypd wat
datse doet.

Duyken. En ghy doet my weenen: dat
ghy den **S**imme so gelijck zijt: want het is
al verloren en tijd verlies / wat dat gy oock
doet. **G**y wilt alle dingh versnuffelen / maer
vergeet u selven / gy wilt op de **S**imme schim-
pen / haer belacchen / en pepst niet dat gy
selver duysentmael meer spot-waerdigh
zyt. **D**aer-en-boven soo begint gy hier nu
met gierigheit booz te komen stellende u al-
daer in sulcken per pkel om u met klyp en slyk
te besmetten. **A**lsoo doende sou dan geen
foozte van vuylichgheddt gebzeken / ofte gy
soud 'er wel u deel af gehad hebben. **H**et sou
aen onsen **B**eminden seer aengenaem zyn /
dat wy om synent wille syn edele goedda-
digheyt volgden / en deypden onse slechte sa-
ken / die ons op den weg gedienc hebben aen
ande-

andere arme **P**elgziens / bezoutwende de
macht ende mildheyt van onsen **B**eminden
so groot / dat ons by hem niet sal gebzeken.
Dus beklaecht niet / dat ghy aen dien ar-
men **J**ongen de noten gegeven hebt / maer
beklaecht liever u onbestand / dat gy in 't
eerste u kencken soo onnuttelijck verquist /
en met den voet gestoten hebt / dien wy doen
ter tijd noch op den wegh mochten van
doen hebben. **M**aer nu by een te schzapen /
en alles so vast te houden dat sou also groot-
te dwaesheyt zyn / als doen den overdaet
was. **I**k bid u komt doch voort **S**uster /
myn herte begint te beven. **M**yn waer-
digen **B**eminden **B**urdegom / gelyc een her-
te begeerte heeft naer de fonteyne der wa-
teren / alsoo heeft myn ziel begeerte tot u!
Ach myn licht en al myn leven. **W**aar zyt
gy **S**uster / komt ghy oock voort?

Willemynken. **I**a ick / maer seker deesen
wegh ofte bergh valt my hart en pijnlijck:
wat plaegh is dat / 't is onmogelijc dit over-
te komen. **H**oe zijn wy doch in desen moeije-
lijcken en lastigen wegh geraecht? andere
Meynskens hebben 't so goed / so gemak-
lijc / leven sonder pijn / sonder sorgen in alle
breughd / en wy reysen dus met raa- bzaken
alle den dagh in duysent verdzieten / en nu
noch ten laetsten met dese groote pijnlijke
vermoeythepdt; **I**s dit niet een schandige
onverdrazelijcke quelligh die hy ons aen-
doet met sijn roep / ons lockende op desen
harden

harden wegh? Is dat de liefde die hy ons
dzaeght? Wie sou dat so kommen achte ofte
dit dus kommen volharden?

Duyfken. Ik bid u mijn goede Suster /
laet u nu den wegh niet verdzieten / noch
wilt niet onverdztetich kreunen of knozren.
Maer laet ons dancken ende wel groote-
lijcks prijsen sijn goedsadighepd / die ons
door desen korten weg en moeijelijckhepd ge-
roepen heeft tot sulcken grooten geluk. O
overgroten Weldoender / wat heeft u gedre-
ven upt u Rijk / upt u heerlijckhepd met u rust /
en upt u gemak? wat heeft u alle dese grote
lastighepd / slechte verwozpenthepd / dien ar-
heid en pijnlijckheid doen aemmenen? Wat is
doch de oorzaecke? alleen uw' hartgondige
liefde om ons tot u te bzengen. Noch ghy
en kreunt / noch ghy en klaeght eens over u
zwaer verdziet over u spottige versmaed-
hepd die gy geleden hebt / over uw' harden
wegh dien ghy gegaen hebt; welken wegh
u nogtans hondert-mael zwaerder getweest
is / dan onse reyse ons is! want het heeft u
zweet en bloed gekost gelijk wy wel genoeg
verstaen hebben. A teer lichaem en betaem-
de niet sulken arbepd / noch u Dzinclijcke
voeten en waren sulken wegh niet gewoon:
maer alles hebt ghy het verdzagen tot ons
profijt. Wat wondere goethepd bewijst gy
ons! wanneer men dit elk in 't besonder
overpeynst en weegt gelijk behoort / wat
menschē verstant kan dat begriypen? wat
reden

reden hebben wy dan te kreunen over onse
klepne verdzieten die ons selber profijtich
zijn? Och lieve Suster / wat souden wy kla-
gen? wat souden wy kreunen oft knozren?
neen och neen / laet ons volhertich blammen
en bliegen over alle verdzieten: en over alle
pijnlijcke moeijelijckheden: wat is doch ons
verdztet van een dagh of uurken reysen te
achten tegen het gene dat wy verwachten?
Onsen Beminden gaet ons voor / en heeft
ons dese versterkende Confituren gelaten /
die wy nu besonder moeten gebruiken /
want nu ist hoogh-noodigh om hem te vol-
gen. Og wat een liefde betoont hy ons / wat
een groot geluk gebeurt ons boven veel an-
dere; daer wy nu so na by zijn / want den
meesten weg is nu gedaen

Geestelijcke Uytlegging.

Ondersoecker. Dat is vreemt van Wille-
mynten, dat sy nu op t sparen wilt peynsen;
daer sy so na haren weg gegaen heeft.

Verkl aerder. Dat is een teken van de son-
de der gierigheyt, die veeltijds met den ouder-
dom oft in 't laetste van 't leven komt, en so
wordt den mensch door 't geldt of tydelyck
goed als met slyk besmet. Duyfken raed haer
van sulck goed wat te ontlasten, en aelmoessen
ter liefden Christi te doen. Willemynten
kreunt als onverduldigh zynde in den ouder-
dom, siekten, pijnen en quellinge van dit leven;
maer Duyfken troost haer me Christi bitter-
lijde, en den loon van den Hemel. ¶ 5 ¶

Het een-en-twintigste Beeldt.
 Het een-en-dertigste Capittel.
 Willemynken wilt van haer ey-
 gen daden op 't hoogste roemen, maer
 Duyfken vreesst den ydelen windt. Wille-
 mynken trots, wilt hooger klimmen dan sy
 vermag, waer door sy valt en blyft gevallen
 Duyfken. **S**uster / siet daer / ha? siet daer
 ik sie die heerlijcke Stad van
 Jeru-

Jerusalem God zy geloost. Ag mijn Be-
 minden hoe klopt mijn herte hoe bemint
 zijn uwz Tabernakelen? Mijn ziel begeert
 en blamt na de Dooz-hoven van uw' Huis/
 Ik ben krank van u liefde / en brande uyt
 ganscher herten.

Willemynken. 't Is seker een heerlijcke
 Stad: en laet ons wat hooger klimmen /
 sitten en besiense van verre.

Duyfken. Wat sou ons het bezre besien
 helpen / Neen / mi niet sitten lieve Suster /
 maer voort / och mi doch voort: en dat wel
 voozichtig: want den wegh is hier seer
 smal / en dese steyle hoge Bergen schro-
 melijck: Wy mogen hier niet veel ter zijden
 lopen / noch vooz al niet hooger klimmen
 dan 't nodig is. Men weder-zijden is een
 afsgrifelijcke diepte / en wy hebben wel ver-
 staen dat den windt op dese hooghte dikt-
 wilz seer verheft so dat het hier met perije-
 kel is; ja datter sommige te vermetelijc in
 't klimmen geweest van boven neder gebal-
 len: en hun leven verloren hebben.

Willemynken. Maer wat een wonder
 geboutw en schone Landsdoutwe is dit! Hoe
 veel verschilt dit by ons Land! gelijk ook
 den eenen mensch by den anderen verschilt:
 want had onsen Dyer in ons geen meerder
 volmaeckthept ofte geestige adelhepdt ge-
 sien als wel in andere Meyshens by sou op
 ons so niet verliest geweest hebben.

Duyfken. En vreesden ik niet / dat den
 D 6 Wint

Willemynten wilt haer
wint verheffen sou? God bewaert ons wat
pdele wind is dat! Komt voort Suster en
zwijg doch: want onse bloemen zijn seer
wepnig/en sy deugen niet veel: maer also
wy geen beter en sien te krijgen so bewaert-
se doch wel/datse hier niet weder vuyt be-
stoben worden. Gy weet het immers wel
dat wy hier komen alleen dooz de liefde en
goedheyt van onsen Beminden: want hy
heeft ons (gelijck wy dickwils vermacnt
hebben) so heerlijk gebzijd/geroepen en
geholpen om ons in sulken heerlijken staet
te stellen.

Willemynten. Dat is geen wonder want
hy heeft wel geweten en verstaen onse vol-
maecktheyt / (indien dat men het seggen
mocht/maer sonder dat/geloost seker hy sou
so veel moeyte niet gedaen hebben.

Duyfken. **O** Suster / wilt gy noch roe-
men van onse volmachttheyt? Heyst gy niet
op al de boozede gebzeken en quade parten/
daer en boven / wy moeten seker bekenen/
indien wy geen versterckinge dooz sijn Con-
situren hadden gekregen / so hadde 't im-
mers onmogelijck dooz ons geweest tot hier
toe te komen.

Willemynten. Ick hoor wel gy wilt het
hem al toe-schrijven: en sullen wy dan geen
hebben / dat wy sulcken zware reyse (dooz
onsen kiloecken moed) so blytigh volbragt/
ou alle dese kostelijke bloemen so naerstigh
vergadert hebben?

Duyf-

Duyfken. Volbragt en vergadert / ja /
maer dooz hulp van sijn versterkende Con-
situren.

Willemynten. Ick weet van geen hulp
der Consituren / ik seggh plat uyt / en 't is
waer dat wy selver met onse wackere en
stercke voeten desen langen wegh gegaan /
en alleen desen moeyelijcken Bergh dus
hoog op-geklommen zijn. En komt met
my / ick sal u toonen dat wy selver alleen
sonder sijn Consituren (daer ik de byas af
heb) noch hoger kunnen klimmen en sullen
klimmen. Siet daer ick klimme u dooz.

Duyfken. Hy goede Suster / en klimt
doch so hoogh niet / daer is seer stercken
wint. Ick bid u weest gedachtigh dat 't
verheffen ofte hoogh klimmen u eens so
schandig doen vallen ende doen vernederen
heeft

Willemynten. **A** my daer val ick achter
over ende breeck den hals / helpt Suster
helpt / wilt my doch bystaen.

Duyfken. Bystaen? Och dat is nu te
laet. Wat quaden val is dat! Siet u vermetel
klimmen doet u in den afgrond van desen
grouwelijcken kuyt ballen. Hier is geen hel-
pen aen.

Willemynten. Helpt Suster / hoorz ghy
niet? Helpt / ick bidde u / wilt my doch ha-
stigh helpen.

Duyfken. Haestigh soude ick u geern hel-
pen / datter hope waer van eenige baet te
mogen

mogen doen: Maer hier is 't heel gedaen.

Willemynten. Wat duncker is dat geseyd? Sult ghy my dan laeten in desen be-
nanden noot?

Duyfken. Ick schrick van uw roepen en
van uw val/ Suster: Wat wilt ghy my van
verlaten beschuldigen? Ghy hebt u selven
in dese verlatnisse gezocht.

Willemynten. Waer is u Susters hert/
Siet waer dat ick so liggen groutelijck ge-
quest.

Duyfken. Helas! dat is my leet / en
God weet wat droefheyd dat ick in mijn
hert daer over gevoele.

Willemynten. Och is 'er eenigh medelij-
den of menschelijck gevoelen in u herte / so
bewijst'et mi in dese uytterste ellende / in de-
sen mijnen geweldigen pijnlijken noot.

Duyfken. Het medelijden perst myn her-
te tot suchten / en mijn oogen tot tranen:
Maer 't helpen is heel onmogelijck: Want
de plaetsen daer ghy zijt is te zeer duyfter en
diep; ick kan u niet sien / ja qualijck horen
roepen.

Willemynten. Wel moet ick dan hier
vergaen en ster oen duyfent dooden / sonder
eenige hulpe ofte troost?

Duyfken. O Suster u klachten zijn te
laet / en dat ick sulcks aenhore dat is my een
verloren pijn aengedaen: Mijn tijdt valt
seer kort / daerom ist hoogh nodigh dat ick
my selven versie / dus segge ick u adieu.

Wil-

Willemynten. Och mijn herte scheurt /
dat gy segt van my te willen lieeren

Duyfken. Het quietst mijn herte oock /
nochtans het moet so zijn / want ghy hebt
u van my gekeert / en niet alleen van my /
maer van al u lebens licht en welbaert een
droeben langen nacht is u nu aenstaende.
De Sondie daelt ick moet my haesten. Ik
segh u adieu den laetsten droeben en eenwi-
gen adieu.

Willemynten. Suster / ick roep u na /
ach hoorz dog / hoorz mijn bange stem mijn
pijn / mijn pers / mijn druck

Duyfken. Wat baet het oft dat ick hoor?
Het is my onmogelijck u te helpen. Och
mijn beminden Bruydegom / mijn Suster
is verloren. Hier vinde ick my droevig en
alleen: Het valt my hart also van haer te
scheiden: Maer wat sal ick doen? Nu heer
ick my geheel tot u mijn eenigen troost mijn
waerdigh leven. En also ick my selven niet
vertrou ja vreesse te kort te konien / so soekt
ick alle mogelyke hulpe / en roep aen uw
dienaers / aen mijn goede bespiederz datse
mijn hert-grondige meyninge / mijn uytter-
ste wille doch bemerkten / en aen u en u heer-
lijck Hofgesin verkonden. Hoorz gy getrou-
we bespiederz / besonder ghy die my in alles
gade slaet: Hoorz ick bid u bliet vooz uyt /
boodschapt en segh den Dochters van Je-
rusalem hoe ick haer bezweere / is het datse
mijn beminden vinden / dat sy hem bood-
schappen /

schappen/ dat ick van liefde quele. Bid ootmoedelijck dien grooten Vader der lichten / van dat klaer-lichtende Jerusalein / dat hy doch dooz sijn over groote medogende goedheyt om de liefde van sijn lieben Sone / my arm onnosel eenig Meyssken / eenig (seg ick) op dese schromelyken wegh beliebe te bewareu van de verbaerlycke dupsternisse / vooz het droevigh buyten blijven in den grouwelycken donckeren nacht. En wilt doch seggen aen mijn wel beminden Syndegom / dat ick met brandende Liefde dese woorden tot hem roep. Mijn Lief mijn uytverkoren Lief gy die daer binnen die groote Stadt / binnen dat stercke Jerusalein in volle heerlickheyt zyt / ick hier noch buyten in groot perijckel ick vertrou; ja ick weet dat ghy mijn komste met groote begeerte verwacht: Gy / die ook selver (dooz liefde) om mijnent wille in dese pijnlijcke moeplyckheyt geweest hebt. Ach gedenkt nu u zweet en bloed vooz my gegeven / om my te helpen en te roepen? dooz welken roep ick nu dus bezre met u versterckende Confituere / gekomen ben nu gebreekt my noch een koort epudeken hier haught het all aen alle mijn geluck / alle mijn leven ja alle mijn eeuwige welbaert. Ja roep uyt mijn benoude hoort / mijn uytverkoren Lief / hebt doch medelijden met my. Gedenkt / bid ick noch eens u pijnlijke lastige reyse / ag laetse my niet verloren zyn / maer voozt helpen: gedenkt al is 't dat

ende blijft gevallen.

't dat ick een arm Meyssken ben die van my selven gantsch niet vermag en niet waerdig ben in nu tegen voozdigheyt te komen / dat ghy my nochtans geropen hebt: Dat gy (dooz uwe onuytsprekelycke goedheyt) alle die moepte om my gedaen en my die wonderlyke groote eer bewesen hebt: Mo tot u eygen Synyd te kiesse. A eygen Synyd die op u woort vastelijck gelovende / nu tot hier toe gekomen ben: A Synyd die op u groote barmherticheyt vertrouwende in u sterckelijck blijft hopen. A Synyd seg ick / die met alle mijn verstand / met alle mijn krachten / en met alle mijn ziele u bemint. Ick kan niet voozder; ick bid u haelt my / want ick valle in slawte / en daer mede geve ick my geheel over met ziele en lichaem in uwe genadige barmhertiche hands: Och aensiet doch mijn goede wille.

Bespieders. Zyt hertelijck getroost Dupssken / komt wat tot u selven ende waekt op: Wy hebben uw sozgbuldicheyt op den wegh gesien: u supbere meyninge gemerkt / en uw vperige goede begeerte klaerlijcken verstaen / het welk wy getrouwelyck volkomelik naer u begeerte hebben gebootschapt. Dien barmhertigen goeden Vader beweegt zijnde / heeft het (ter liefden van sijne Sone) terstont geboden / en u beminden Syndegom ontsteken van Liefde / heeft datelijck ons belast / wel snel en dapper ons te haesten / om u met groote eerbledingh met bligtige

186 Duyfkens ootmoet helpt haer &c.
tige sozghvuldigheyt by te staen/ te helpen
en binnen te geleypden.

Geestelycke Uytleggingh.

Ondersoecker. Dit is wel een beklagelyck
ongeluck, tot het welcke Willemynken door
haer hoog klimmen gekomen is.

Verklaerder. Sulken grouwelijken son-
de is de ydele glorie, als men op sijn eygen
deughden, ofte vermetelyk op sijn selfs krach-
ten wil vertrouwen, waer door de mensch
de gratie Gods versmadende, valt in de uy-
terste ellende, gelijck Willemynken hier in de
diepte van de schromelijcke Helle. Maer
duyfkens haer ootmoedigh houdende, soeckt
door hulpe van de Engelen en Heyligen in de
gratie Gods te blijven, met Geloove, Hope,
en Liefde geeft haer ziele over in de handen
van haeren goedertieren Bruydegom Jesus,
en wort door d'Engelen in versekering van 't
Hemels Jerusalem geleydt.

Het

Het twee-en-twintighste Beeldt.
Het twee-en-dertighste Capittel.

Willemynken gevallen, deerlijck
gequest, mistroostig in droeve eensaemheyt
verlaten, en sonder hoope van eenige hulp,
of troost, beklaegt haer bangen staet.
Willemyn- **W**ee my / mijn suster heeft
ken **W**ee my / og wee my!
En

En wee over den dag dat ick geboren bent.
 Waer en hoe vande ick my hier gestelt / dus
 deerlijck gequetst / bloedende door neus door
 mont arm en been gebroken? Och onber-
 dragelijke pijn / en dat hier in dese schrikke-
 lijke diepte. Och wat plaetse is dit. Wat
 geruchte is hier. Wat bulderen / scheuren /
 kraken tieren. Wat storm hagel / en ontwe-
 der is hier tusschen dese wreede rotten? O
 scherpe steple klippen / hoe benauwt ghy
 mijn gemoed. O schitterende Blixem / hoe
 schroot ick my mijn herte. O schroomelijke
 Donder / hoe scheurt gy mijn herffenen. En
 wat een dicken bitteren solpher-roock / wat
 een fenijnige vergiftige lucht / wat heete ver-
 smachtende smoocken komen hier uit desen
 gront! O wat slangen wat serpenter / pad-
 den / monsters en verbaerlijke geesten. Och
 wat geselschap binde ick hier! Wie heeft opt
 dusdanige plaetse gehoozt gesien verstaen
 ofte gepepnt? Mijn hapren staen te bergh /
 mijn zenutwen krimpen / mijn bloedt ver-
 stijft / en een zweetende angst beklemmt mijn
 bange bozst. O naere diepen kuil! o bange
 lange nacht / met vresen overgoten wat een
 groufame duysternisse / peck-zwart en heel
 donckere / sonder hoope van eenige dag oft
 licht / dan allen van helsche blixem - pijlen /
 die my somtijds dese grouwelijcke plaetse
 en schroomelijke Monsters vertoonen. O
 droefheid wilt nu uytbersten met trooste-
 loose krachten / met diepe wremuedige such-
 en

ten / met ziedende heete tranen? want ik ben
 nu geduerigh in droefheit / en een levendig
 Lijck in duysternissen begraven by dit on-
 deraerts gespoock. Och was ik in myn ge-
 boozte versmacht / of in de weg verwozt O
 vermaledijde ouders / die my vsozt gebzagt
 hebt! Vermaledijde Boester die my opge-
 querecht heeft. Met recht mocht ick al wee-
 nende ter werelt home / en van jongs af mijn
 toekomende quaed beschrijven. O berge valt
 mozfelt en verplettert my: of ghy Blixem
 brijfelt scheurt en verbzant my / op dat'er een
 eynde zy van my elendigh droefschepsel. O
 wat een ongelijcken kans is tusschen my en
 mijn Suster: Ick meynde datse sot / datse
 dwaes was met alle haer quefelerp / doen sy
 so scherp op hare saken lette? Du sit sy ver-
 heben; Een Princesse / een uytverhoren
 Brujt van een uytstekende Prince / op't
 alderhoffelijckste vereert en vertiert. Daer
 tegen ligh ick hier in dese grondeloose grou-
 welijcke kuyl verwozpen en versmaed. In't
 opgaen van de Son begosten wy beyde te
 reysen; en in't ondergaen van de Son heb-
 ben wy beyde ons eynde: maer wat een on-
 gelijk eynde / al haer sinnen zwemmen in
 overbloedige vzeugd: al de mijne geperst in
 groote pijn. Sy heeft daer alle welriekende
 krupden / bloemen en soete reucken dat men
 magh pepsen. Ick hier dese onberdragelijke
 heete solpher-dampen en stinckende vuplig-
 heyd. Sy daer de lieffelijckheyd van ge-
 sangh

sangh / snaren-spel / en uytneimende nut-
sijck. Ick hier dit naer gehuyt van dese ys-
selijcke serpentes en snayrende Donder-sla-
gen. Sy de schoonheid van alle grootse heer-
lijckheyt blinkende kostelijckheyt landsdou-
wen / fonteynen / klaren Hemel en suybere
Sonne-schijnen; ik desen benauden donke-
ren kuyl / schromelijcke Blixem / en ver-
baerlijcke Monsters. Sy daer leckere mael-
tijden gesoden / gebraden broot wijn en ge-
supkerde Confituren / wat haer herte mag
begereen ik rase hier van hunger ver smag-
te van dorst / noch heb eenige hope van yet
anders te krijgen / dan walgen / woegen /
suchten en bange tranen sonder een druppel
waters tot laeffenisse. Sy daer met haren
bemide Bruydegom in ober soete heerlijcke
mogentheyt! Ik in dese harde klippen stee-
kende slangen bytende serpentes en smer-
tende bloedigen seeren. Och wat een onge-
lijken kans: Sy in volle weelde: Ick in
grouwelijcke ellende. En all' dat sy heeft
heb ick verlooren: Want in plaetse van dese
ellende mocht ik oock die weelde gehad heb-
ben / dat spijt my des halven sucht mijn her-
te; mijn oogen weenen / mijn tanden krijse-
len / mijn handen wzingen / treckende het
huyt uyt mijnen hoofde / maer al vergeefs:
mijn gemoedt ontstelt ende verbittert hoe
langh soo meer. Och mocht ick my wreec-
ken na mijn eygen wille / wat sou ick haer
en hem beyde doen? Wat sal ick mi anders
wensen

wensen / dan dat hy vermaledijt zy om dat
hy my geroepen heeft dat sy vermaledijt zy
om dat sy my verlaten heeft / datse beide ver-
bloekt en vermaledijt moeten sijn met al ha-
re weelde dat haer dit en dat scepden moet
met al haer geselschap datse versinken / ver-
branden / versmoren / met Land met Stad /
met Paleys / en alles datter omtrent is.
Maer wat baet al mijn getier? Het maecht
my een dul geraes: Mijn mont schuynt /
mijn oogen spannen / mijn hoofd schud / en
mijn vuysten rijpen / dus lijde ick een dob-
belde dulle pijn: nochtans kan noch en wil
ick die niet laten. Och hoe pijn mijn ont-
houdenisse / als ick dit en alle mijn voor-
gaende verbloekte soetigheyt oberdenck!
Hoe knaegt mijn verstandt met groote ra-
ferny / als ick oberleggh wat ick verlooren
heb / en waer ik hier gekomen ben. O hoe
wordt mijn gepeys t'elkens op een nieu ge-
quelt met dit te oberdencken / en datter geen
verlossing te verwachten is: Och hoe bit-
ter / hoe onversettelijck / hoe lelijk en hoe ge-
perst staet my elke quaedt bedreven stuck in
't gemoet. Hoe gestadigh tergt my elck be-
sonder / van de eerste faute tot de leste toe die
my woegen in 't herte / en wzingen ten
monde uyt. Dus ben ick gedwongen te roe-
pen en te klagen met een schreuwende stem-
me? O mijn geuitwende lamme slaperach-
tigheyt / mijn traegh versmadigt gelooben /
mijn slaetw spottende hoope / mijn koude
tamme

tamme liefde / mijn begecken der nettig-
heyt mijn onnut tyd-verquisten verst op-
de blaenwe bloemen / mijn gulfighbyzassen /
soete gynchel-spel sien / overdadig palleren /
lichtvererdigh andere veroorbeelen en ver-
smaden / ongeschick wilps grabberen en
houten ; mijn gedachten laten spelen op on-
eerlike danssen der stinkende boeken / ver-
heffen om dat ick wat gepresen was / waer-
neemen en valschen eed doen / om dat ick wat
bespot was / periculensen hogen staet bege-
ren spijrtigh verweeren / trotsigh tegen sij-
den en niet willen wijcken afkeerigh schou-
wen van arme elendige menschen ; wie sal
nu medelijden ofte hulpe aen my bewijzen ?
Och hoe mach ick beklagen mijn twistigh
kraackel-rockenen / mijn lusten en leckerrijen
domme verkeerden weg loopen / ongehoor-
same ongebeypdeltheit / beveysde beleest-
heyt / nieuwsgierigheyt om te weeten wat
andere doen verdwaelde soetheit van de vog-
gels in de lugt te vangen bespotten het wel-
doen van andere menschen / mijn Ezelische
luygheyt ydel eer-soeken van een kleinne
aelmoeffe / onbeleestheyt tegen de huerling-
gen / onachtsaemheyt op de waer schouwwing
der Gesanten / bedroggh / liegen / stoffen en
poffen / quade liste ofte konsten leeren vuy-
le lichte Liedekens singen : weldoen laten
om het seggen der menschen : vergeefs on-
nut klappen en snappen : onrechtvaerdigh
by een vergaderen en vast houden / bespotten
andere

andere sonder op my selve te sien / kintzen
en kintzen over de kleinne moejelijckheyt
van den wegh / versmaden der goede Consi-
tuten die ons tot hulpe ynt beleestheyt ge-
sonden waren / op het alder-hooghste yde-
lijck roemen en glorieeren. Och hoe magh
ik boven al verbloeken mijn trots vermee-
telijck hooger klimmen dan ick vermochte:
O ghyl Pelgrims die over dit gebergte na
Jerusalem rept / aenhoozt mijn ellendige
silachren : zyt gewaerschouwt ; en neemt u
gangen seker.

Geestelijcke Uytlegging.

Ondersoeker. Mijn herte schroomt van
dese Willemynkens klachten aen te hooren.

Verklaerder. Noch veel schroomelijcker
sal't gaen met de verdoemde mensch die eeu-
wigh in grouwelijcke pijn, Vader, Moe-
der, Maeg'chap, Vrienden ; ja God en
alle sijne Heyligen sullen vervloeken en ver-
malediden.

Het dyle-en-twintigste Beeldt.

Het drie-en-dertigste Capittel.

Duyfken binnen de voorstadt van Jerusaleem geraeckt zynde, wort eerst van 't Hof gesuyvert en daar na op 't rijckelyckste schoon gepalleert.

Duyfken. **A** My! die borstels zijn hart / die kam hapert en kraapt, en de

wort schoon gepalleert.

de loge bijt scherp maer 't vaegt ook schoon af. God zy geloost / dat ick myt dat groot pe-rijckel geraekt ben / Ach mijn Beminden / hoe verlangh ick ! Myt de diepten roep ick tot u met een groot verlangen? wannere sal ick koomen en verschijnen voor u aenschijn? Laet utwe ooren eens lusteren na de stem mijns biddens. Sal ick dan noch lang u aenschijn derben? Hoe sal ick 't koomen ver-
dzagen? Nochtans om u woort / en om sup-
ber voor u aenschijn te koomen / so sal ick dic
verdzenen? Want mijn ziele heeft in u ge-
hoopt van den morgen hoede tot den nacht
toe; en van dic supberen / kemmaen wijven /
van dic lang vertoeben sal eens verlossingh
wesen. Ik sal gesuyvert / gewasschen / en
hoben sneeuw-wit worden: En ghy mijn
Beminden zyt mijn toevlucht van de quel-
ling die my ombangen heeft. Ik heb mijn
oogen opgeheben tot de bergen / van waer
my hulpe gekomen is. Tot u heb ick mijn
oogen opgeheben / mijn Beminden / die in
Jerusalem woont. Siet gelijk de oogen der
linechten sien op de handen van hun Heeren:
gelijk de oogen der dienst-maeghden op de
handen van hare vrouwen / also sien mijn
oogen tot u mijn beminden. En had ghy
geen hulpe gesonden magh ick wel seggen /
en had ghy dat niet gedaen. doe mijn Su-
ster so tegen mijn opsonde (doense onber-
duldigh knorde dat wy flaetw en krechte-
loos op den weg souden worden; wederom
doense

doense wilde hebben dat ik met haer hogger sou klimmen dan wy vermochten) so had ick by avontueren nu mede al levende verflonden geweest. Mijn ziel gaet hier door een beecke : Maer by avonture sou hy daer gegaen hebben door een onverdazagelijck water. Du sullen alle volckeren seggen: de Heere heeft groote dingen met haer gedaen: En 't is waer de Heere heeft groote dingen met my gedaen: Ick ben blijde geworden. Die in tranen saeyen / sullen in verheugen maeyen. Al gaende heb ik ook met tranen mijn zaet geworpen: Maer nu komende / sal ick met blijdschap mijn schoben vergaderen.

Bespieders. Waer zyt ghy Duytken / zyt gy gereynigt? Hier komt den Opperhof-meester met alle het Hof-gesin om u na het Paleys te geleiden. Hier zijn oock drie edel vrouwen met haer kamenieren om u te palleren: komt hier in dese kamer / het Hofgesin wacht so langh daer byten.

Palleerdersen. Weest hertelijck wellekomm / suwer / en simpel Duytken.

Duytken. Ick bedanck u vriendelijck.

Palleerdersen. Met groot verlangen wort in het Paleys u komst verwacht / gelukkig zyt ghy / en wijselijck hebt gy gedaen. Wy sullen u voort geleiden en doen u genieten dat gy geloost / gehoopt en bemint hebt.

Geeft

Geeftelijcke Uytleggingh.

Onderzoeker. Het schijnt dat het Duytken hier ook al wat hart valt, met dit kemmaen en suyveren.

Verklaerder. De plaetse des Vageviers, daer de ziele van de pijn der gebiechte sonden en dagelijcksche gebreken gesuyvert moet zyn, sal al wat scherp vallen, maer het wort troostelyck versoet. Gelyk Duytken, die door de heylige Engelen verloft, en door Geloove, Hope, en Liefde, die sy met andere deugden geoefteat heeft, vergiert wort.

Het vier-en-twintigste Beeldt.

Het vier-en-dertigste Capittel.

Duyfken verciert zynde, wordt
feer feestelyck van 't Paleys gevoert,
waer door haer herte van vreugde ontste-
ken scheynt te vlammen.

Hofmee-
ster. **G**hy bevallige / aengename
Glangh-verwachte en wel be-
minde

wort na haer Paleys gevoert 199
minde Duyfke / ick komte van wegen uw'
Beminden mijn Heer en Prince om u wel-
lekom te heeten en met desen staet te geley-
den na 't Paleys; Creed op desen verheven
Triumph wagen: Pax sal agter opstaen en
den Laurierkrans met den Palm-tack
boven uw' hoest houden. Fama sieeckt haer
silbere trompet en op een witte hackeney
rijdse boozt uyt. Alle de dochters van Jeru-
salem in blinkende wit gekleed / met witte
brandende keersen: Alle 't hofgesta en edel-
dom / alle hooft-mannen en kloeckste hel-
den alle gilden geselschappen / Doctoren /
Raedsheeren alle Wethouderen en Ouder-
lingen / elk in hun besonder kleed / met bran-
dende toortsen vercierte peerden Baniere /
en Standaerden zijn al oydentlijk geschikt
na behoren: twaelf opgezponchte dochter-
kens in wit Satijn / sullen bloemen en wel-
riekende kroyden stroyen: Recht boozden
wagen sullen de Musikers met haer instru-
menten gaen en al uyt eenderhande gekleet:
Ter zijden sullen dese twaelf Pagien met
hun geschakeerde leveren / en gelaurier-
de hoofden gaen. Achter sullen de Be-
waerders met alle de gemeynen in goede
manierlijckheyt volgen: En also sult ghy
gevoert worden naer het Paleys daer uw'
beminden Byndegom u verwacht.

Duyfken. Daer mijn beminden Byn-
degom mi verwacht! ach wat woort is dat?
Mijn beminden Byndegom / wacht ghy

na my? Ick bedanck u Hof-meester: De se
 eere is veel te groot voor my siecht Meys-
 ken. Wat wonder dingen zijn dit? Wat eer
 geschied my hier? Aldus gelepd te worden
 na het Paleys van mijn Beminden: Maer
 boven al hoe sal zijn Menschijn hoe sal doch
 sijn minnelijck menscheijn wesen? Du sal ick
 hem immers sien / nu sal ick hem immers
 genieten nu sal ik komen in sijn tegenwooz-
 digheyt daer ick so lang naer verlanct en
 so menighmael om gesucht hebbe / Nu sal
 ick na mijn verlanen verbult worden / na
 dat nu' Glorie my sal vertoont worden.
 Ick sal my verheugen en seer verheugen in
 uwe glorie / en u verblijdingh is alreeds in
 mijn heel: alsulcke eer doet gy my met alle
 uwe Vynden. O wat eere / wat waerdig-
 heyt / wat een on-uytsprekelijcke glorie ge-
 niet ik hier / voor mijn klepne verstaetheyt
 op den wegh geleden! Wat een groote heer-
 lijckheyt voor mijn klepne ootmoedigheyt!
 Wat een rijckelijcke kostelijckheyt voor mijn
 klepne goedwilltge armoede! Oeh wat een
 vergelding voor mijn soete liefde. Siet daer
 is 't Paleys / het schijnt in brand te staen
 van alle het Dyer-werk: Oeh also brand
 mijn herte oock. Siet daer komt mijnen
 Beminden! Ho, siet daer daer komt hy my
 in 't gemoet met sijn geselschap. Onder set
 my met bloemen / omset my met appelen /
 want ik bezwijck van liefde.

Geeste-

Geestelijcke Uptlegging.

Ondersoeker. Dit gaet wel treffelijcken
 en eerlijck met Duytken.

Verklaerder. Nog en is 't in het alder-
 minste niet eens te gelijcken by de over-
 groote eere die een ziele, in den Hemel
 komende, genieten en ontfangen sal.

I s

Het

Het vijf-en-twintigste Beeldt.

Het vyf-en-dertigste Capittel.

Duyfken wort blijdelijck van haren beminden Bruydegom ontfangen, en binnen geleydt zynde, wort van alle het Hofgesin wellekom geheeten.

Bruydegom. **A**ch mijn ziele!
Duyfken. **A**ch mijn God!

Bruyde-

haren Bruydegom ontfangen. 203

Bruydegom. Ach mijn ziele / hoe heb ick verlanght!

Duyfken. Ach mijn Godt / hoe heb ick gesucht!

Bruydegom. Komt mijn ziele: vermaecht u sichten / zijt hertelijck wel-gekomen.

Duyfken. Dancā mijn Godt / mijn lieve leven / zijt hertelijck wel gebonden. **O** mijn troost / ghy kust my met u Goddelijcke gebalsemden mondt / wel-riekende na de alderbeste Salven: hoe sal ick dit verdienen.

Bruydegom. Het is mi al verdient: Maer waer is u lieve Suster mijn tweede uytverhoren pant dien ick oock waerdigh geacht heb: om mijn lastig: reyse mede booz haer te volbrengen / haer te roepen / te noden met kostelijcke giften / oock dooz Gesanten en sterke Confituren te locken mijn rijckelijck Hof mijn Kroon en mijn Persoon mede te deplē: waer is sy?

Duyfken. Mijn Heer wat sal ick seggen? ofte waer mede sal ick haer onboozsichtigheyt verantwoorden / die haer doen vallen heeft ter plaetse daer geen uytkomste te verhopē en was?

Bruydegom. Dat is my wel bekent; daerom also sy de zware moepelichheydt van mijn reyse niet heeft willen agten mijn roep niet waer nemen mijn getuygen niet gelooben / mijn Gesanten niet aendacht niet willen hooren noch dooz mijn Liefde willen

Duyfken wort van
 willen beweeght worden / om voorzigtigh
 tot my te komen / datse dan voortaan van
 my gae / ende blijve ter plaetsen daer sy is :
 Want ick heb alle het besop en den handel
 van A-lieder reyse al wel verstaen : Oock
 dat sy op den wegh geen medelijden / maer
 een afkeer gehad heeft / en geen hulpe be-
 wesen aen arme elendige Menschen. So
 gebeurt haer nu dan recht naer haer ver-
 dienste dat men geen medelijden over haer
 en toone : maer dat sy altoos blijve van ons
 verschoben / by dat grouwelijck geselschap
 daer sy haer selven gewoopen heeft. En nu
 mijn beminde Bruyt. komit binnen / want
 ghy hebt de moeyelijckheyt van mijn reyse
 gewaerdeert : ghy hebt mijn roep waer ge-
 nomen / mijn Gesanten geloost / mijn consti-
 turen wel gebuykt / en boven al mijn lief-
 de ter herten gezocht. Daerom komit bin-
 nen segge ick / komit en besit dat Rijck dien
 byede die werlde / en onse getrouwe liefde /
 welcke u bereydt is en altoos by u sal blij-
 ven.

Duyfken. Danck hebt mijn waerde
 Son / mijn leven en al mijn geluck : u
 overgroote goetheyt gaet beyre boven mijn
 verstant.

Bruydegom. Komt binnen mijn Duyf-
 ken. Siet hier mijn waerde Vader en
 Moeder / siet hier is mijn lieve Bruyt. het
 profijt van mijn zware reyse.

Vader. Zijt welckom lieve dochter mijn
 Soon

Soon is eens in Nederlandt geweest / en
 heeft wel een lastige reyse gehad maer 't is
 alles wel besteet nu by sulcken aengename
 Bruydt aldacr gewonnen heeft.

Moeder. Zijt welckom lieve Dochter /
 och hoe aengenaem is uw komste hier in het
 byedig Rijck uyt u onrustigh Landt.

Duyfken. Gy alder-opperste Heere / en
 gy groote Vrouwe. Ik u minste Dienaresse
 niet waerdigh dese eere : Ick buyge niet als
 le ootmoet voor u neder wat sal ick doen /
 wat sal ick seggen ?

Bruydegom. Komt ghy mijn Broeders
 en Sisters / komit alle ghy Nederlanders /
 Siet hier is mijn Bruyt een van u gesichte
 wilt met alle het Hofgesin haer welckom
 heeten.

Hofgesin. Zijt welckom / zijt welckom
 wy ons lang verwachte Suster hoe hebben
 wy verblijd geweest / als wy u komste heb-
 ben verstaen. God gebe u eenwiggh geluck /
 byede en eenwigge liefde.

Duyfken. Danck hertelijck vzienden hoe
 wonder gelukkig ben ick / dat ick my alhier
 in u geselschap binde.

Bruydegom. Gy alle mijn liebe dienaers /
 komit ook alle gelijk mijn beminde Bruyd /
 welckom heeten.

Dienaers. Zijt welckom Vriendinne / zijt
 welckom / zijt noch eens hertelijck welckom
 geheeten : met sang en Cieteren hebben wy

206 Duyfken wort rijckelijck
u blijde komste alle het Paleys dooz verkond-
dicht.

Duyfken. Dankt zy u alle / & getrouwe
vrienden van u vriendelijck onthalen.

Bruydegom. Dat nu alle de kloeliken be-
paerden en luyden: alle 't geschut / alle ka-
nons gelost worden. Dat nu alle de buyrpij-
len / fesepen / sackels / pecktonnen / alle
buyrwerken ontfeken worden. Dat nu alle
le tambouren basuppen trompetten schal-
mepen / kornetten en fluyten opsteken. Dat
nu alle Comedianten / mastraden en dans-
fers elk hun beste doen. Laet nu alle Musi-
cijns singen alle orgelen ciubalen / harpen /
luyten / siolen / citeren ja alle instrumenten
spelen. Laet nu toymopen / woestelen en om-
strijd loopen: Laet alle de Stad van Jeru-
salem in volkomen vzeugde zijn. Laet alle
de galepen aen onse rijckelijke havens en
kusten / met haer vlaggen standaers / wa-
penen / en vollen cieraet op het water spelen.
Dat nu alle groote hupsen van Jerusalem
elk haer grootshypt / staet en pacht verto-
nen. Dat nu alle onse tresoren alle onse
schatten ontslooten en aengeboden worden
dese mijn beminde Bruyt.

Duyfken. Ach mijn schat boven alle
schatten / aen u alleen heb ick genoeg: want
gy zyt mijn al.

Geeste.

van haren Bruydegom ontfangen 207

Geestelijcke Uptleggingh.

Ondersoeker. Och mocht ick oock a'dus
van Christus, ende sijn liet geselschap in
den Hemel ontfangen worden.

Verklaerder. Gy kont door die gratie die
God u geeft sulcke deugden doen dat ont-
fangen van de H. Drievuldigheyt, van de
H. Moeder Gods van de Heyligen, en En-
gelen noch duysentmael heerlicker zy.

Het

Het ses-en-twintigste Beeldt.

Het ses-en-dertigste Capittel.

Duyfken krijgt der glorien Kroone, en geeft een kransken aen haer Lief.

Bruydegom. **B**ringt hier de Kroone der glorien van ons Rijk / hout

der Glorien Kroon.

209

hout daer mijn deugt-gierige Hoofse / ik selve selver op uw' hoofft

Duytken Ach mijn Heere mijn licht en al mijn leven: Ick bedanck u niet al mijn herte: Ick ben niet waerdigh het alder minste van dese groote eere. Wat sal ick binden / om u eenige danckbaerheyt te toonen! Siet hier desen Rechten Krans van magere bloemkens / die ick op mijn reyse tusschen wegen vergadert heb.

Bruydegom. Wel danckelijck en wel herteijck aengenaem is my dese krans. Ghy hebt mijn hert gewont / mijn Suster / mijn Bruyt: ghy hebt mijn hert gewont met een van uw' oogen en niet een hare van u hals. Druypende Honigraten zijn u lippen myn Bruyt Honigh en melck zijn onder u lippen en den reuk van uw' klederen is gelijk de reuk des wierdoeks. Dese bloemkrans is mijn cieraet: Ick sal die ter eeren van mijn Beminde aen al 't Hof vertonen. Ick ben een bloeme des velds en een Lelie der dellingen en gelijk een Lelie onder de Doornen also is mijn Beminde onder de Dochteren Siet gy zijt schoon / u oogen zijn als der Dymben: siet ghy zijt schoon mijn Lief en cieraet geheel schoon zijt gy mijn Briendinne en geen smert is in u Gehyk een afgezoken stucck van een Granatappel also zijn uw' wangen gelijk een purperen hare-bant zijn u lippen: ende u sprake is soet! U tanden zijn als kudden van gescho-

schoren schapen gekomen zijnde van de
wasscherijen. Toont my u aensicht / laet u
stemme luden in mijn ooren / want u stem
is soet / en uw' aensicht schoon.

Duytken. En gy mijn Beminden / uyt-
verkoren uyt duysent / u hoest is alder fijn-
ste gout uw' wangen zijn gelijk hof-bedde-
kens der kostelijcker krupden : u lippen zijn
lelien druppende als d' alderbeste myrre : u
keel is d' alder soetsie / u handen zijn ront ge-
draept vol hyacinthen uw' beenen zijn mar-
meren columnen / uytgestorte olie is u
naem / daerom hebben u de jonge dochter-
kens lief gehad. Sulck zijt gy mijn Bemina-
den / en gy zijt mijn vrient / A linker-hant
is onder mijn hoest / en u rechter-hant sal
my omhelsen. Deel wateren sullen ons lief-
de niet mogen uyt-blusfchen.

Brudegom. Mijn simpel supber Duyf-
ken / wat eere / wat glorie / en wat brengh
sal ick u aendoen ? Morgen sal ick u verto-
nen alle onse blinckende getapiseerde ver-
schendenvercierde kamers / saletten / en ca-
binetten met onse wonderlijke opgepronkte
oratiereu : onse gallerpen / wandel-plaet-
sen speelhuysen lust-hoven en fonteynen :
Onse lantsdoutwen waranden beemden en
boschagien onse jachten vogel-bluchten/
bubbers en visscherpen. Morgen sult gy sien
alle de dochters alle den Edeldom van Je-
rusalem / elck op het heerlijkste u komen
groeten / en noch veel andere saken / nu al te
langh om te verhalen. Geeste-

Geestelijcke Uytleggingh.

Ondersoeker. Och hoe schoon is Duyf-
ken nu met haer Kroon der glorien verciert.

Verklaerder. D'it heeft sy / door Godts
gratie) met haer suyvere deughden gewon-
nen, en daer by noch dan winst en gemeyn-
schap van de vreugt aller Heyligen.

Het seven-en-twintigste Beeldt

Het seven-en-dertigste Capittel.

Duyfkens Bruyloft vol van vreugt
al met haren Beminden eeuwig duren.

Bruyde-
gom. **K**omt mijn supbere Bruydt /
komt hier sitten neffens mijn
zijde.

is eeuwige vreugt.

zijde. Sa Hof-meester laet nu op-dragen
van alle uytnemende goede spijsse en drauck
datter binnen Jerusaleem te krijgen is Dat
nu elck een wel sijn dienste bedient gelijck
als 't gesepd is. Dat alle sluyfen / alle Wi-
bieren van genoeghte nu volkomenlijck open
gedaen worden. Dat nu de grote fonteynen
overbloeijen van vreugt: en dat alle sorgen
alle siechten / alle quellingen alle bekomme-
ringen / alle vermoetheden / ja alle saken die
eenigfins onse vreught in het minste soude
konnen beletten / eeuwelijck van hier ver-
hamen en verdzeven blyben: want aldus
sal ik mijn Beminde al haer leven en altoos
onderhouden.

Duyfken Wat sal ick peysen / wat sal ick
seggen / oste wat sal ick doen! Mijn her te
danst van vreugt en springht op van blijd-
schap! Ick ben buyten mijn sinnen / noch-
tans met alle verstant. Ach mijn Heere /
mijn heyl mijn schat mijn pant! Ach mijn
al / wat sal ick seggen / wat sal ick doen! met
wat tonge sal ick dese vreughd ende dese eer
konnen uytsprecken? Met wat verstant be-
gripen; Met wat danckseggingh sal ick u
loben en pryzen? 't Is wonder dat ik niet
verdwinne / dat ick niet smelte in het genie-
ten van dese grote vreugt? O mijn doozlug-
tige Sonne / nu sie ick dat ick gesocht heb;
Du houde ick dat ick begeert heb: Mijn ho-
ge mogentheydt / mijn waerdige Bruyde-
gom: Och wat een wonderliken Heere zyt
ghy

ghy nu by dat ghy scheent te zijn / als gy in
 ons arm Nederlandt waert / daer men u niet
 heeft geacht na uw' waerde. Och wonder
 boven alle wonder ! heeft u de liefde so verre
 gebrocht / dat ghy / dat ghy segt / n hebt
 konnen vertrecken upt dit heerlijk Rijck /
 komende in sulcken kleedt dat u niet be-
 taemde / sonder eenige staet ofte suite in ons
 Nederlandt / om my teroepen / om my te
 vziën / en my tot dese eere te helpen / och wat
 wonderlijcke liefde toont ghy my ! wat
 een heerlijcken Bruydegom heb ick ! wat
 vrienden / wat dienaers / en wat edel gesel-
 schap binde ick hier ? Wat gesangh / wat
 snaerspel wat een uitnemende soet geklank /
 wat schoonheyt / wat rijckdom wat blinken-
 de kostelijckheyt / wat reuk wat smaek / wat
 hemelsche soetigheyt is dit : Wat rust wat
 vrede / wat vriendschap / och wat een liefde
 en eendracht / mijn herte zwenit / mijn ziel
 smelt / och mijn Beminden. O mijn bemin-
 den Bruydegom / wat hebt gy in my ge-
 sien / dat u beweegde my te beminnen ? Wie
 ben ick / en wie is die my bemint ? O salig
 ure als mijn Beminde op my gepeyst heeft.
 Danck salige Ouders / Doester en Mee-
 stersessen dat ghy my voortgebracht / opge-
 queecht en tot mijn Beminden geraden ge-
 siert en gesonden hebt. Danck segt ick ge-
 zegent moet ghy zijn in der eeuwigheyt : en
 gelooft mijn uytverkoren Heere. Waer ben
 ick doch / waer hebt ghy my gelept ? waer
 zyt

zyt gy mijn ziel ? waer zijn u sinen / waer
 is u verstant ? Danck en looft / met hert /
 met geest met tongh met stem. Wat glorie /
 wat blijdshap / wat vzeughd geniete ick
 hier. Ach wat zijn al de weelden van ons
 landt op een vergadert / by dese ? wat zynse :
 niet so veel als de schaduw by der waerheyt /
 niet so veel als een graenken zants by al de
 bergen / niet so veel als een droppel by al
 de zeeën / noch niet so veel als een heerse by
 de Son te gelijcken. O mijn ziel gaet in u
 bliuenste / soeckt en hersoeckt oft ghy yet
 kont vinden / waer inede ghy uwen waer-
 digen Minnaer sult bedancken. Creckt
 een nieuwen moedt / scheidt een nieuwe
 sterckheyt / een nieuwe vierige liefde / berst
 upt en blamt met danckseggingen / Danck
 mijn Heer / gelooft mijn behouder / gepresen
 moet gy zijn / mijn uytverkoren weldoen-
 der / mijn liefhebber / mijn tresoor / mijn zie-
 len-merg mijn schat en mijn hemel glorie /
 eere zegening en heerlijckheyt zy u in der
 eeuwigheyt der eeuwigheden / Amen.

Geestelijcke Uptleggingh.

Ondersoeker. Dit eynde is wel een groot verschil tusschen Duytken en Willemynken.

Verklarder. Gelijk het is tusschen de salige en verdoemde. Dat komt van sonden, dit komt van deugden: de sondaers verdoemt in eeuwige pijn, vloeken en vermaledydige. De Godvruchtige saligh in eeuwige blijdschap, loven en gebenedijden Godt.

F I N I S.

T A F E L.

T A F E L.

Ofte

A E N W Y S I N G

der Capittelen in desen Boeck.

Het eerste Beeldt

CAp. I. Duyfken is vlijtig om den roep van haren Beminde te volgen: maer het is Willemynken veel te vroegh, die meer genegen is tot slapen in de keuken. Fol. 6.

Het tweede Beeldt.

Capitt. II. Duyfkens wackeren Geest gelooft, hoopt, en vlamt door de liefde tot haer Lief. Maer Willemynken koel en traeg is onachtsaem, spottigh en spijtigh. Fol. 13

Cap. III. Duyfken waerschouwt haer Suster voor alle ongeval, en vermaent haer om Bloemkens

K

T A F E L.

kens te brengen aen haer Lief-
Willemynten doet veel schoo-
ne beloften, maer ten zijn niet
dan blaeuwe bloemen die sy
pluckt. 24

Cap. IV. Willemynten wilt ha-
ren begeerigen lust met brassen
bluffchen: waer door sy haer
bekladdt, en banckt haer deel al
t' seffens op. 33

Het derde Beeldt.

Cap. V. Duyfken sou geern voort
haesten, en tijdt winnen: maer
Willemynten vergeet haer sel-
ven by een Guychelaer, en wint
daer al krievelachtige luyskens. 38

Cap. VI. Willemynten fiet een
pronkende Pauwe, en sy wil
haer ook palleren: maer gelijk
de Pauwe leelyke voeten heeft,
soo maect sy ook haer voet-
kens vuyl. 43

Het

T A F E L.

Het vierde Beeldt.

Cap. VII. Willemynten veroor-
deelt en versmaet de Verkens,
om datse haer van geen vuylig-
heyt wachten, en sy bewaert
haer eyge tronie niet, van een
vuylen kalver steert. 48

Het vijfde Beeldt.

Cap. VIII. Willemynten gepre-
sen zynde, verheft haer om ge-
sien te worden: waer door sy
valt, ende wort schandigh be-
spot. 55

Het sesde Beeldt.

Cap. IX. Willemynten bespot
zynde, wil haer leet wreken:
maer sy haelt een groote plage
op haer hals. 61

Het sevende Beeldt.

Cap. X. Willemynten wilt naer
hoogheyt loeren: en een kley-
ne hoogte doet haer vallen. 70

Cap. XI. Willemynten wil haer
tegen een bastaert verweeren;

K 2

en

T A F E L.

en fy maect haer selven langs
hoe vuylder. 74

Het achtste Beeldt.

Cap. XII. Willemynten wil den
Stier niet wijcken, soo krijgt fy
een klopken voor haer scheen. 78

Cap. XIII. Willemynten wil den
armen schouwen, en daer door
krijght fy een soppeken over
haer lyf. 84

Het negende Beeldt.

Cap. XIV. Willemynten hitst
twee honden t' famen, en alsoo
wort haer rockxken met bloed
bekladt. 90

Cap. XV. Willemyntens leckere
tong wil snoepen; en fy krijgt
een flecksken in haer mont. 94

Het tiende Beeldt.

Cap. XVI. Willemynten wil een
affscheyt ofte verkeerden wegh
loopen, en valt met d'alderbot-
ste Koe in de gracht. 98

Het

T A F E L.

Het elfde Beeldt

Cap. XVII. Willemynten wil te
peerde rijden, verfmadende
jok en breydel, en brengt haer
selven in perickel om hals en
been te breecken. 104

Het twaelfste Beeldt

Cap. XVIII. Willemynten aen-
biedt haer dienst met Hooffsche
woorden, maer is traegh in't
volbrengen, want fy is meer
keurigh om't Hasen nest te be-
snuffelen, en krijgt een quade
locht in de neus 109

Cap. XIX. Willemynten wilt
een valcxken in de locht van-
gen: maer fy stoot haer schee-
nen datse hinckt. 115

Het dertiende Beeldt

Cap. XX. Willemynten wil luy-
liggen en slapen: Sy krappt haer
voetkens in de sporen. 120

Cap. XXI. Willemynten wil eere
K 3 van

T A F E L.

van een aelmoes hebben: en sy
maeckt selver datse al schande
krijgt. 124

Het veertiende Beeldt

Cap. XXII. Willemynken wil een
Dienstmaeght bekijven, ende
daer door breekt een vuyl ey
in haer hant. 129

Het vyftiende Beeldt.

Cap. XXIII. Willemynken en agt
niet op de Gefanten, maer op
het huppen van de Exter. 134

Het seftiende Beeldt.

Cap. XXIV. Willemynken fou
de Waerdin betalen, en door
arglist ontfangt sy so veel gelts
als sy geeft. 139

Cap. XXV. Willemynken heeft
een schoonen appel gewonnen
met logens om stoffen en pof-
fen, maer dien is van binnen al
verrot. 145

Het

T A F E L.

Het sebentiende Beeldt.

Cap. XXVI. Willemynken wil
een konst leeren om haest rijk
te zyn, maer sy wort bedrogen,
en verliest haer beursken. 153

Het achttiende Beeldt.

Cap. XXVII. Willemynken wil
den prys winnen met wulpse
lichte Liedekens te singen: en sy
wint een krans verrotte mispe-
len die haer bekladden. 160

Cap. XXVIII. Willemynken wil
de bloemen laten om het seg-
gen van de menschen; maer
Duyfken wil noch meer verga-
deren, om de liefde van haer
Lief. 165

Het negentiende Beeldt.

Cap. XXIX. Willemynken is be-
geerigh om te klappen en snap-
pen, soo wort sy van een klap-
paert vuyl gemaect. 169

Het

T A F E L.

Het twintigste Beeldt.

Cap. XXX Willemynken wileen gierigaerts spaer-pot kopen, en stelt haer in peryckel om haer met flyk te besmetten. Sy wil een Simme belachen die al verloren arbeid doet, en Duyfken beweent haer, dat sy den Simme gelyck is. 173

Het een-en-twintigste Beeldt.

Cap. XXXI. Willemynken wil van haer eygen daden op 't hoogste roemen, maer Duyfken vrees den ydelen wint. Willemynken trots, wil hooger klimmen dan sy vermag, waer door sy valt en blyft gevallen. 178

Het twee en-twintigste Beeldt

Cap. XXXII. Willemynken gevallen deerlyk gequest, mistroftig in droeve eenfaemheyt verlaten, en sonder hope van eenige hulpe ofte troost; beklagt haer bangen staet. 187

Het

T A F E L.

Het drie-en-twintigste Beeldt.

Cap. XXXIII. Duyfken binnen de Voor-stadt van Jerusaleem geraeckt zynde, en daar na op 't ryckelijckste schoon gepalleert. 194

Het vier-en-twintigste Beeldt.

Cap. XXXIV. Duyfken verciert zynde wort seer feestelijck naer het Paleys gevoert, waer door haer herte van vreugde onsteeken schijnt te vlammen. 198

Het vyf-en-twintigste Beeldt.

Cap. XXXV. Duyfken wort blijdelijk van haer beminden Bruidgom ontfangen en binnen geleyt zynde, wort van al 't Hofgesin wellekom geheeten. 202

Het ses-en-twintigste Beeldt.

Cap. XXXVI. Duyfken krijght der glorien kroone, en geeft een

T A F E L.

een kransken aen haer Lief.

208

Het seben-en-twintigste Beeldt
Cap. XXXVII. Duyfkens Bruij-
loft vol van vreugt sal met
haren Beminden eeuwig du-
ren.

212

Q
94

1783

plt. f.

